

วารสารการวิจัย

กาสะลองคำ

50 Anniversary
CHIANG RAI
RAJABHAT
UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Kasalongkham Research Journal

Chiangrai Rajabhat University

Vol. 17 No.1 (January - June 2023)

ISSN : 2697-5017 (Online)

SARA
2023

วารสารการวิจัย

กาสะลองคำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

K a s a l o n g k h a m R e s e a r c h J o u r n a l

ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2566 ISSN : 2697-5017 (Online)

เจ้าของ :

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
80 หมู่ 9 ตำบลบ้านตู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
โทรศัพท์ 0 5377 6104 ต่อ 1907

วัตถุประสงค์ :

วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางในการตีพิมพ์ เผยแพร่บทความทางวิชาการที่มีคุณภาพ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคม ชุมชน หรือท้องถิ่น ในลักษณะต่าง ๆ เช่น บทความวิจัย (Research Article) บทความวิชาการ (Academic Article) บทความปริทัศน์ (Review Article) หรือบทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) โดยเนื้อหาในบทความแสดงให้เห็นถึงการสร้างสรรค์ทางวิชาการให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา หรือสร้างเปลี่ยนแปลงในเชิงพื้นที่สังคมหรือท้องถิ่น ในศาสตร์สาขาหลักทางด้านสังคมศาสตร์ (Social Sciences) ได้แก่ สาขามนุษยศาสตร์ (Humanities) สังคมศาสตร์ (Social Sciences) การศึกษา (Education) วัฒนธรรมศึกษา (Cultural Studies) การบริหารธุรกิจทั่วไป (General Business) การจัดการทั่วไป (General Management) นวัตกรรมสร้างสรรค์ทางสังคม (Creative Innovation) ศิลปะ (Fine Art) ดนตรีและการแสดง (Performing Art) โดยเปิดรับบทความทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

บรรณาธิการ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ อินทนิเวศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

กองบรรณาธิการ :

ศาสตราจารย์ ดร.วรเวศม์ สุวรรณระดา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์กมล เผ่าสวัสดิ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์พงษ์เดช ไชยคุตร

มหาวิทยาลัยบูรพา

รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาภรณ์ สุกหนองบัว

มหาวิทยาลัยนเรศวร

รองศาสตราจารย์ ดร.วศิน ปัญญาวุธตระกูล

มหาวิทยาลัยนเรศวร

รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงวงศ์

มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ตระการรุ่ง

มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติสุดา ศรีสุข

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารึก สิงห์ปรีชา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

รองศาสตราจารย์ ดร.พิชญ์สินี ขมภูคำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีณา ลีตระกูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมมินทร์ ช่งสิริศักดิ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

อาจารย์ ดร.ปรมินทร์ อริเดช

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางอัจฉรา สิ้นไชยกุล
นายเจนณรงค์ ยศมูล
นายเดชชนะ ศรีรัตนลิม

ออกแบบและพิมพ์ที่ :

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100

ภาพปก

ชื่อภาพ Blue bird
ภาพวาดโดย อาจารย์สร้อยลลิต ปงกันมูล

อาจารย์สร้อยลลิต ปงกันมูล ศิลปินเชียงราย ผู้มีความชื่นชอบและศรัทธาในพลังแห่งความงดงามทางธรรมชาติ สัตว์ จึงนำเอาความงดงาม ความสุขทางจิตใจ ความสลับ และความอบอุ่นของธรรมชาติที่พบมาถ่ายทอดลงบนผลงานทางศิลปะ โดยมีการจัดแสดงผลงานอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันภาพ Blue bird และภาพในชุดจัดแสดงที่หอศิลป์ส่วนตัว ณ จังหวัดเชียงราย

ภาพขนาด 30x30 เซนติเมตร
เทคนิค สีอะครีลิคบนผืนผ้าใบ (Acrylic on canvas)

กำหนดเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ :

ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน
ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

- บทความทุกเรื่องได้รับการตรวจทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ประเมินอิสระหรือพิชญพิจารณ์ (Peer Review) จำนวน 3 ท่าน
- ข้อคิดเห็นใด ๆ ที่ลงพิมพ์ในวารสารวิจัยฉบับนี้เป็นของผู้เขียน คณะผู้จัดทำวารสารไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย
- กองบรรณาธิการวารสารไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอก แต่ขอให้อ้างอิงแสดงที่มาด้วยเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ
- การกระทำใด ๆ ของผู้เขียนที่ผิดต่อจริยธรรมการวิจัย ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนเพียงผู้เดียว

บทบรรณาธิการ

วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ฉบับแรกเดือนมกราคม-มิถุนายน ปี พ.ศ.2566 นี้ ก้าวเข้าสู่ปีที่ 17 ในการดำเนินงานด้านวารสารวิชาการของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สถานะคุณภาพของวารสารฯ รอบปัจจุบันปรากฏรายชื่ออยู่ในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ในกลุ่ม 2

สำหรับบทความที่ผ่านกระบวนการพิจารณาเพื่อเผยแพร่ในฉบับนี้มีทั้งสิ้น 7 เรื่อง ได้แก่ บทความเรื่อง “An Analysis of the Famous Operatic Vocal Duets in Covidio the Opera: A Main Performer’s Perspective” โดย เฟื่องลดา ประวัง คาล์สัน โดยมีเนื้อหาในเชิงบทความวิชาการที่นำเสนอเชิงวิเคราะห์อุปปรากรที่ผสมผสานระหว่างการใช้เนื้อร้องภาษาไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์และแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานเพลงได้อย่างน่าสนใจ บทความต่อมาเป็น “การศึกษาพฤติกรรมการฟังเพลงของเด็กปฐมวัยยุคใหม่” โดย เพ็ญแพน สรรพศรี ปรมศวรร สรรพศรี วัชรพงษ์ วิชา และเจษฎา อุทุมภา ที่นำเสนอผลการศึกษาเชิงพฤติกรรมที่จะนำไปเชื่อมโยงกับการจัดกิจกรรมของเด็กในระดับปฐมวัย ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อแนวคิดการแต่งเพลง การเลือกเพลงมาใช้จัดกิจกรรมที่เหมาะสมได้เป็นอย่างดี บทความเรื่องที่สาม คือ “ทุนวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่” โดย ฐิติมา อังกรวัชรพันธุ์ และกิงกนก เสาวภาวงศ์ ที่นำเสนอแนวทางการพัฒนาชุมชนที่จะช่วยให้เกิดการขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยวชุมชนด้วยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยเรื่องนี้จะเกิดประโยชน์และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อพื้นที่อื่น ๆ ได้ บทความต่อมาเรื่อง การศึกษาเชิงวิเคราะห์การปรับบทแปลและกลวิธีการแปลจากนวนิยาย เรื่อง “เทวากับซาตาน” โดย ณฐกร ผลเอกประดิษฐ์ ที่ศึกษาเกี่ยวกับการปรับบทแปล และกลวิธีการแปลในนวนิยายเรื่อง “เทวากับซาตาน” โดยนำหลักเกณฑ์ในการปรับบทแปลของ สัญฉวี สายบัว (2560) และ โมนา เบเคอร์ (2535) มาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ โดยมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาด้านวรรณกรรมทางมนุษยศาสตร์ บทความเรื่องที่ห้า “การเผยแพร่ศาสตร์พระราชผ่านสื่อมวลชนกับความเข้าใจและการยอมรับต่อศาสตร์พระราชของประชาชนในจังหวัดเชียงราย” โดย กรกนก นิลดำ ผลการวิจัยเป็นการนำเสนอแง่มุมของชุมชนต่อแนวคิดความเข้าใจของคนในพื้นที่ต่อการแนวคิดมาปรับใช้ บทความเรื่องที่หก “แนวทางการพัฒนามาตรฐานการผลิตสับปะรดนางแล สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ จังหวัดเชียงราย โดย นุกูล อินทกุล เป็นการนำเสนอข้อมูลจากการศึกษาวิจัยในพื้นที่ โดยข้อมูลที่ได้สามารถนำไปปรับใช้กับการยกระดับผลผลิตทางการเกษตรได้เป็นอย่างดี และบทความสุดท้ายของวิทยา พูลสวัสดิ์ และลือชา ลดาชาติ ที่นำเสนอการศึกษาถึงรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสรคณนิยมเพื่อส่งเสริมการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาครู

กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้เขียนทุกท่านที่ส่งบทความเข้ามารับการพิจารณาตีพิมพ์ เผยแพร่ และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Reviews) ทุกท่านที่ได้พิจารณาบทความให้ข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาบทความมีความสมบูรณ์ทั้งในด้านเนื้อหาสาระ ความถูกต้องทางวิชาการ และคุณภาพการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเข้มข้น ท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังว่าวารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จะเป็นส่วนหนึ่งในการเติมเต็มคุณภาพทางวิชาการให้กับสังคมและเป็นส่วนช่วยให้นักวิจัย ผู้สนใจทั้งหลายได้ศึกษาข้อมูล อันจะต่อยอดสร้างผลงานวิจัยที่มีคุณค่าในวงวิชาการของชาติต่อไป

อนึ่งทางวารสารฯ ขอขอบคุณ อาจารย์สร้อยลลย์ ปงกันมูล ศิลปินเชียงราย ที่ให้ความอนุเคราะห์ภาพเขียนชื่อ “Blue bird” เพื่อขึ้นเป็นภาพปกให้กับวารสารฯ ในฉบับนี้

บรรณาธิการ
วารสารการวิจัยกาสะลองคำ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

สารบัญ

หน้า

บทความวิชาการ

An Analysis of the Famous Operatic Vocal Duets in Covidio the Opera: A Main Performer's Perspective	1
เฟื่องลดา ประวัง คาล์สัน	

บทความวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมการฟังเพลงของเด็กปฐมวัยยุคใหม่	15
เพียงแพน สรรพศรี ประเมศวร์ สรรพศรี วัชรพงษ์ วิชา และ เจษฎา อุทุมภา	

ทุนวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไทลื้อบ้าน หลวงเหนือ อำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่	23
จิตติมา อังกรวัชรพันธุ์ และ กิ่งกนก เสาวภาวงศ์	

การศึกษาเชิงวิเคราะห์การปรับบทแปลและกลวิธีการแปลจากนวนิยาย เรื่อง “เทวากับซาตาน”	34
ณัฐกร ผลเอกประดิษฐ์ และ นครเทพ ทิพย์ศุภราชบุรี	

การเผยแพร่ศาสตร์พระราชผ่านสื่อมวลชนกับความเข้าใจและการยอมรับ ต่อศาสตร์พระราชของประชาชนในจังหวัดเชียงราย	47
กรกนก นิลดำ	

แนวทางการพัฒนามาตรฐานการผลิตสับปะรดนางแล สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ จังหวัดเชียงราย	64
นุกูล อินทกุล และ วรลักษณ์ วรรณโล	

การสร้างรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสรคินิยมเพื่อส่งเสริม การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาครู	76
วิทยา พูลสวัสดิ์ และ ลือชา ลดาชาติ	

An Analysis of the Famous Operatic Vocal Duets in *Covido the Opera*: A Main Performer's Perspective

การวิเคราะห์เพลงร้องโอเปร่าคู่ที่มีชื่อเสียงใน โควิดิโธ ดิ โอเปร่า : มุมมองของนักร้องหลัก

Fueanglada Prawang Carlson^{1*}

เฟื่องลดา ประวัง คาร์ลสัน^{1*}

Abstract

Although opera has a significant cultural influence, very little is known about *Covido the Opera*, the first virtual opera performed in the Thai language. Rather than focusing on the opera as a whole, this academic article analyzes the use of notable classical duets included to further enhance the story. This paper focuses on the deeper meanings of the four well-known duets that appear in *Covido the Opera*. This work is a dark comedy opera, which was created while people around the world suffered from the impact of Covid-19; something that is still being felt to this day. The story concerns an opera singer struggling in isolation and experiencing the horrors of paranoia and depression. However, she receives a gift, which is a teddy bear. The bear tries to help and free her from the dark times in which she's trapped. The bear utilizes the singing of opera as a means to emotionally reach the opera singer and free her from the torment of confinement. This delivery of opera by a non-human character allows a Thai audience with little knowledge of opera to emotionally connect without an understanding of European languages. This article will benefit a new generation of composers by demonstrating the method of including deeper meanings to an opera and making use of existing works to support and enhance an original production. The analysis will also aid an audience to fully understand the hidden connotations of these duets and their influence beyond the surface. All analysis rests on the main performer's perspective. The discussions presented in this paper came from an investigation by the author who played the main role of 'Opera Singer'. As a fairly new research subject, this article offers fresh insights on the topic. A working anthology is proposed in order to historically archive Thai opera.

Keywords: Covido the Opera, Thai-language opera, Operatic vocal duet, Live Opera, Digital opera

¹ ดร., สาขาขับร้องคลาสสิก, คณะดุริยางคศิลป์, มหาวิทยาลัยมหิดล

Dr., Voice Classical, College of Music, Mahidol University.

*Corresponding Author, email: organprawang@gmail.com

บทคัดย่อ

แม้ว่าอุปรากรจะมีอิทธิพลทางวัฒนธรรมอย่างมากแต่ไม่ค่อยมีใครรู้จัก โควิโท ดิ โอเปรา อุปรากรภาษาไทยเรื่องแรกที่มีการแสดงออกทางสื่อเทคโนโลยี บทความทางวิชาการนี้ได้วิเคราะห์องค์ประกอบบางส่วนของอุปรากรคือส่วนที่เป็นเพลงคู่คลาสสิกชื่อดังทั้งสี่เพลงที่ได้นำมาเสริมเรื่องราวใน โควิโท ดิ โอเปรา อุปรากรนี้เป็นเรื่องตลกที่แฝงไปด้วยความทุกข์ของตัวละครหลัก เพราะสร้างขึ้นในขณะที่ผู้คนทั่วโลกได้รับผลกระทบจากโควิด อุปรากรได้เสนอเกี่ยวกับเรื่องราวของนักร้องโอเปราที่ดิ้นรนอย่างโดดเดี่ยว หวาดระแวง และหดหู่ใจ แต่เธอก็ได้รับของขวัญเป็นตุ๊กตาหมี ที่พยายามช่วยเธอ ปลดปล่อยเธอจากยุคมืดที่เธอติดอยู่ หนีใช้การร้องเพลงโอเปราเพื่อเข้าถึงเธอและปลดปล่อยเธอจากความทรมานจากการถูกคุมขัง การแสดงโอเปราโดยตัวละครที่ไม่ใช่มนุษย์ทำให้ผู้ชมคนไทยที่มีความรู้เรื่องโอเปราเพียงเล็กน้อยสามารถเชื่อมโยงทางอารมณ์ได้โดยไม่ต้องเข้าใจภาษายุโรปบทความนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อนักแต่งเพลงรุ่นใหม่ โดยสามารถดูตัวอย่างการใส่ความหมายที่ลึกซึ้งให้กับ โอเปรา และใช้ประโยชน์จากผลงานที่มีอยู่เพื่อสนับสนุนและปรับปรุงการผลิตต้นฉบับให้ดีขึ้นการวิเคราะห์นี้ยังช่วยให้ผู้ชมได้เข้าใจความหมายที่ซ่อนอยู่ ของเพลงคู่เหล่านี้และเข้าใจอิทธิพลของเพลงคู่อย่างถ่องแท้การวิเคราะห์ที่สืบสวนในบทความทั้งหมดนี้มาจากมุมมองของนักแสดงหลัก “นักร้องโอเปรา” งานชิ้นนี้ค่อนข้างใหม่ซึ่งได้นำเสนอข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับอุปรากรภาษาไทยเรื่องแรก que แสดงโดยเทคโนโลยี ผลงานนี้สามารถเก็บเป็นประวัติศาสตร์ที่มีการทำสิ่งใหม่ ๆ เกิดขึ้นกับอุปรากรไทยเลยทีเดียว

คำสำคัญ: โควิโท ดิ โอเปรา, อุปรากรภาษาไทย, เพลงรองโอเปราคู่, ฉายทอดสดโอเปรา, โอเปราดิจิทัล

Introduction

As the establishment of opera can be traced back to the 16th century (San Francisco Opera, n.d.), there is no doubt that nowadays, due to many reasons, there are famous opera arias or duets that appear in modern works. There are many recognizable duets from operas; sometimes being heard in advertisements, movies and TV series. It is fascinating that some of these famous Western duets now show up in modern Thai operas. This academic article focuses on the recent production, *Covido the Opera*. There are two composers, with the music being composed by Krisada Reyes and the libretto having been written by Napisi Reyes. There is an exploration into the reasons and hidden meanings of why these composers chose to put four specific, famous duets in their opera. This article will help an audience to understand the depth and meaning of these duets, and gain a greater insight into the reasoning behind their inclusion in the opera. This will be a valuable example for future generations of composers to study methods of creating original operas while using existing classical works as an influence.

Content

Covido the Opera is the first opera in the Thai language to be performed through a digital medium; the premiere took place via a live stream during the Moradokmai International Theatre Festival 2021, in December of that year. This production can be considered a small-scale opera which lasted twenty minutes and consisted of one act; performed by a soprano

and a baritone. This opera was created around November 2021, during the height of the Covid-19 crisis, and made use of the pandemic as a creative influence; the story revolving around this theme. In some ways, the catalyst of this opera shares some similarity to the message of *The Destructors* short story by Graham Greene, and its underlying theme of destruction being a form of creation (Greene, 1934). While Thailand was disrupted by the consequences of a pandemic in various ways, notably a decline in income (The World Bank, 2021), the composers saw an opportunity to continue work and to entertain a captive audience while they were locked-down in isolation. The result was a satirical commentary on collective fears regarding the trying world situation. With the opera industry decimated by theatre closures (Hall, 2021), this provided a great opportunity for both the performers and fans of opera to maintain their interest in the arts and for the composers to steer the industry towards further accepting modern technology, perhaps changing the direction of future productions. There has also been some research into how opera can be used to benefit mental health and art can be the antidote to the stresses of the world (Fein, 2014). Also, how opera can address mental health stigma and promote empathy (Skrine Jeffers et al., 2022). Regarding this opera in particular, the theme could be construed as validating the feelings of loneliness and stress that many experienced during the months of isolation throughout the pandemic, almost assuring the audience that their emotions during the crisis were a legitimate response.

Opera Synopsis

An opera singer that had a good and successful job has unfortunately lost everything as a consequence of the Covid-19 pandemic. Work has dried up due to the nature of the restrictions put in place by the government. She's scared of the virus immensely, locking herself away in her condo and remaining fearful of leaving and going anywhere else, convinced that simply stepping outside will result in catching the illness. After weeks of being locked away, one day, the condo manager calls her to explain that she has received a large parcel. Still fearful, she begs him to bring it up to her room. Even though it is outside her condo, she has to gain the courage to open the door, and wears protective clothing to finally collect the package. Once safely back inside, and having doused the parcel with sanitizer, she opens it up and is left confused upon discovering there is a teddy bear inside. An accompanying letter explains that the bear has been sent to be her friend and he will hopefully help her during her dire situation. The opera singer thinks that somebody might be teasing her, so she does not think much of the bear, simply putting him aside and returning to her worry.

However, suddenly the bear begins talking and singing to her in Thai. He can sing many famous operas, and though she is at first surprised and confused, eventually she joins him and they enjoy singing together. The opera singer begins to become more open-minded with him and listens to his opinions. The bear prays and teaches the singer about living in the middle-ground of not being scared too much, but also acting with caution. In essence, he advocates

for her to avoid being terrified of Covid to the extent that it stops her from living her life. The opera singer is angry because he's just a bear and she does not understand why he's trying to teach her. They argue a lot, until the opera singer throws the bear out of the window in frustration.

After she calms herself down, she feels bad for throwing the bear away as, once again, she feels lonely. The bear had been the lone reprieve from a prolonged period of what amounts to solitary confinement. She also accepts that a lot of what the bear was saying was correct, and that being alone due to her fears is no way to live. She eventually goes downstairs to collect the bear; the first time for over a year that she has left the condo. She breathes in the fresh air and enjoys the nature around her; the wind, the sunset, the grass on her feet. Now she has started to realize even more what the bear had been trying to show her. She carries the bear carefully, while appreciating the breeze and freedom. They sit by a lake together and watch the beautiful sunset.

The Analysis of the Four Duets

Though the story of this opera allows for a lot of investigation, it is the segment where the teddy bear sings duets with the opera singer which is the main focus of this article. In the middle part of the opera, the bear and the opera singer sing a selection of famous classical duets; this article analyzes their motivations and influences upon the opera's story. This is a significant point in the opera, where the story really comes together and the underlying mood of the narrative shifts; the bear's singing presence bringing a fantasy element to the piece.

Firstly, it is a good starting point to look at how emotive opera duets have been used elsewhere in works with a similar theme of isolation. As mentioned earlier, opera duets are often used in movies, with an example being the duet *Sull'aria (The Letters Duet)* from Mozart's *The Marriage of Figaro*, which was used effectively in the popular movie *The Shawshank Redemption* (Qlazer, 2011). This is particularly relevant as this duet was played over the loudspeaker of a prison for the inmates in order to inspire hope and leave them feeling free. This is the kind of emotion communicated by the duets used in *Covido the Opera*, as they are an instrument to break the loneliness that the opera singer is feeling, and inspire her to finally leave the condo through the encouragement of the bear. It is noted by the main character in *The Shawshank Redemption*, Andy Dufresne, during his punishment in solitary confinement, that 'I had Mr. Mozart to keep me company' and 'That's the beauty of music. They can't get that from you...haven't you ever felt that way about music?' (BlackView HD, 2015, 0:00:20). Simply recalling the music in his mind and feeling it in his heart was enough to give him hope and get him through a trying time; a similar theme to the bear's duets with the opera singer. Music was a way for the bear to relate and reach inside the opera singer in order to bring her out of her depression. Therefore, in this capacity, the selection of these duets was vitally important, as they needed to be somewhat vitalizing and emotive. They needed

to bring the bear to life and to be carefully selected so that they would fit well into the overall story.

Krisada and Napisi Reyes have an inclusive style of working, where they discussed with the singers which duets should be included in the opera. The singers offered some suggestions of music in their current repertoire and were able to sing immediately. Due to time limitations to finish the production, it was the most efficient method to proceed with such constraints. At the conclusion of discussions, the composers decided to add four famous duets to the opera that work well together and have a meaningful and fitting context. Even though opera duets are in various languages, which an audience of Thai opera may not fully understand, it is still important that the context remains relevant and appropriate to the theme. For instance, it would be jarring to have the bear and opera singer perform a duet such as ‘*Ah! guarda sorella*’ from Mozart’s *Così fan tutte*, which is about sisters boasting of their lovers; the libretto would not fit the context of *Covido the Opera*. Therefore, keen attention was paid during this selection process to focus on works that would support and add depth to the overall storyline.

In this opera, the use of these duets was limited to small sections of these pieces of music and the transition from one duet to the next is broken up by conversation between the two main characters. The whole opera lasts twenty minutes and the duet part is right in the middle of the opera, lasting around two and a half minutes. This duet section commences from 9.20 until 12.50. Three of the duets are from operas and the other is a famous classical song. These are the four duets listed in chronological order of appearance; (1) “*Duetto buffo di due gatti*” or *Cat Duet* by Gioachino Rossini; (2) *Là ci darem la mano* from the opera *Don Giovanni* by Wolfgang Amadeus Mozart; (3) *Pa- Pa-Pa Papageno* from the opera *Die Zauberflöte* by Wolfgang Amadeus Mozart; (4) *Flowers Duet* from the opera *Lakmé* by Léo Delibes.

At first glance, there are two duets that are animal duets; *Cat Duet* and *Pa- Pa-Pa Papageno*, which is known as the parrot’s duet. *Flowers Duet* is, as would be expected from its title, a duet singing about flowers and *Là ci darem la mano* is a famous flirting duet. On the surface, none of these duets seem fitting when considering an opera about a singer and a teddy bear during a pandemic. However, upon diving deeper into these four duets, and exploring the hidden meanings behind their inclusion, it can be revealed that much thought went into their selection. The duets will be discussed in the order in which they are performed in the opera.

1. The “*Duetto buffo di due gatti*” or *Cat Duet* by Gioachino Rossini

Cat Duet is a famous concert piece from Gioachino Rossini (1792-1868), which is usually performed by two sopranos with piano accompaniment. There is only one word in this song, which is ‘meow’, where the singers try to imitate the sound a cat makes, hence its casual title of *Cat Duet*. In the score, there is no construction to any story behind the song, and as the

only word is ‘meow’, no context can be drawn from the libretto. Therefore, during each performance of *Cat Duet*, the responsibility of communicating the story falls upon the shoulders of the singers. Most performances of this duet show the cats as having a discussion, which eventually leads to an argument, as was performed by soprano Felicity Lott and mezzo-soprano Anne Murray at Proms ‘96 (Glagolitic, 2014, 0:00:27).

When considered with the theme of *Covido the Opera*, one of the characters is an animal, namely a bear, which resonates well with the nature of *Cat Duet*. Since only ‘meow’ is sung throughout, it is the expression of the singing that is important, rather than any words. Therefore, *Cat Duet* is quite a safe choice for this opera because the duet could be interpreted in any way the composer wishes.

When considering the four duets in their entirety, this opera abides by most performances of *Cat Duet*; the bear and opera singer begin by performing the four duets as a conversation, which eventually leads to an argument. However, when focusing on the performance of *Cat Duet* itself in this opera, there is a stark shift in the usual interpretation. At the initiation of this duet by the bear, the emotion immediately represents as somewhat melancholic, as if the bear is recognizing and channeling the isolated despair of the opera singer. However, the interpretation then shifts from the usual progression of conversation to argument, instead following a path of melancholy to joy, as if the bear is encouraging a shift in the dark and fearful atmosphere that the opera singer has been living within. The opera singer joining the bear in the duet is a display of her first acceptance of him as a sentient being capable of emotion. It is her first willingness to interact with something that does not belong in the ‘safe’ apartment that she has hidden within and denotes the first, initial crack in her defensive armor in which she has protected herself. This is evident at the conclusion of this particular duet, where the opera singer asks with amusement if the bear is really a bear or a cat because he can sing *Cat Duet* so beautifully. The mood immediately shifts to light-hearted as a result of the bear’s musical intervention and is the first instance of the narrative shifting away from the fear induced by the pandemic restrictions. This acts as evidence of the flexible emotive nature of *Cat Duet* and asserts that its inclusion in this opera was an assured decision.

54 *mf* *cresc.* *f* เริ่มสนุกกับการร้องดูโอ่กับหมី

อ้อ, เพลง ของ Ross si ni

mf *f*

mia u, mi au, mia

60 *mf* *poco rit.*

maiu, mai u, mai u, mai u,

mf

u, mia u, mia u, mia u,

Figure 1: Cat Duet section from the Covidio the Opera score (Reyes, Krisada & Napisi, 2021).

2. Là ci darem la mano from the opera Don Giovanni by Wolfgang Amadeus Mozart

This duet is a well-known piece from the Italian opera *Don Giovanni* by W.A. Mozart (1756-1791). The duet is in Act I which is sung by a baritone and a soprano; Don Giovanni and Zerlina respectively. In this duet, Don Giovanni attempts to seduce Zerlina even though she is just about to get married (Cantoni & Schwarm, 2013, “Setting and story summary” section). On the surface, this duet would seem an odd choice when considering the theme of *Covidio the Opera*; seduction and romance appearing to contradict the narrative. However, when considered metaphorically, it becomes evident that the selection of this duet has been carefully measured and adds further depth to the underlying emotion of this opera, especially when the portion of the duet’s libretto is scrutinized.

In *Covidio the Opera*, the opera singer asks the bear, after the conclusion of *Cat Duet*, if he can sing any opera in a human language? This is the first step in bringing humanity to the bear and, in effect, accepting his attempts to communicate with the opera singer. Already the bear is breaking through the isolation that the opera singer has been constrained within after her positive response to his performance of *Cat Duet*. This is basically confirming the ability to communicate between animal and person, where the opera singer is now able to understand the words the bear is trying to speak to her. Welcomed by the singer, the bear starts a rendition of *Là ci darem la mano* which is in Italian. The original is a duet; however, the bear sings this piece alone for an important reason, which is evident when considering the translation of the chosen segment:

Italian

Là ci darem la mano,
Là mi dirai di sì.
Vedi, non è lontano;
Partiam, ben mio, da qui.

English

There we will give each other our hands
There you'll say "yes"
See, it's not far
Let's leave this place, my dear (Deacon, 2019)

The bear from *Covido the Opera* sings this duet, not in a romantically seductive way, but rather, in a wish to convince the opera singer to trust him and to leave her apartment. He is encouraging her to no longer be afraid of the outside world. After the bear sings, the opera singer gives him a compliment and starts to trust him, taking his hands and carrying him into her bed. Once again, on the surface, this could be construed as being romantic in nature; being invited into one's bed usually communicating sexual connotations. However, from the outset of the opera, it is established that the opera singer considers her bed to be her 'safe space'. It is clear from the condition of her room that she hasn't left in a long time, and spends most of her day hiding beneath the bed sheets, reluctant to leave its comfort in fear of catching the virus. The bed functions as her protection from the outside world, therefore, it is a significant step in trust that she invites the bear to join her on the bed. She has once again responded positively to the bear's nurturing attempts to soothe her worry and instill a sense of hope within her; all achieved through an opera duet.

Figure 2: Là ci darem la mano duet section from the Covido the Opera score (Reyes, Krisada & Napisi, 2021).

3. Pa-Pa-Pa Papageno from the opera *Die Zauberflöte* by Wolfgang Amadeus Mozart

This duet is one of the most famous duets and is from the opera *Die Zauberflöte* or *The Magic Flute* and again by W.A. Mozart (1756-1791). This duet is performed in German by a baritone and a soprano and it is the final duet in Mozart's opera. This piece is sung by the characters of Papagena and Papageno, which are two parrots. They are playfully bantering with each other about how many babies they should have and whether they will have a boy: papageno, or a girl: papagena. The interaction between the singers is teasingly argumentative in nature, and therefore, works in harmony with the usual renditions of *Cat Duet*.

In *Covido the Opera*, however, both of the characters sing the *Pa-Pa-Pa Papageno* duet at just the Pa-Pa-Pa part, because the meaning and the text after this section is not

relevant to the story; the weight placed upon the gender of a child not being significant. This denotes the careful consideration applied when including these duets. However, this duet at the specific Pa-Pa-Pa lyric, helps the audience enjoy the music without needing to understand words, and both characters try to sing opera together and act as parrots. The word Papageno is Germanic in its origin and is derived from the German word for parrot, this being: papagei (NZ Opera, 2020). Therefore, when considering this aspect of the piece, and noting that the bear sings to the opera singer and she in turn repeats the same notes, it could be interpreted that she is, in effect, parroting his positive emotions. She is absorbing his carefree nature and responding accordingly through an improved mood. So, this duet's inclusion is just to communicate to the audience that they are having a good time, as opposed to the dreary mood during the opening minutes. The bear has finally gained the opera singer's trust and they have now become friends. However, when considering the argumentative nature of the full piece, it could be considered that though the opera singer is accepting of the bear's intervention, there is still some fearful hesitation on her part to fully embrace the message he is attempting to convey. After all, she has been safe within her environment for a year, and it would be unrealistic for her to flip her mentality so easily.

When considered in tandem with *Cat Duet*, these two duets express that animals can talk, sing and communicate their emotions like a human. The bear is able to express feelings through repetitive use of a single word, relying on his interpretation of the music as opposed to language. The bear is able to sing, complain and teach the opera singer, despite not being a person. This is symbolic of human interaction with animals, where a lack of linguistic communication does not hamper an understanding within relationships; animals are able to alert humans of their emotions through the various sounds and mannerisms at their disposal. This is particularly relevant when considering pets, which often act as a comforting companion to people suffering loneliness and helps to counter social isolation (HABRI, n.d.). Despite verbal comprehension being non-existent, a pet is able to affect the emotional balance of its owner. Therefore, *Pa-Pa-Pa Papageno* and *Cat Duet* are definitive examples of this animalistic communication method and therefore work very well when considering the interaction between bear and opera singer. It allows the audience to be more accepting and responsive of the nature of their duet; after all, a human is singing with a bear, not another opera singer.

Following on from this, as *Covido the Opera* is a Thai language opera, it was important to select works that a Thai audience could recognize and relate to, without requiring a grasp of foreign languages. Western opera is still considered a niche art form in Thailand, and it is important to consider this aspect when attempting to appeal to a wider audience. For instance, *Cat Duet* and the segment of *Pa-Pa-Pa Papageno* that were performed in *Covido the Opera* were functional musically, without any lyrical context. The audience is able to interpret the emotions through the expression of the singer, without having to rely on the context of words, the way we would do when interacting with animals or our pets. This is a

beautiful method to allow a non-human character such as the bear to emotionally affect the opera singer with his voice, and as a result, similarly reach the emotions of the audience.

Figure 3: Pa-Pa-Pa Papageno duet section from the Covido the Opera score (Reyes, Krisada & Napisi, 2021).

4. Flowers Duet from the opera Lakmé by Léo Delibes

Flowers Duet is also one of the most popular duets throughout history, and is from the opera *Lakmé* by Léo Delibes (1836-1891), where the character of the same name goes with her servant, Mallika, to collect flowers along a river bank (Burns, 2021). It has appeared in various media, and can be heard in movies such as *Carlito's Way*, where the lead character stands in the rain, sheltering himself with a trash can lid, while observing the beauty of a ballerina performance through a window (German Regueira, 2015, 0:02:00). Once again, there is significance in the selection of this piece. The overriding theme of this duet is the comforting embrace of nature, and how one can be expelled of all worry while indulging in its calming tranquility. Lakmé steps away from the stresses of her forbidden romance, and is comforted by the almost ethereal world she steps into (Burns, 2021). This theme is evident in the use of the duet in *Carlito's Way*, where the character is freed from his discomfort and loses himself in what he's observing. Therefore, this fits well with the intention of the bear's intervention with the opera singer. He is attempting to encourage her to step outside and experience the beauty of the world, no longer hiding away and hampered by her fear within the condo. The harmony of *Flowers Duet* speaks of an idyllic world, and by joining the bear in song, the opera

singer is marking her willingness to once again leave her hideaway and return back to the exquisiteness of life, appreciating the positive elements while pushing her fears to the back of her mind.

It is also notable that *Flowers Duet* is the final of the four duets in this opera, and is pivotal to the closing scene, where the opera singer eventually embraces the bear's intervention and steps back out into the world. Bringing along the bear, she heads to a lake to appreciate the world's beauty and is freed from her fear beneath a striking sunset. In many ways, this resonates with the idea of Lakmé and Mallika, walking along the river's edge and appreciating the majesty of the world we live in, losing themselves to its beauty and breaking free from the shackles of worry.

Conclusion

Through this analysis, it is evident that the four duets in *Covido the Opera* have been chosen with care and consideration to the narrative story of the performance. The order in which they are performed is also significant, where they nurture the story direction and finale to which the opera is heading towards. These duets are not just meaningful to the story, but the music selections complement each other, and the transition from one to another is beautiful and smooth.

Barriers exist when trying to connect with a Thai audience, due to unfamiliarity with Western-style opera and also a lack of understanding of the European languages that are often present. This has usually resulted in the problem of context being misconstrued. In *Covido the Opera*, the use of a non-human character and the inclusion of opera duets that do not rely on lyrical understanding, e.g. *Cat Duet* and *Pa-Pa-Pa Papageno*, allowed the emotion of the main character's plight and her subsequent rescue to resonate more clearly. This was a key feature in allowing *Covido the Opera* to connect with a Thai audience, avoiding the usual obstacle of understanding lyrical context.

This article will help upcoming composers to have more ideas, understand depth meaning, and focus on the inclusion of hidden details within their use of existing music. Also, when an audience watches this opera, they will be able to enjoy and fully understand the extra layers of meaning communicated within the story through the uses of famous duets. Being one of the performers in this opera, it has been an honor to sing and be given the opportunity to explore and share the depth of thought that went into the selection of these duets.

98 $\text{♩} = 120$

จัน ลอง เพลง นี้ เริ่ม ก่อน นะ Do me e_pais le_jas_min

Soprano, Baritone 5

102

A_la_ro_se_s'as sem_ble, sur la_rive en_fleurs ri_ant au ma_tin

A_la_ro_se_s'as sem_ble, Rive_en_fleurs, frais_ma_tin

106

Viens, de_sce_n dons en sem_ble. Dou ce_ment glis_sons:

Nous ap_pel_lent en sem_ble Ah! glis_sons

109

De son flot char mant Sui_vons le cou_rant fu_yant Dans L'on_de fre_mis

en_sui_vant Le_cou_rant fu_yant: Dans L'on_de fre_mis

113

san_te D'u_ne main non cha_lant te, Viens. ga_gnons le bord

san_te. D'u_ne main non cha_lan te Ga gnons le

117 **poco rit.**

Ou la sour ce dort Et l'oi_seau L'oi_seau chan te

bord. Ou.l'oiseau chan te. L'oi_seau L'oi_seau chan te

Figure 4: Flowers Duet section from the Covido the Opera score (Reyes, Krisada & Napisi, 2021).

References

- BlackView HD. (2015, May 11). *"The Shawshank Redemption" - Hope HD* [Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=15pqpVbhs0c>
- Burns, A. (2021, September 26). *Léo Delibes 'Flower Duet': The Prettiest of Petals*.
Classicalexburns. <https://classicalexburns.com/2021/09/26/leo-delibes-flower-duet-the-prettiest-of-petals/>
- Cantoni, L., & Schwarm, B. (2013, September 25). *Don Giovanni*. Britannica.
<https://www.britannica.com/topic/Don-Giovanni-opera-by-Mozart#ref1185444>
- Deacon (2019, July 5). *Là ci darem la mano (English translation)*. Lyrics Translate.
<https://lyricstranslate.com/en/là-ci-darem-la-mano-there-we-will-give-each-other-our-hands.html>
- Fein, J. (2014, August 18). *Is Opera Good for your Mental Health?* Psychology Today.
<https://www.psychologytoday.com/us/blog/life-is-trip/201408/is-opera-good-your-mental-health>
- German Regueira. (2015, November 26). *Carlito's Way Under The Rain Scene* [Video].
YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=2Y6roDbVtrA>
- Glagolitic. (2014, June 16). *Duetto buffo di due gatti - aka The Cats' Duet - Proms '96 – Felicity Lott and Ann Murray* [Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=fqxyfEb1Bb0>
- Greene, G. (Verdant SA, 1934). *The Destructors*. The Short Story Project.
<https://shortstoryproject.com/stories/the-destructors/>
- HABRI (n.d.). *Social Isolation & Loneliness*. <https://habri.org/research/mental-health/social-isolation/>
- Hall, S. A. (2021, December 21). *'Absolute havoc': concerts, musicals and plays forced to cancel after Covid-19 outbreaks*. Classic FM. <https://www.classicfm.com/music-news/coronavirus/concerts-theatre-performances-cancelled/>
- NZ Opera (2020, April 28). *HOW FAST CAN YOU SAY 'PAPAGENO'?*
<https://nzopera.com/how-fast-can-you-say-papageno/>
- Qlazer. (2011, July 5). *(HD) The Shawshank Redemption (Mozart Opera Scene)* [Video].
YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=Bjqmg_7J53s
- Reyes, Krisada & Reyes, Napisi (2021). *Covido the Opera: An opera in one act* [Musical score]
Unpublished.
- San Francisco Opera (n.d.). *A Brief History of Opera*. San Francisco Opera.
<https://www.sfopera.com/learn/about-opera/a-brief-history-of-opera>

- Skrine Jeffers, K., Mango, J.D., Tang, L. *et al.* (2022). Impact of Opera on Mental Health Stigma: Pilot of Provider/Community Workshop. *Community Mental Health Journal*, 58, 992–999. <https://doi.org/10.1007/s10597-021-00908-4>
- The World Bank (2021, November 12). *Monitoring the Impact of COVID-19 in Thailand*. <https://www.worldbank.org/en/country/thailand/publication/monitoring-the-impact-of-covid-19-in-thailand>

การศึกษาพฤติกรรมการฟังเพลงของเด็กปฐมวัยยุคใหม่ A Study of Music Listening Behaviors in New Generation kindergarten

เพียงแพน สรรพศรี¹, ปรมาศว์ สรรพศรี^{2*}, วัชรพงษ์ วิชา³, เจษฎา อุทุมพา⁴
Piangpan Sabpasri¹, Poramase Subphasri^{2*}, Watcharaphong Wicha³, Jatsda Uthumpap⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการฟังเพลงของเด็กปฐมวัยยุคใหม่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการฟังเพลงของเด็กปฐมวัยยุคใหม่เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย เก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลด้านเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแหล่งข้อมูลด้านบุคคลโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสารและแบบสัมภาษณ์เชิงกึ่งโครงสร้างโดยทำการสัมภาษณ์ครูที่มีประสบการณ์การสอนเด็กปฐมวัย เด็กเล็ก ทั้งครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 ท่าน และครูในสังกัดโรงเรียนเอกชน 3 ท่าน รวมถึงศึกษาปรากฏการณ์กระแสการฟังเพลงเด็กปฐมวัยทางช่องทางออนไลน์ ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการฟังเพลงของเด็กปฐมวัยยุคใหม่มีสองรูปแบบ คือ 1) การฟังเพลงที่ได้รับการคัดกรองจากครูและผู้ปกครอง และ 2) การฟังเพลงจากการเลือกฟังด้วยตนเองโดยรูปแบบที่สองนี้สื่อออนไลน์มีอิทธิพลและส่งผลอย่างมากต่อพฤติกรรมการฟังเพลง อย่างไรก็ตามยังคงมีจุดร่วมที่เหมือนกับเพลงที่ได้รับการคัดกรองจากครูและผู้ปกครอง คือ มีท่วงทำนองที่กระชับ สามารถเคลื่อนไหวร่างกายเข้าจังหวะดนตรีได้อย่างสนุกสนานซึ่งเป็นจุดเด่นของช่วงวัยนี้ที่ทำกิจกรรมผ่านการเล่นเป็นหลัก

คำสำคัญ: การฟังเพลง, เด็กปฐมวัย, เด็กปฐมวัยยุคใหม่, พฤติกรรมการฟังเพลง

Abstract

This research article aims to study music listening behaviors in new kindergarten generation to be useful for music activities organizing guideline for new kindergarten generation. data collection by sources of documents textbooks and related research. Selected the key informants as 3 kindergarten teachers of Office of the basic education commission

¹ นักวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Researcher, Faculty of Education, Chulalongkorn University

² อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Chiang Mai Rajabhat University

³ อาจารย์โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Lecturer, Demonstration School of, Chiang Rai Rajabhat University

⁴ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Lecturer, Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

*Corresponding Author, email: Poramase_sub@cmru.ac.th

schools and 3 Private School by purposive sampling and also study of the phenomenon in new generation kindergarten listening to music by online channels. The studies found that there are 2 music listening behaviors forms, 1) They are listening to music screened by their teachers and parents. 2) They are listening to music by themselves choosing. Online media has an influence on music listening behavior. However, it still has the same common ground as the music screened by teachers and parents that a concise melody Able to move the body with fun rhythmic music, which is the highlight of this age when activities are mainly played.

Keywords: Music Listening, kindergarten, New Generation kindergarten,
Music Listening Behaviors

บทนำ

สังคมประกอบไปด้วยมนุษย์ที่มีความหลากหลายทางช่วงวัยตั้งแต่วัยเด็กไปจนถึงวัยชราซึ่งทุกคนล้วนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและเป็นกำลังใจการพัฒนาประเทศ การพัฒนามนุษย์ให้เป็นผู้มีสุขภาวะที่ดีทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ต้องเริ่มมาจากการวางรากฐานที่มั่นคงตั้งแต่ช่วงวัยเด็กซึ่งเด็กถือเป็นทรัพยากรด้านบุคคลที่สำคัญของประเทศ กล่าวได้ว่าช่วงวัยเด็กเป็นช่วงที่สำคัญอย่างมากในการพัฒนาเพื่อที่จะเติบโตไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศต่อไป (Choomhai, T., 2016) การส่งเสริมให้เด็กมีการเจริญเติบโตที่ดีนอกจากจะให้ความสำคัญกับปัจจัยขั้นพื้นฐาน เช่น โภชนาการ สิ่งแวดล้อม ครอบครัวแล้วนั้น การศึกษาถือเป็นอีกปัจจัยหลักที่ส่งผลโดยตรงต่อพัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็กอีกด้วย ซึ่งการจัดการศึกษาสำหรับเด็กนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ช่วงปฐมวัยซึ่งเป็นช่วงที่มีพัฒนาการด้านสมองและการเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุด พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.2562 ได้นิยามความหมายของเด็กปฐมวัยว่าเป็นเด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าหกปีบริบูรณ์ และให้หมายรวมถึงเด็กซึ่งต้องได้รับการพัฒนาจนเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษา (Government Gazette, 2019) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ศึกษาและเผยแพร่ข้อมูลด้านการดูแลและการศึกษาเด็กปฐมวัย ระบุว่าช่วงปฐมวัยจำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังบ่มเพาะด้านการศึกษาด้วยถือว่าการสร้างรากฐานของชีวิตซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้ระบุถึงการจัดการศึกษาปฐมวัยว่าสามารถจัดได้ 3 รูปแบบได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยโดยการจัดการศึกษาปฐมวัยต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Office of the Education Council, 2013)

ดนตรีเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่ถูกจัดให้อยู่ในระบบการศึกษาโดยสถาบันการศึกษา มีการบรรจุรายวิชาและเนื้อหาสำหรับจัดการเรียนการสอนด้านดนตรีให้กับผู้เรียนโดยวางรากฐานตั้งแต่การศึกษาระดับปฐมวัยเนื่องจากดนตรีและท่วงทำนองของเสียงเพลงมีความสำคัญต่อพัฒนาการในวัยเด็กเป็นอย่างมากและมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของเด็ก ในช่วงอายุของเด็กปฐมวัยนี้มีการรับรู้เรื่องระดับเสียงแล้ว (Suttachit, N., 1989) ดังนั้นดนตรีหรือเสียงเพลงจึงไม่ใช่ศาสตร์ที่อยู่ไกลตัวเด็ก เนื้อหาด้านเรื่องราวความรู้และการปลูกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ จะสอดแทรกอยู่ในบทเพลงเพื่อให้เด็กได้เรียนเนื้อหาทั้งด้านความรู้และคุณธรรมผ่านเสียงดนตรี (Charoensook, S., 1998) นอกจากนี้เสียงเพลงยังช่วยให้เด็กรู้สึกผ่อนคลายและมีสมาธิพร้อมทำกิจกรรมมากขึ้นอีกด้วย ในบางครั้งเด็กอารมณ์อ่อนไหวตามช่วงวัยซึ่งอาจอยู่ในห้วงอารมณ์ของความเศร้าและแสดงออกโดยการร้องไห้แต่เมื่อได้ยินเสียงเพลงร่วมกับเห็นเพื่อน ๆ ที่ทำกิจกรรมเคลื่อนไหวเข้าจังหวะดนตรีมีความสุขสนุกสนานจะทำให้คลายความโศกเศร้าลงและเกิดความกระตือรือร้นให้สนใจทำกิจกรรมดนตรี

ตามเสียงเพลงนั้น ๆ ดังนั้นดนตรีจึงมีบทบาทสำคัญในการเรียกสมาธิของเด็กปฐมวัย (Sakalpasak, W., Halathaingam, W., 2019) อีกประการสำคัญของดนตรีที่มีอิทธิพลต่อเด็กปฐมวัย คือ เมื่อเด็กได้ฟังเพลงจะได้ซึมซับเพื่อพัฒนาคลังคำศัพท์ส่งผลให้มีพัฒนาการด้านการสื่อสารที่ดีขึ้นเพราะการฟังคือรากฐานที่สำคัญของการสื่อสาร (Promsukkul, P., n.d.; Panichying, T., 2010) กล่าวได้ว่าการฟังเพลงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเด็กปฐมวัยซึ่งนักการศึกษาต่างประเทศได้กล่าวถึงแนวคิดนี้เช่นกันว่าการพัฒนาช่วงวัยเด็กด้วยเสียงเพลงที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับช่วงวัยนั้นจะเป็นการเตรียมความพร้อมที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่อย่างมีคุณภาพต่อไป (Sportsman, 2011)

สำหรับการฟังเพลงของเด็กปฐมวัยในประเทศไทยนั้นสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาได้ให้ความสำคัญและนำมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยเช่นกัน จากการสัมภาษณ์ครูโรงเรียนแห่งหนึ่งที่มีการจัดการศึกษาระดับชั้นปฐมวัย ได้กล่าวถึงความสำคัญของเพลงกับเด็กปฐมวัยว่า

“เพลงยังเป็นส่วนสำคัญต่อการเรียนการสอนระดับชั้นอนุบาลอยู่มาก ในคลาสเรียนบางครั้งครูยังใช้เพลงสำหรับเด็ก อาทิ เพลงผีเสื้อน้อย ลมหายใจ กำมือขึ้นแล้วหมุน โห้ทะเลแสนงาม พวกเพลงสมัยเราเด็ก ๆ ยังมีใช้อยู่ เพื่อเรียกนักเรียนให้อยู่กับการเรียนการสอน จริงอยู่ที่การฟังเพลงทำให้เค้ามีสมาธิมากขึ้น แต่การเลือกใช้เพลงก็สำคัญเช่นกัน...”

(Woottiswat, S., personal communication, 20 January, 2023)

จากคำดังกล่าวจะเห็นได้ถึงความสำคัญของการเลือกใช้เพลงให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย และพบว่าเพลงเดิม ๆ ที่เคยใช้ในบางครั้งกลับไม่ได้ผลกับเด็กรุ่นใหม่สะท้อนให้เห็นว่าเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมการฟังเพลงที่เปลี่ยนไปซึ่งกลุ่มเจนเอเรชั่นยุคใหม่นี้มีความสัมพันธ์และมีส่วนในการตัดสินใจเลือกฟังเพลงเองมากกว่าการรอรับจากผู้ปกครองหรือครูที่โรงเรียน แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการฟังเพลงที่เปลี่ยนไปของเด็กยุคใหม่ (Piemsutanon, M. & Ronnavet, M., n.d.) ความเปลี่ยนแปลงนี้เห็นได้อย่างชัดเจนในช่วงเวลาที่เพิ่งผ่านมาไม่นานเมื่อปลายปี พ.ศ.2565 ที่ศิลปินวงเปเปอร์เพลน (Paper Planes) ได้เผยแพร่ผลงานเพลงทรงอย่างแบด (Bad Boy) และเป็นทีโด่งดัง ทว่า กลุ่มที่นิยมฟังเพลงดังกล่าวกลับอยู่ในช่วงวัยอนุบาลหรือปฐมวัยจนเกิดเป็นกระแสเรียกว่า ปรากฏการณ์วัยรุ่นพินันนม จะเห็นได้ว่าด้วยปัจจุบันที่โลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วส่งผลถึงการปรับตัวในทุกมิติของสังคมไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี ค่านิยม การศึกษา รวมถึงการศึกษาในระดับปฐมวัยด้วยเช่นกัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการฟังเพลงของเด็กปฐมวัยยุคใหม่เพื่อเป็นฐานข้อมูลเบื้องต้นอันสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนหรือนำดนตรีและบทเพลงเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมการศึกษาของเด็กปฐมวัยเพื่อให้เหมาะสมต่อความต้องการของเด็กยุคใหม่และสอดคล้องกับพัฒนาการช่วงวัย อนึ่ง จากการสืบค้นข้อมูลงานวิจัยด้านพฤติกรรมการฟังเพลงของคนไทยพบว่ามีการศึกษาในระดับประชาชนทั่วไปอันกล่าวถึงผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนซึ่งผลการศึกษาได้สรุปและจำแนกประเภทเพลงเป็นกลุ่มประเทศ (Vinijnaiyapak, N., 2017) และระดับผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งมีความน่าสนใจและเห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการฟังเพลงของเด็กไทย (Suwanphitak, W. & Trakarnrung, S., 2022) อย่างไรก็ตามยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาพฤติกรรมการฟังเพลงของเด็กปฐมวัย จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาในประเด็นนี้เพื่อเติมเต็มองค์

ความรู้และรับมือกับแนวโน้มการจัดการศึกษาด้านดนตรีเพื่อพัฒนาศักยภาพมนุษย์ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของศาสตร์ทางด้านดนตรีศึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการฟังเพลงของเด็กปฐมวัยยุคใหม่เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กำหนดผู้ให้ข้อมูลและแหล่งข้อมูล ได้แก่
 - 1.1) แหล่งข้อมูลด้านเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.2) แหล่งข้อมูลด้านบุคคล ได้แก่
 - 1.2.1) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ผู้วิจัยทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกครูที่มีประสบการณ์การสอนเด็กปฐมวัย เด็กเล็ก ทั้งครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 ท่าน และครูในสังกัดโรงเรียนเอกชน 3 ท่าน เพื่อได้ข้อมูลที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยในหลากหลายบริบทการศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
 - 2.1) แบบวิเคราะห์เอกสาร สำหรับเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการฟังเพลง ดนตรีสำหรับเด็ก การศึกษาดนตรีเด็กปฐมวัย จากฐานข้อมูลที่ได้รับการรับรองโดยศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index - TCI)
 - 2.2) แบบสัมภาษณ์ สำหรับเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลด้านบุคคล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured interview) (Chantavanich, S., 2018)
3. เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่ผู้วิจัยทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมถึงศึกษาปรากฏการณ์กระแสการฟังเพลงเด็กปฐมวัยทางช่องทางออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ก (Facebook) ยูทูบ (Youtube) ติกต็อก (Tiktok) เป็นต้น
4. วิเคราะห์ข้อมูล ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
5. สรุปผลและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการฟังเพลงของเด็กปฐมวัยยุคใหม่

จากการเก็บข้อมูลในด้านการศึกษาพฤติกรรมการฟังเพลงของเด็กปฐมวัยยุคใหม่ พบว่ามีสองรูปแบบคือ

 - 1.1 การฟังเพลงที่ได้รับการคัดกรองจากครูและผู้ปกครอง

ในการฟังเพลงโดยได้รับจากรูปแบบนี้เป็นการฟังเพลงจากที่สถานศึกษา ครู หรือผู้ปกครอง เป็นผู้คัดกรองและส่งเสริมให้เด็กได้ฟังโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทางการศึกษาและพัฒนาสุขภาวะโดยในจุดประสงค์นี้มักมีการสอดแทรกเนื้อหาหรือบทเรียนที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ซึ่งแยกตามหมวดสาระต่าง ๆ และเลือกเพลงที่มีทำนองง่าย ๆ สนุกสนาน ผนวกกับการบรรจุง่าย ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาหรือบทเรียนนั้น ๆ เช่น เพลงหนอนผีเสื้อ ที่เล่าถึงวงจรการเกิดผีเสื้อ เพลงช้าง ที่อธิบายลักษณะทางกายภาพของช้าง และเพลงเนื้อหา

ประเภทสัตว์ต่าง ๆ อาทิ เพลงเปิดอาบน้ำในคลอง เพลงแมงมุม เพลงไก่ เพลงเต่า เพลงม้า ฯลฯ อย่างไรก็ตามในแต่ละเพลงมีจุดร่วมที่เหมือนกัน คือ

- 1) มีท่วงทำนองที่กระชับ เหมาะสำหรับการทำกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกายตามเสียงเพลง
- 2) มีระยะความยาวของเพลงที่ไม่ยาวจนเกินไป ง่ายต่อการจดจำทั้งทำนองและเนื้อร้อง เมื่อเปิดให้เด็กปฐมวัยฟังอย่างต่อเนื่องจะใช้ระยะเวลาไม่นานในการที่จะสามารถจดจำและร้องตามได้
- 3) โครงสร้างของเพลงไม่ซับซ้อน ทำให้การเรียนรู้ไม่น่าเบื่อเพราะเป็นสิ่งที่ไม่ยากจนเกินไป ส่งผลถึงการเสริมแรงบวกในการเรียนรู้ที่เมื่อผู้เรียนสามารถทำได้ดีจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและเป็นการกระตุ้นให้อยากทำกิจกรรมการเรียนรู้อีก
- 4) คำศัพท์ง่าย เป็นคำศัพท์พื้นฐานและมักปรากฏในนิทานเด็กด้วยทำให้เด็กคุ้นเคยและเหมือนได้รับการทบทวนคลังคำศัพท์ของตนเอง
- 5) มีความหมายเชิงบวก เน้นสอดแทรกเนื้อหาด้านคุณธรรมหรือการปลูกฝังระเบียบวินัย เช่น เพลงตรงต่อเวลา เพลงแปรงฟัน เพลงมากินข้าวสิ เป็นต้น

สำหรับพฤติกรรมการฟังเพลงในรูปแบบแรกนี้เป็นเพลงสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีมาแต่ดั้งเดิมและแพร่หลายทั้งในวงการการศึกษาสำหรับเด็กและในหมู่ผู้ปกครอง อย่างไรก็ตามในปัจจุบันด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้รูปแบบการเรียนรู้รวมไปถึงการฟังเพลงเปลี่ยนแปลงไปจากแต่เดิมที่เด็กเป็นฝ่ายรอรับข้อมูลจากครูหรือผู้ปกครอง สู่การเป็นผู้มีส่วนเลือกฟังเพลงจากกระแสนิยมที่ได้รับจากสื่อโซเชียล แพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ อาทิ เฟสบุ๊ก (Facebook) ยูทูบ (Youtube) ตีกต็อก (Tiktok) เป็นต้น

1.2 การฟังเพลงจากการเลือกฟังด้วยตนเอง

เด็กยุคใหม่รวมถึงเด็กระดับปฐมวัยซึ่งอยู่ในเจนเนอเรชั่นใหม่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีที่ดีกว่าเจนเนอเรชั่นเดิม มีความคุ้นเคยกับการเข้าสู่โลกออนไลน์เพื่อการเรียน โดยผ่านมาจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ส่งผลให้การศึกษาในทุกระดับทั่วโลกรวมถึงประเทศไทยปรับเข้าสู่รูปแบบออนไลน์อย่างเต็มรูปแบบ ทำให้ทักษะทาง IT ของเด็กยุคใหม่ก้าวกระโดด แพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ กลายเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของเด็กซึ่งรวมถึงการฟังเพลงเช่นกัน ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าเพลงที่เป็นนิยมนำมาฟังในหมู่เด็กปฐมวัยกลับเป็นเพลงที่ไม่ได้มาจากการเริ่มฟังที่สถานศึกษาแต่อย่างใด แต่มาจากกระแสทางโซเชียลที่ผู้เรียนเป็นผู้นำกลับเข้าสู่สถานศึกษา อย่างไรก็ตามครูสามารถนำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนได้เช่นกัน ในประเด็นนี้ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างคำสัมภาษณ์ที่ได้จากครูสถานศึกษาแห่งหนึ่งกล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวต่อพฤติกรรมการฟังเพลงของเด็กปฐมวัยว่า

“...ตอนนี้เพลงสมัยใหม่เข้ามามีอิทธิพลอย่างมากต่อการฟังเพลงของเด็ก เช่น ทรงอย่างแบด เขาชอบกันมากเราก็นำมาจะใช้ตอนเรียกร้องความสนใจหรือหลังจากทำงานเสร็จ ซึ่งต้องทำกิจกรรมในลักษณะของการเล่นด้วยกันระหว่างครูและเด็กเป็นการเล่นต่อเพลง เช่น ครูร้องท่อนแรก นักเรียนจะร้องต่อท่อนสอง แล้วร้องรวมกันจนจบเพลง เพื่อให้นักเรียนได้ผ่อนคลายอิริยาบถระหว่างการเรียนหรือหลังเรียนเสร็จ ด้วยยุคสมัยครูจึงต้องนำเพลงที่เป็นที่นิยมเข้ามาช่วยในการเรียนการสอนเพื่อไม่ให้นักเรียนนั้นน่าเบื่อค่ะ...”

(Woottiswat, S., personal communication, 20 January, 2023)

เห็นได้ว่าเด็กปฐมวัยยุคใหม่มีบทบาทในการเลือกฟังเพลงซึ่งต่างจากยุคเดิมที่เป็นฝ่ายรอรับข้อมูลจากบุคลากรทางการศึกษารวมถึงผู้ปกครอง อีกทั้งนอกจากจะเป็นผู้เลือกฟังเพลงเองแล้วนั้นยังมีบทบาทในการนำเพลงเหล่านี้ไปน้อมกลับเข้าสู่สถานศึกษาอีกด้วย ปรากฏการณ์นี้ทำให้สถานศึกษารวมถึงบุคลากรทางการศึกษาเด็กล้วนต้องรับมือและปรับตัวตาม อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์ครุภัณฑ์ครุภัณฑ์ที่มีประสบการณ์สอนผู้เรียนในช่วงวัยเด็กได้วิเคราะห์ถึงการฟังเพลงของเด็กปฐมวัยสมัยใหม่ว่า

“...เพลงส่วนใหญ่จะได้กระแสมาจากติกต็อก (Tiktok) เช่น เพลงทรงอย่างแบด (Bad Boy) เพลงไหม้แมชชีน เพลงवादไว้ เพลงเหม็นแสบ เป็นต้น ผม ในฐานะครุภัณฑ์ครุภัณฑ์สังเกตว่าเพลงไหนที่มีการนำแร็ป (Rap) เข้าไปผสมในท่อนเพลงด้วย เด็กค่อนข้างจะชอบ สำหรับในกรณีของเพลงทรงอย่างแบด (Bad Boy) ที่กำลังเป็นกระแสอยู่ตอนนี้ เด็กอนุบาลร้องได้อาจเป็นเพราะทำนองเพลงที่มีตัวโน้ตไม่ซับซ้อน เช่น ประโยคที่ว่า ทรงอย่างแบด แซ่ดอย่างบ่อย โน้ตจะประมาณ โดเรมี มีเรโด พอเป็นโน้ตเสียงเต็มไม้ครึ่งเสียง เลยติดหูง่าย แต่ที่สำคัญเลยคือต้องไม่มีคำไม่สุภาพ ถึงจะได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองร่วมด้วย...”

(Kesa, K., personal communication, 18 January, 2023)

จะเห็นได้ว่าสื่อออนไลน์มีอิทธิพลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการฟังเพลงของเด็กปฐมวัยอย่างมาก และการฟังเพลงของเด็กปฐมวัยยุคใหม่ในรูปแบบที่เด็กเป็นผู้เลือกเองนั้นลักษณะของเพลงจะมีความต่างจากการฟังเพลงที่ได้รับการคัดกรองจากครูและผู้ปกครองอยู่บ้าง เช่น ในส่วนระยะเวลาความยาวของบทเพลงซึ่งเพลงที่เป็นกระแสนิยมในแพลตฟอร์มออนไลน์นั้นจะมีความยาวมากกว่าเพลงที่ปกติให้เด็กปฐมวัยฟัง ทั้งนี้ด้วยเพลงเหล่านี้ไม่ได้ถูกประพันธ์ขึ้นเพื่อกลุ่มผู้ฟังในวัยปฐมวัย แต่กลับได้รับความสนใจจากกลุ่มผู้ฟังในช่วงวัยนี้อย่างมาก สะท้อนให้เห็นการเข้าถึงเพลงสมัยใหม่ที่เด็กปฐมวัยสามารถเชื่อมต่อกับช่วงวัยเด็กโตและวัยรุ่นได้ อย่างไรก็ตามยังคงมีจุดร่วมที่เหมือนกับเพลงที่ได้รับการคัดกรองจากครูและผู้ปกครอง คือ มีท่วงทำนองที่กระชับสามารถเคลื่อนไหวร่างกายเข้าจังหวะดนตรีได้อย่างสนุกสนานซึ่งเป็นจุดเด่นของช่วงวัยนี้ที่ทำกิจกรรมผ่านการเล่นเป็นหลัก

สรุปและอภิปรายผล

1. แม้ว่าการฟังเพลงของเด็กปฐมวัยในยุคใหม่จะมีการเพิ่มเติมหรือแตกต่างจากยุคเดิมอยู่บ้างในเชิงทางโครงสร้างและความสนใจในตัวเพลง แต่ก็ได้เป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อพัฒนาการทางช่วงวัยแต่อย่างไรก็ตามพบว่าบุคลากรทางการศึกษาและผู้ปกครองล้วนตื่นตัวและพร้อมปรับตัวโน้มเข้าหาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้เสียงเพลงเป็นเครื่องมือ ทั้งการนำบทเพลงที่เป็นที่นิยมในโลกออนไลน์ เช่น เพลงทรงอย่างแบด (Bad boy) เพลงไหม้แมชชีน เพลงवादไว้ เพลงเหม็นแสบ ฯลฯ มาใช้ในกิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อเสริมสร้างกล้ามเนื้อ หรือการทำกิจกรรมเรียนรู้ผ่านการเล่นเกมส์โดยมีเพลงเหล่านี้ประกอบ จะเห็นได้ว่ากิจกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยผ่านการเล่นนั้นมิได้แยกออกจากกันแต่อย่างใด สอดคล้องกับการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) (อ้างถึงใน Panichying, T., 2010) ที่ใช้กิจกรรมดนตรี

เป็นเครื่องมือในการมุ่งเน้นพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคม เป็นการสอนดนตรีที่ลงมือปฏิบัติผ่านการเล่น ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน กล่าวได้ว่ากิจกรรมดนตรีเป็นฐานรากสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความคิดสร้างสรรค์และกล้าแสดงออกซึ่งส่งผลต่อการเจริญเติบโตและพร้อมเรียนรู้สำหรับบทเรียนถัดไปในช่วงวัยเด็กโต วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ต่อไป

2. จากผลการศึกษาพฤติกรรมการฟังเพลงของเด็กปฐมวัยยุคใหม่พบว่าปัจจุบันเด็กได้รับข้อมูลอย่างเปิดกว้างมากขึ้นจากการที่เทคโนโลยีและสื่อออนไลน์เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน ปัจจุบันเด็กกลายเป็นผู้เลือกมากกว่าเป็นผู้รับข้อมูลจากครูหรือผู้ปกครอง ซึ่งการเลือกฟังเพลงก็เป็นอีกหนึ่งในกิจกรรมที่เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัยโดยช่องทางที่เด็กเข้าถึงการฟังเพลงมากที่สุด คือ สื่อออนไลน์ ผู้วิจัยคิดว่าปัจจุบันในยุค digital disruption นี้ สื่อออนไลน์จะกลายเป็นช่องทางหลักในการเสพชุดข้อมูลของทุกศาสตร์แขนงในหลากหลายมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความบันเทิง ธุรกิจ การศึกษารวมถึงการศึกษาดนตรีเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของวีระกิจ สุวรรณพิทักษ์ และสมชัย ตระการรุ่ง (Suwanphithak, W., Trakarnrung, S., 2022) ที่ทำวิจัยด้านดนตรีศึกษาในประเด็นเรื่องพฤติกรรมการฟังเพลงของวัยรุ่นไทย พบว่า ช่องทางที่วัยรุ่นรู้จักและเข้าถึงการฟังเพลงมากที่สุด คือ ช่องทางออนไลน์ในแพลตฟอร์มยูทูป (Youtube) โดยเพื่อนมีอิทธิพลในการแนะนำให้รู้จักเพลงและศิลปินมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเบื้องต้นจากภาพรวมและแนวโน้มจากปรากฏการณ์ทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการฟังเพลงของเด็กปฐมวัย ในการศึกษาวิจัยครั้งถัดไปอาจเพิ่มการเก็บข้อมูลโดยการสำรวจหรือสัมภาษณ์เด็กปฐมวัยโดยตรงเนื่องเพื่อได้มาซึ่งข้อมูลที่ลึกซึ้งหรืออาจมีมุมมองบางประการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีปฐมวัย อย่างไรก็ตามเนื่องจากผู้เรียนในวัยนี้ถูกจัดอยู่ในกลุ่มเปราะบาง ดังนั้นในการวางกรอบแนวคิดและการออกแบบการเก็บข้อมูลจึงควรรอบคอบและคำนึงถึงหลักจริยธรรมการวิจัยมนุษย์เป็นสำคัญ

2. การวิจัยครั้งนี้แม้จะเป็นการศึกษานำมาซึ่งฐานข้อมูลตั้งต้นแต่เป็นการเติมเต็มองค์ความรู้ด้านดนตรีศึกษาในมิติการพฤติกรรมการฟังเพลงของเด็กปฐมวัยยุคใหม่ อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาเคยมีงานวิจัยที่ศึกษาพฤติกรรมการฟังเพลงของผู้ฟังในช่วงวัยมัธยมศึกษาตอนต้น ช่วงวัยรุ่น และช่วงวัยประชากรทั่วไป แต่ยังไม่พบในช่วงวัยผู้สูงอายุซึ่งเป็นช่วงวัยที่ควรได้รับความสำคัญและกิจกรรมดนตรีเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสุขภาพผู้สูงอายุได้ จึงควรศึกษาในช่วงวัยนี้เพิ่มเติมด้วยเช่นกัน

3. ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ นอกจากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ครูผู้สอนเพื่อได้รับข้อมูลในประเด็นพฤติกรรมการฟังเพลงของเด็กปฐมวัยยุคใหม่ พร้อมทั้งการปรับตัวของครูเพื่อปรับกลวิธีการสอนให้สอดคล้องและตรงต่อความต้องการของเด็กนั้น พบว่าแหล่งข้อมูลขนาดใหญ่ที่มีความน่าสนใจอย่างมาก คือ แพลตฟอร์มตามสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ที่บุคคลทั่วไปทั้งในฐานะผู้ปกครอง ครอบครัวที่มีเด็กอยู่ในช่วงวัยปฐมวัย ครูปฐมวัย และประชาชนทั่วไป ต่างเข้ามามีส่วนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและกล่าวถึงปรากฏการณ์วัยรุ่นพ่นน้ำนมที่นำเสนอและขับร้องโดยศิลปินวัยรุ่นไทยวง Paper Planes ในเพลงทรงอย่างแบด (Bad boy) ที่กลายเป็นที่นิยมในกลุ่มเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยเห็นว่ายังมีอีกหลายปรากฏการณ์และกระแสทางสังคมที่ส่งผลต่อการดนตรีทั้งในมุมมองของผู้ฟังและผู้สร้างสรรค์ดนตรี ซึ่งมีอีกหลายประเด็นที่น่าสนใจศึกษาเพิ่มเติมอันจะเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยทางด้านดนตรีศึกษาให้พัฒนาองค์ความรู้เท่าทันต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคมต่อไป

4. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบพื้นฐานซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเป็นเพียงการสำรวจและสัมภาษณ์เบื้องต้นเท่านั้นซึ่งมีแรงบันดาลใจมาจากปรากฏการณ์การฟังเพลงของเด็กปฐมวัยในทางกระแสสังคม อาจยังไม่สามารถนำไปสร้างองค์ความรู้ที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานใหม่ได้เท่าที่ควร อย่างไรก็ตามผลการศึกษาดังกล่าวควรมีการศึกษาต่อยอดในลำดับต่อไป

References

- Charoensook, S. (1998). *Kids song*. Education, 21(4), 24-26.
- Chantavanich, S. (2018). *Qualitative Research*. (24th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Printing House.
- Government Gazette. (2019). *Early Childhood Development Act*. 30 April 2019.
- Office of the Education Council. (2013). *Early childhood care and education*. Bangkok: Thailand.
- Promsukkul, P. (n.d.). Early Childhood Music Education. *Bansomdej Music Journal*. 23-36.
- Piemsutanon, M. & Ronnavet, M., (n.d.). Youtube Music Listening Behavior of Generation X and Generation Y Consumers. Faculty of Journalism and Mass Communication, *Thammasat University*, 1-10.
- Panichying, T. (2010). *The Effect of Music Activities by Orff Theme Towards Early Childhood Creativity at Srinakharinwirot University : Prasarnmit Demonstration School (Elementary) in Vadhana District, Bangkok*. Master's Project, M.Ed. (Educational Psychology). Srinakharinwirot University.
- Sakalpasak, W., Halathaingam, W. (2019). Music and movement activity for early childhood. *Vajira Medical Journal: Journal of Urban Medicine*, 63(3), 203-208.
- Sportsman, E, L. (2011). *Development of Musicianship and Executive Functioning Among Children Participating in a Music Program*. Doctoral Thesis, University of Michigan, Ann Arbor, MI.
- Suwanphitak, W. & Trakarnrung, S. (2022). Music Listening Behaviors of Thai Adolescents. *Rangsit Music Journal*, 17(2), 118-131.
- Suttachit, N. (1989). Research report: sound level perception of kindergarten. Bangkok: Faculty of Education, Chulalongkorn University.
- Thitima Choomhai. (2016). Music Listening Behaviors of Thai Adolescents. *Hua Hin Sook Jai Klai Kangwon Journal*, 1(2), 18-33.
- Vinijaiyapak, N. (2017). *Music Listening Behaviors of Thai People in 2017*. Nida Poll. National Institute of Development Administration. Bangkok: Thailand.
- Woottiswat, S., *Interview*, 25 January 2023

ทุนวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

Cultural Capital for Community Based Sustainable Tourism Development of Tai Lue in Ban Luang Nue, Doi Saket, Chiang Mai Province

ฐิติมา อังกรวัชรพันธุ์^{1*}, กิ่งกนก เสาวภาวงศ์²
Thitima Angkurawacharapan^{1*}, Kingkanok Saowapawong²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ วิเคราะห์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนตามหลักเกณฑ์ GSTC และเสนอแนวทางการนำทุนวัฒนธรรมมาใช้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสำรวจภาคสนาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมกลุ่มย่อยจากตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ ผลการศึกษาพบว่าชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ มีองค์ประกอบของทุนทางวัฒนธรรม รวม 6 ด้าน การวิเคราะห์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนตามหลักเกณฑ์ GSTC พบว่าครอบคลุมทั้งด้านการบริหารจัดการด้านความยั่งยืนที่มีประสิทธิภาพ ด้านการเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางสังคม เศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่น ด้านการเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางวัฒนธรรมแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว และด้านการเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบด้านลบทางสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เสนอแนวทางการนำทุนวัฒนธรรมมาใช้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน โดยมีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับนักท่องเที่ยว รวมถึงสร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมทั้งในส่วนของชาวบ้านและนักท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ ควรมุ่งเน้นการนำเสนอมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น เพื่อสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในชุมชน

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวโดยชุมชน, การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, การพัฒนาการท่องเที่ยว, ทุนวัฒนธรรม, ไทลื้อบ้านหลวงเหนือ

¹ คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Faculty of Environmental Culture and Ecotourism, Srinakharinwirot University

² คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Faculty of Environmental Culture and Ecotourism, Srinakharinwirot University

*Corresponding Author, email: thitimaa@g.swu.ac.th

Abstract

The research has objective to survey cultural capital of Tailue in Ban Luang Nue, Analyze Community Based Sustainable Tourism Development of Global Sustainable Tourism Criteria: GSTC and propose cultural capital guidelines for developing Sustainable Tourism. The research presents qualitative research method. The data was collected by reviewing from the original document, surveying, in-depth interview and group discussion to collect data from the community leaders, the entrepreneur and the stakeholders. The results of the research found that Tailue in Ban Luang Nue has 6 cultural capitals. Analyzing Community Based Sustainable Tourism Development of Global Sustainable Tourism Criteria found that include both Sustainable management, Socioeconomic impacts, Cultural impacts and Environmental impacts. The cultural capital guidelines for developing Sustainable Tourism are as follow: plan for learning process management both local people and tourists and raise awareness for cultural resources of local people and tourists. The activities for tourists should focus on cultural heritage interpretation for knowledge sharing between tourists and local people.

Keywords: Community-Based Tourism, Sustainable Tourism, Tourism Development, Cultural Capital, Tai Lue in Ban Luang Nue

บทนำ

ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและมุ่งเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการและยั่งยืน โดยกำหนดแนวทางการดำเนินการส่งเสริมการเพิ่มคุณค่า และเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว โดยใช้ทุนวัฒนธรรมที่สะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่นและวิถีชีวิตชุมชน เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่คนในชุมชนและท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาสังคม ในการร่วมมือกันยกระดับการท่องเที่ยวให้เติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน (Choibamroong & Sucher, 2017: 6) ทั้งนี้ การท่องเที่ยวโดยชุมชน ถือเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศ

จากการสำรวจชุมชนท่องเที่ยว พบว่า มีชุมชนกว่า 150 แห่ง ที่มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว และมีแนวโน้มเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ แต่การพัฒนาศักยภาพและการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนให้มีมาตรฐาน และด้านการตลาดท่องเที่ยวยังขาดความสามารถในการแข่งขันและทำให้นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีคุณค่าและแตกต่างจากรูปแบบการท่องเที่ยวทั่วไปอย่างไร (Rochungsat, 2010) ประกอบกับภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมจุดขายทางวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว แต่ยังไม่สามารถผลักดันจนทำให้เกิดผลผลิตหรือผลลัพธ์จากวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญ (Chareonwongsak, 2017: 10) ดังนั้น การนำทุนวัฒนธรรม ซึ่งเป็นทุนประเภทหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าความรู้ ภูมิปัญญาและงานสร้างสรรค์ เป็นเสมือนสินทรัพย์ที่ผ่านการสะสมและฝังตัวจนเกิดเป็นมูลค่า เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นต้นน้ำของห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) ในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โดยการนำทุนวัฒนธรรม เช่น เรื่องราว (Story) และเนื้อหา (Content) ของวัฒนธรรมมาสร้างความโดดเด่นให้กับผลิตภัณฑ์ของชุมชน หรือใช้ทุนวัฒนธรรมสร้างความแตกต่างหรือจุดขายให้กับสินค้า เกิดเป็นสินค้า

วัฒนธรรมและทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นแก่สินค้าและบริการได้ (Chareonwongsak, 2017: 8) ทั้งยังเป็นการสนับสนุนให้การท่องเที่ยวไทยพัฒนาบนฐานความเป็นไทย ที่มีความหลากหลายทางด้านภูมิสังคมและวัฒนธรรมอีกด้วย (Office of the National Economic and Social Development Council, 2019: 6)

ชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นชุมชนชาติพันธุ์ไทลื้อ ซึ่งบรรพบุรุษอพยพย้ายถิ่นฐานมาจากสิบสองปันนา เพื่อหลบหนีภัยสงคราม มาตั้งถิ่นฐานที่บ้านหลวงเหนือ เมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ.1932 ตามจารึกที่ปรากฏในฐานเสื่อบ้าน ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งการสร้างหลักปักฐานของชุมชนไทลื้อที่อพยพมา (The Thailand Community Based Tourism Institute, 2018) ชาวไทลื้อมีลักษณะทางวัฒนธรรมคล้ายคลึงกับชาวไทยล้านนา แต่มีอัตลักษณ์ที่แสดงออกถึงความเป็นชาวไทลื้อ ได้แก่ ภาษา การแต่งกาย อาหารการกิน ประเพณี วัฒนธรรม มีวัดศรีมุงเมือง หรือวัดหลวงเหนือ ซึ่งถือเป็นอารามประจำชาวไทลื้อบ้านหลวงเหนือ นอกจากนี้ บ้านหลวงเหนือยังปรากฏองค์ความรู้ ภูมิปัญญาของคนในชุมชน เช่น การแกะสลักตุ๊กตาไม้ การทำข้าวควบ ข้าวแคบ การทอผ้าไทลื้อ ฯลฯ ทั้งนี้ ชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือยังคงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมบนรากฐานของทุนวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่ม ด้วยความภาคภูมิใจและต้องการเผยแพร่วิถีวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ไทลื้อ กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือจึงได้ดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนขึ้น

ด้วยเหตุนี้ การนำทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ ที่มีมาใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน โดยนำแนวทางการดำเนินการบริหารจัดการการท่องเที่ยวภายใต้หลักเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว (Global Sustainable Tourism Criteria: GSTC) ของสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Council) เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานและบรรลุเป้าประสงค์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนืออย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและรวบรวมทุนวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนตามหลักเกณฑ์ GSTC ของชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ
3. เพื่อเสนอแนวทางการนำทุนวัฒนธรรมมาใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสำรวจและเก็บข้อมูลในชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของชุมชน แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เป็นวัฒนธรรมที่มีชีวิตที่แสดงถึงวิถีชีวิตของชุมชน ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ได้แก่ ผู้นำชุมชน คณะกรรมการกลุ่มจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน ตัวแทนชาวบ้านที่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้นำชุมชน คณะกรรมการกลุ่มจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน ตัวแทนชาวบ้านที่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ ประธานคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนไทลื้อเมืองหลวงเหนือ จำนวน 1 คน

คณะกรรมการกลุ่มจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน จำนวน 11 คน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 5 ตำบลลวงเหนือ จำนวน 1 คน นายกเทศมนตรีตำบลลวงเหนือ จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน ตัวแทนชาวบ้านที่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน โดยสัมภาษณ์เชิงลึกจากประเด็นที่กำหนดไว้จนกว่าข้อมูลจะมีการอิ่มตัว เช่น ประเด็นเกี่ยวกับข้อมูลทุนวัฒนธรรมของพื้นที่ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของชุมชน และความคิดเห็นของชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้นและรวบรวมทุนวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งครอบคลุมประเภทของทุนวัฒนธรรม ได้แก่ 1) วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา 2) ศิลปะการแสดง 3) งานช่างฝีมือ ภูมิปัญญา ทักษะฝีมือช่าง 4) กีฬา ภูมิปัญญาไทย การละเล่น และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว 5) แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และงานเทศกาล 6) ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล (Act on Promotion and Protection of Intangible Cultural Heritage, 2559: 4)

2. เกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว (Global Sustainable Tourism Criteria: GSTC) ของสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Council) โดยหลักเกณฑ์ GSTC เป็นแนวทางในการวิเคราะห์และประเมินการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว Designated Areas for Sustainable Tourism Administration (2016) ได้นำมาเป็นแนวทางในการปรับใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน โดยครอบคลุมใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการด้านความยั่งยืนที่มีประสิทธิภาพ 2) การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางสังคม เศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่น 3) การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางวัฒนธรรมแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว 4) การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบด้านลบทางสิ่งแวดล้อม

3. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้นำชุมชน คณะกรรมการกลุ่มจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน ตัวแทนชาวบ้านที่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจากประเด็นที่กำหนดไว้ เช่น ประเด็นเกี่ยวกับข้อมูลทุนวัฒนธรรมของพื้นที่ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของชุมชนและความคิดเห็นของชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน โดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักจนกว่าข้อมูลจะมีการอิ่มตัว ซึ่งพิจารณาจากข้อมูลที่ได้มีความซ้ำ ๆ กัน และไม่มีข้อมูลใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นจากเดิม

4. การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) กับตัวแทนผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ไทลื้อบ้านลวงเหนือ จำนวน 10 คน ซึ่งคัดเลือกโดยวิธีแบบเฉพาะเจาะจง ในประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนตามหลักเกณฑ์ GSTC ของชุมชนไทลื้อบ้านลวงเหนือ และแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนและเพิ่มคุณค่าทางการท่องเที่ยว

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับแนวคิดของทุนทางวัฒนธรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนและหลักเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว จัดทำผังกายภาพระบุพื้นที่สำรวจเบื้องต้นได้แก่ ข้อมูลสภาพทั่วไปของชุมชน, ข้อมูลด้านวัฒนธรรมของพื้นที่, ภาพถ่ายชุมชนในอดีต

2. การสำรวจภาคสนาม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยการสำรวจภาคสนามเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมในพื้นที่วิจัย ทั้งข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของชุมชน แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เป็นวัฒนธรรมที่มีชีวิตที่แสดงถึงวิถีชีวิตของชุมชน ประเพณี วัฒนธรรม

และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการสังเกต ร่วมทำกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของชุมชน และจดบันทึกไปพร้อม ๆ กัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร การสำรวจภาคสนาม โดยการจัดการข้อมูลและแปลความหมายข้อมูลเพื่อระบุวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ
2. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมกลุ่มย่อย โดยการเข้ารหัสและจัดหมวดหมู่ของข้อมูล เพื่อนำเสนอผลการศึกษาโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา เพื่อเสนอแนวทางการนำทุนวัฒนธรรมมาใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างความยั่งยืนที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ได้แก่ ข้อมูลจากแบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้นและรวบรวมทุนวัฒนธรรม แบบสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้นำชุมชน คณะกรรมการกลุ่มจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน ตัวแทนชาวบ้านที่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) ได้แก่ การศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสาร, การสำรวจภาคสนาม, การสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมกลุ่มย่อย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ จากการสำรวจภาคสนาม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนไทลื้อเมืองหลวงเหนือ ทั้งนี้ พบว่า ทุนวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีองค์ประกอบครอบคลุมประเภทของทุนทางวัฒนธรรม ครบ 6 ด้าน ดังนี้

1. วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา วรรณกรรมพื้นบ้านของคนไทลื้อเมืองหลวงเหนือ มักเป็นวรรณกรรมพื้นบ้านของคนล้านนาที่คนไทลื้อได้อินได้ฟังจากพระเทศน์ ละครซอพื้นเมือง เช่น หงส์หิน จ้างโพงกับนางผมหอม จำปาสีตัน และอ้ายป่าเตื่อ แล้วนำมาเล่าเป็นนิทานให้ลูกหลานฟัง นอกจากนี้ยังมีเพลงอีลู่ก ซึ่งใช้กล่อมลูกในอู่ (เปล) และวรรณกรรมที่เกิดขึ้นใหม่ คือ ซอประวัติโรงเรียนบ้านหลวงเหนือ และซอประวัติวัดศรีมุงเมือง พร้อมทั้งบทเพลงเมืองหลวงช่วงไทลื้อ และบทขับลื้อต่างๆ ที่คนในชุมชนได้สร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อสื่อให้คนในชุมชนได้รับรู้เรื่องราวที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนภาษา สำหรับด้านภาษา มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นคือการใช้ภาษาไทลื้อ โดยอักษรไทลื้อกับไทยวน (ล้านนา) ใช้ร่วมกัน บางครั้งจะสะกดเหมือนกัน แต่ออกเสียงต่างกัน โดยเฉพาะเสียงสระ อักษรธรรมที่จารในคัมภีร์จะเป็นอักขระเดียวกัน

2. ศิลปะการแสดง ชุมชนไทลื้อเมืองหลวงเหนือ มีมรดกภูมิปัญญาด้านศิลปะการแสดง 4 ลักษณะ คือ ลักษณะดั้งเดิมของล้านนาไทย มีดนตรีพื้นเมือง วงสะล้อ ซอซึง มีการขับซอและฟ้อนเล็บ ลักษณะที่สอง คือ การสร้างสรรค์โดยคนในท้องถิ่นเพื่อบอกถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทลื้อ คือ เพลงเมืองหลวงช่วงไทลื้อ ลักษณะที่สาม คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากสิบสองปันนามาถ่ายทอดเป็นการฟ้อนลื้อ และฟ้อนผาง ลักษณะที่สี่ คือ การศึกษาเรียนรู้การขับลื้อจากคนไทลื้อต่างถิ่นแล้วนำมาถ่ายทอดให้นักเรียนและคนในชุมชน ซึ่งเหล่านี้ล้วนแสดงถึงมรดกภูมิปัญญาด้านศิลปะการแสดงของชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ

3. งานช่างฝีมือ ภูมิปัญญา ทักษะฝีมือช่าง แต่เดิมคนไทลื้อเมืองหลวงเหนือเกือบทุกบ้านจะมีอุปกรณ์สำหรับทอผ้า เช่น อีดฝ้าย ปั่นฝ้าย กวัก กี่ทอผ้า ตั้งไว้ใต้ถุนบ้าน โดยมีเอกลักษณ์ของผ้าทอไทลื้อที่คนในชุมชน

ทอขึ้นมาใหม่เป็นผ้าชิ้นลายไทลื้อเมืองหลวงเหนือ โดยใช้เส้นด้ายยืนพื้นสีดำและตามด้วยฝ้ายสีแดง แซมสีขาวยาวเหลือหางเล็กน้อย

4. กีฬา ภูมิปัญญาไทย การละเล่น และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว ชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ มีการละเล่นที่หาอุปกรณ์ได้ง่ายๆ ส่วนใหญ่คล้ายกับการละเล่นของชาวพื้นเมืองท้องถิ่นอื่น มีทั้งการละเล่นของเด็กและผู้ใหญ่ เช่น ก๊อบแก๊บ โกงกาง ฟ้อนเจิง บ่ากอน เป็นต้น

5. แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และงานเทศกาล ชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ มีการนับถือผีเสื้อบ้านหรือเสากลางใจบ้าน ซึ่งถือเป็นสถานที่บ่งบอกถึงหลักฐาน ตำนานการอพยพจากสิบสองปันนามาสู่ล้านนาของคนไทลื้อ ซึ่งคนไทลื้อเชื่อกันว่ามีบรรพบุรุษเป็นเทพดาคอยคุ้มครองปกป้องรักษาคนในชุมชน ทั้งนี้ชาวบ้านจะประกอบพิธีทำบุญเสื้อบ้านให้เทวดาที่รักษาหมู่บ้าน โดยถือเอาเทศกาลวันปีใหม่เมือง หลัววันพญาวัน 1 วัน โดยจะพากันมาใส่บาตร จตุรปูเทียนบูชาเสื้อบ้าน พร้อมกับนําน้ำขมิ้นส้มป่อยมาวางไว้ข้างๆ เสาหลักบ้าน เป็นการคารวะคำหัวเทวดาเสื้อบ้าน เมื่อเสร็จแล้วแต่ละคนนําน้ำขมิ้นส้มป่อยของตนเองกลับไปยังบ้านเพื่อประพรมให้ลูกหลานและตามบ้านเรือน ซึ่งถือว่่าเป็นสิริมงคลแก่คนในบ้าน สำหรับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว คนในชุมชนจะพานักท่องเที่ยวมากรวยดอกไม้มาไหว้สา ขอพรเพื่อความเป็นสิริมงคล พร้อมรับฟังตำนานบ้านเมืองหลวงเหนือจากนักสื่อความหมายชุมชน นอกจากนี้ คนไทลื้อหลวงเหนือ ยังมีงานประเพณีหรือวันสำคัญที่หมู่บ้านมีการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับความเชื่อของท้องถิ่น และตามวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น ประเพณีปอยหลวง การเลี้ยงผีปู่ย่าเดือน 9 และสิบสองเป็ง (ประเพณีอุทิศส่วนบุญให้ผู้ล่วงลับ) เป็นต้น

6. ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล ภูมิปัญญาด้านอาหาร ชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือมีการทำข้าวแคบ ซึ่งเป็นได้ทั้งอาหารหลักและอาหารว่างของคนไทลื้อ แต่เดิมผู้เฒ่าผู้แก่และผู้หญิงที่อยู่ไฟจะนิยมนานข้าวกับข้าวแคบ เพราะถือว่าเป็นอาหารที่ปลอดภัยที่สุด นอกจากนี้ยังมีภูมิปัญญาด้านอาหารพื้นถิ่น ได้แก่ ข้าวจีบายนํ้าพริกนํ้าปู โขะบะก้วยเตต ขนมวง ขนมปาด สำหรับด้านแพทย์พื้นบ้าน ชาวไทลื้อบ้านหลวงเหนือ มีความเชื่อเรื่องเฮือนผีหม้อหนึ่ง ซึ่งเป็นความเชื่อเรื่องสิ่งเร้นลับที่มุ่งหวังเพื่อช่วยรักษาผู้คนที่เจ็บป่วย โดยการนำเอาไหข้าวมาต่อแขนและสวมเสื้อให้แล้วเชิญพ่อปู่ออกมาเพื่อช่วยตอบคำถามและบอกวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้หายจากโรคภัยไข้เจ็บ

การดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนตามหลักเกณฑ์ GSTC ของชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ

จากการประชุมกลุ่มย่อยกับตัวแทนผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ เพื่อประเมินการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ มีการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวตามเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการด้านความยั่งยืนที่มีประสิทธิภาพ พบว่าชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนไทลื้อเมืองหลวงเหนือ โดยมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 37 คน และได้มีข้อตกลงเรื่องการประชุมร่วมกันทุกเดือน เดือนละ 1-2 ครั้ง โดยมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนร่วมในการเป็นที่ปรึกษาและให้การสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ เทศบาลตำบลหลวงเหนือ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงอุตสาหกรรม และสถาบันการศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ มีการออกกฎระเบียบ ในการทำงานร่วมกันของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และมีการออกกฎ ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวและมีการทำป้ายแจ้งให้นักท่องเที่ยวทราบก่อนเข้าสู่โปรแกรมการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ ยังไม่มีการวางยุทธศาสตร์ระยะยาวที่ครอบคลุมประเด็นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม รวมถึงยังไม่มีวิธีการบริหารจัดการเกี่ยวกับการติดตามประเมินพฤติกรรมและ

คุณลักษณะของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว และยังไม่มีการบริหารจัดการ ระบุความเสี่ยงและโอกาสที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ รวมถึงแผนการจัดการความเสี่ยงและวิกฤตการณ์

2. ด้านการเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางสังคม เศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่น พบว่า มีการรวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมและการจ้างงานที่ก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยว โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมบริหารและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีการจัดตั้งกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อผลิตสินค้าในท้องถิ่น เช่น จัดตั้งกลุ่มที่พักโฮมสเตย์ ผลิตภัณฑ์ตุ๊กตาไม้ไผ่ ข้าวแคบป่าฝั้น เอ็นโปกระดาษสา สมุนไพรไล่ยุงเห็บหมัด ทั้งนี้ทางกลุ่มกำหนดให้มีการรายงานข้อมูลรายได้จากการท่องเที่ยวในการประชุมกลุ่มอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ทั้งนี้ ชุมชนไถลื้อบ้านลงเหนือยังไม่มีระบบที่เปิดโอกาสและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และสาธารณชน สร้างประโยชน์แก่ชุมชนและจัดกิจกรรมริเริ่มด้านความยั่งยืน

3. การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางวัฒนธรรมแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว พบว่า วิสาหกิจชุมชนกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนไถลื้อบ้านลงเหนือ มีการจัดทำเอกสารรวบรวมข้อมูลประวัติศาสตร์ และภูมิปัญญา มีการนำเสนอภูมิปัญญาด้านภาษา เพลงเมืองลงช่วงไถลื้อ การขับลื้อ รวมถึงภูมิปัญญาด้านอาหารประจำถิ่นให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และลงมือทำ อย่างไรก็ตาม ชุมชนไถลื้อบ้านลงเหนือ ยังไม่มีการกำหนดนโยบายและระบบเพื่อประเมินคุณค่า พื้นฟู และสงวนรักษาทุนทางวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการป้องกันและคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของบุคคลและท้องถิ่น และระบบจัดการนักท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงคุณลักษณะของพื้นที่และขีดความสามารถในการรองรับ

4. การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบด้านลบทางสิ่งแวดล้อม พบว่า ภายในชุมชนมีการคัดแยกขยะ และมีการกำหนดให้ไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวหลังเวลา 21.00 น. แต่ยังไม่มีการติดตามประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อม ความเสี่ยงทางด้านสิ่งแวดล้อมและระบบในการจัดการความเสี่ยง รวมถึงระบบในการส่งเสริมให้มีการลดปริมาณขยะ การนำกลับมาใช้ใหม่ และรีไซเคิลขยะ

ผลจากการศึกษาการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนภายใต้หลักเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนไถลื้อบ้านลงเหนือ พบว่า เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวในทิศทางที่สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไถลื้อบ้านลงเหนือ ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการด้านความยั่งยืนที่มีประสิทธิภาพ

1. จัดทำแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวในการบริหารจัดการบนหลักการของความยั่งยืน โดยครอบคลุมประเด็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยแผนยุทธศาสตร์ควรได้รับการพัฒนาจากกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้

2. ควรพัฒนาระบบการติดตามประเมินพฤติกรรมและคุณลักษณะของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว

3. มีแนวทางปฏิบัติการประเมินความเสี่ยงและโอกาสที่เกี่ยวข้องกับสถานะการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่เป็นรูปธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยว

4. วางแผนการจัดการความเสี่ยง จัดทำแผนการรับมือกับสถานะวิกฤติและสถานะฉุกเฉินอย่างที่เหมาะสม โดยการสื่อสารให้ข้อมูลแก่ประชาชน นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ด้านการเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางสังคม-เศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่น

1. ชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ เปิดโอกาสให้เกิดการจ้างงาน ส่งเสริมผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืนของท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม อาจเพิ่มผลประโยชน์ทางสังคม-เศรษฐกิจโดยเพิ่มการนำช่างฝีมือท้องถิ่นและผู้ผลิตอื่น ๆ มาอยู่ในห่วงโซ่คุณค่าของการท่องเที่ยว สำหรับการติดตามดูแลผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยว ควรมีการเก็บข้อมูลที่ครอบคลุมมาตรการผลกระทบทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย เช่น จำนวนนักท่องเที่ยว การใช้จ่าย การจ้างงานและการกระจายตัวของผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในแหล่งท่องเที่ยว

2. ควรมีการสนับสนุนชุมชนในกิจการสาธารณะ โดยการนำเงินรายได้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมอบให้แก่หน่วยงานอื่น ๆ เพื่อใช้ในกิจกรรมสวัสดิการสังคมและงานสาธารณะ

ด้านการเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางวัฒนธรรมแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว

1. ควรมีนโยบายและระบบเพื่อประเมินคุณค่า พื้นฟู และสงวนรักษาทุนทางวัฒนธรรม โดยการจัดทำบัญชีรวบรวมทุนทางวัฒนธรรม รวมถึงการประเมินคุณค่า มีโปรแกรมการดำเนินงานเพื่อฟื้นฟูและสืบทอดภูมิปัญญาของชุมชน

2. ควรมีระบบที่ก่อให้เกิดการป้องกันและคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของบุคคลและท้องถิ่น เช่น กฎหมายเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาในแหล่งท่องเที่ยว

3. ต้องมีระบบจัดการนักท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงคุณลักษณะของพื้นที่และขีดความสามารถในการรองรับ อาจโดยการสังเกตการณ์ผลกระทบที่เกิดขึ้นในสถานที่ท่องเที่ยว

4. ชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือมีการนำเสนอและสื่อความหมายภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยว อาจเพิ่มผลประโยชน์ทางวัฒนธรรมโดยการส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์ ในขณะเดียวกันต้องเน้นการมอบประสบการณ์ที่จริงแท้แก่นักท่องเที่ยว และรวบรวมข้อคิดเห็นจากนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่นในการส่งมอบประสบการณ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

ด้านการเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบด้านลบทางสิ่งแวดล้อม

1. ควรพัฒนาระบบการติดตามประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยว และระบบนิเวศ

2. ควรมีการประเมินความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม และมีระบบในการจัดการความเสี่ยงที่ได้รับนั้น ๆ

3. ควรมีแผนการจัดการขยะที่มีการนำไปปฏิบัติจริง รวมถึงแผนในการลดขยะ การนำขยะกลับมาใช้ใหม่ และลดการใช้พลาสติกจากสถานประกอบการและนักท่องเที่ยว

แนวทางการนำทุนวัฒนธรรมมาใช้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน

1. ด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือมีทั้ง 1) ทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ วัดศรีมุงเมือง ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทลื้อบ้านใบบุญ เลื้อบ้าน แหล่งเรียนรู้ตุ๊กตาไม้ นายโถ แหล่งเรียนรู้เขื่อนปอกระดาดสา 2) ทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม ได้แก่ เรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ ภาษา ภูมิปัญญา และความเชื่อของชุมชน 3) สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ได้แก่ โฮมสเตย์ ยานพาหนะสำหรับนักท่องเที่ยวภายในชุมชน ร้านค้า ร้านอาหาร ป้ายบอกทางและป้ายสื่อความหมาย ซึ่งชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือสามารถนำทุนทางวัฒนธรรมทั้งด้านภาษา ศิลปะการแสดง งานช่างฝีมือ แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และงานเทศกาล ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล เช่น ภูมิปัญญาด้านอาหารท้องถิ่น มาใช้ในการนำเสนอและสร้างประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้ วัฒนธรรมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมา คนในชุมชนต้องรู้จัก ต้องรัก และหวงแหน เห็นคุณค่าของทรัพยากรในชุมชน จึงจะสามารถที่จะนำมาจัดการได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน นอกจากนี้ยังสามารถนำทุนวัฒนธรรมด้านอาหารและงานช่างฝีมือมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์ของชุมชน

2. ด้านองค์กรชุมชน ชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ มีปราชญ์ หรือผู้มีความรู้และทักษะในด้านภูมิปัญญาของท้องถิ่น และชาวบ้านในชุมชนที่มีความเชื่อร่วมกัน โดยนำทุนวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับแนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และงานเทศกาล มาเป็นเครื่องร้อยรัดให้เข้าใจกันและอยู่ร่วมกันได้ ทั้งนี้ ควรรวบรวมภูมิปัญญาเป็นเอกสารในลักษณะตำราที่จัดทำขึ้นโดยคนในชุมชน รวมทั้งมีกิจกรรมการเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรมของคนในชุมชน ทั้งทุนวัฒนธรรมด้านภาษา งานช่างฝีมือ ศิลปะการแสดง ดนตรีพื้นเมือง โดยให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยว

3. ด้านการจัดการ ควรมีกฎ กติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว ทั้งนี้ ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวจากทุนวัฒนธรรมด้านแนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และงานเทศกาล เช่น การไหว้เสื่อบ้าน ทุนวัฒนธรรมด้านศิลปะการแสดง เช่น การขับลื้อ และด้านความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล เช่น ภูมิปัญญาด้านอาหาร สามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง และทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับนักท่องเที่ยว รวมถึงสามารถนำทุนวัฒนธรรมด้านงานช่างฝีมือ โดยเฉพาะผ้าขึ้นลายไทลื้อเมืองหลวงเหนือ มาสร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมทั้งในส่วนของชาวบ้านและนักท่องเที่ยว

4. ด้านการเรียนรู้ กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ ควรมุ่งเน้นการนำเสนอมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น ทั้งนี้สามารถนำทุนวัฒนธรรมด้านงานช่างฝีมือ และภูมิปัญญาด้านอาหาร มาสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ออกแบบให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมผ่านการปฏิบัติและสัมผัสจริงในทุกฐานการเรียนรู้

สรุปและอภิปรายผล

การสำรวจทุนวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ อำเภอฝาง เชียงใหม่ มีองค์ประกอบครอบคลุมประเภทของทุนทางวัฒนธรรม ครบ 6 ด้าน คือ 1) วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา 2) ศิลปะการแสดง 3) งานช่างฝีมือ ภูมิปัญญา ทักษะฝีมือช่าง 4) กีฬา ภูมิปัญญาไทย การละเล่น 5) แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และงานเทศกาล และ 6) ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล

การวิเคราะห์การดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนตามหลักเกณฑ์ GSTC ของชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ พบว่าครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการด้านความยั่งยืนที่มีประสิทธิภาพ ด้านการเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางสังคม เศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่น ด้านการเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางวัฒนธรรมแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว และด้านการเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบด้านลบทางสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตามแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลกสำหรับการท่องเที่ยว จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ในประเด็นการจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การปรับตัวต่อสภาวะความเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ การเข้าถึงทรัพยากรของคนในท้องถิ่น การจัดการสภาวะวิกฤติและเหตุฉุกเฉิน การติดตามประเมินผลทางเศรษฐกิจ การสนับสนุนชุมชน นโยบายและระบบเพื่อประเมินคุณค่า พื้นฟู และสงวนรักษา ทุนทางวัฒนธรรม ทรัพยากรทางปัญญา ระบบการติดตามประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม การประเมินความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม และการจัดการขยะ สอดคล้องกับ Committee for tourist destinations approval by the community (2012) ที่นำเกณฑ์ GSTC มาใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเสนอว่าแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านน้ำเขียว อำเภอ

แหลมฉบัง จังหวัดตราด ครอบคลุมเกณฑ์ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการด้านความยั่งยืนที่มีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนาแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ ด้านการเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางสังคม-เศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่น โดยการติดตามประเมินผลทางเศรษฐกิจ การเข้าถึงทรัพยากรของคนในท้องถิ่น ด้านการเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางวัฒนธรรมแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว โดยการป้องกันสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบด้านลบทางสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนากระบวนการจัดการที่เกี่ยวข้องให้เป็นรูปธรรม ได้แก่ การปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก คุณภาพน้ำ การบำบัดน้ำเสีย และระบบขนส่งที่ส่งผลกระทบต่ำ

ทั้งนี้ เสนอแนวทางการนำทุนวัฒนธรรมมาใช้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนโดยสามารถนำทุนวัฒนธรรมทั้งด้านภาษา ศิลปะการแสดง งานช่างฝีมือ ภูมิปัญญา ทักษะฝีมือช่าง แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และงานเทศกาล และความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล มาใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยเริ่มจากวัฒนธรรมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบสานต่อกันมา คนในชุมชนต้องรู้จัก ต้องรักและหวงแหน เห็นคุณค่าของทรัพยากรในชุมชน จึงจะสามารถที่จะนำมาจัดการได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน ควรรวบรวมภูมิปัญญาเป็นเอกสารในลักษณะตำรา ที่จัดทำขึ้นโดยคนในชุมชน รวมทั้งมีกิจกรรมการเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรมของคนในชุมชนทั้งด้านภาษา การแต่งกาย ศิลปะการแสดง ดนตรีพื้นเมือง โดยให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนท้องถิ่น ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ดี มีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับนักท่องเที่ยว รวมถึงสร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมทั้งในส่วนของชาวบ้านและนักท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ ควรมุ่งเน้นการนำเสนอ มรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น เพื่อสร้างการแลกเปลี่ยนระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในชุมชน ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวออกแบบให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมผ่านการปฏิบัติและสัมผัสจริงในทุกฐานการเรียนรู้ สอดคล้องกับ The Thailand Community Based Tourism Institute (2011) ที่กล่าวว่า กระบวนการในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมให้คนในชุมชนท้องถิ่นภาคภูมิใจ ตื่นตัวและเห็นคุณค่าของมรดก ทางวัฒนธรรม ผ่านกระบวนการจัดการที่ทำให้มรดกทางวัฒนธรรมถูกนำเสนอ ถ่ายทอด และการสร้างมูลค่า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การนำข้อมูลทุนวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาและเพิ่มคุณค่าของสินค้าวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการนำแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพและเป็นต้นแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรศึกษาผลการดำเนินงานในการนำทุนวัฒนธรรมมาใช้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไทลื้อบ้านหลวงเหนือ
2. ควรศึกษาขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อประโยชน์ต่อการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับและป้องกันเหตุการณ์เกินความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวด้วยเหตุจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไปจนการรับมือได้ของชุมชน

References

- Act on Promotion and Protection of Intangible Cultural Heritage. (2559).
<http://book.culture.go.th/newbook/ich/ich2559.pdf>
- Chareonwongsak, K. (2017). Cultural Strategies for Thailand to be a High-Income Country.
Journal of Business, Economics and Communications. 12(1), 6-21.
- Choibamroong, T. & Sucher, W. (2017). *Outline a Case Study of Cultural Tourism in Ban Nam Chieo Community, Laem Ngop District, Trat Province*. National Institute of Development Administration.
- Committee for tourist destinations approval by the community. (2012). *Development plans for Community-Based Tourism at Ban Nam Chieo Community, Lam Ngob District, Trat Province. Designated areas of the Koh Chang Islands and connective areas 2012-2015*. Designated Area for Sustainable Tourism Administration.
- Designated Areas for Sustainable Tourism Administration. (2016). *Sustainable Tourism*. Cocoon & Co Company Limited.
- _____. (2022). *Global Sustainable Tourism Criteria*.
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2019). *Master Plan under National Strategy*. <https://shorturl.asia/JcrX4>
- Rochrungsat, P. (2010). *Community Based Tourism*. Odeonstore.
- The Thailand Community Based Tourism Institute. (2011). *CBT Dimensions*. Wanida Karnpim Limited Partnership.
- _____. (2018). *Tai Lue Muang Luang Nuea Community Tourism Enterprise*.
<https://cbtthailand.dasta.or.th/webapp/community/content/39/>

การศึกษาเชิงวิเคราะห์การปรับบทแปลและกลวิธีการแปลจากนวนิยาย เรื่อง “เทวากับซาตาน”

An analytical Study of Translation Strategies and Approaches used for Translating the Novel “Angels and Demons”

ณัฐกร ผลเอกประดิษฐ์^{1*}, นครเทพ ทิพย์สุภราชภู²
Natakorn Phonakepadist^{1*}, Nakonthep Tipayasuparat²

บทคัดย่อ

การวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการปรับบทแปลและกลวิธีการแปลในนวนิยายเรื่อง “เทวากับซาตาน” บทแปลภาษาไทยโดย Oradee Suwankomol (2004) จากต้นฉบับภาษาอังกฤษ เรื่อง “Angels and Demons” ประพันธ์โดย Dan Brown (2000) โดยการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำหลักเกณฑ์ในการปรับบทแปลของ Sanchawi Saibua (2017) และ Mona Baker (1992) มาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ จำนวน 20 ตัวอย่าง ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับด้วยกัน คือ การปรับระดับคำ และการปรับระดับโครงสร้างของภาษา ซึ่งในระดับคำมีทั้งหมด 6 ประเภทคือ 1) การเติมคำอธิบาย 2) การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ 3) การใช้คำที่อ้างอิงถึงความหมายที่กว้างขึ้นแทนคำที่อ้างอิงถึงสิ่งที่เฉพาะกว่า 4) การเติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิดต่าง ๆ 5) การตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป และ 6) การใช้สิ่งทดแทนทางวัฒนธรรม ส่วนการปรับระดับโครงสร้างของภาษามีทั้งหมด 3 ประเภท คือ 1) ระดับเสียง 2) ระดับโครงสร้างของคำ และ 3) ระดับประโยค สามารถจำแนกออกได้เป็น 4 วิธี คือ (การปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลี การเปลี่ยนประโยคเป็นวลีหรือวลีเป็นประโยค การปรับการใช้ปฏิเสธ และการเพิ่มและละคำในประโยค) จากผลการศึกษาพบว่า การปรับบทแปลระดับคำที่พบมากที่สุด คือ การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ รองลงมา คือ การใช้คำหรือสำนวนที่มีความหมายใกล้เคียงกันตามวัฒนธรรมภาษาฉบับแปล ส่วนการปรับบทแปลระดับโครงสร้างของภาษาที่พบมากที่สุด คือ การเพิ่มและละคำในประโยค รองลงมา คือ ระดับโครงสร้างของคำ นอกจากนี้กลวิธีการแปลส่วนใหญ่จะมีลักษณะการแปลแบบตรงตัวเพื่อรักษารูปแบบของการถ่ายทอดความหมายของต้นฉบับไว้ในฉบับแปลให้ได้มากที่สุด

คำสำคัญ: กลวิธีการแปล, การปรับบทแปล, นวนิยาย

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

Master's Degree Student Candidate in the Master of Arts in Graduate School of Rangsit University

² ผู้อำนวยการหลักสูตร ดร., หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

Program Director Dr., Master of Arts in Graduate School of Rangsit University

*Corresponding Author, email: pnatakorn@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were to study the types of translation strategies and approaches used for translating novel “Angels and Demons”, written by Dan Brown (2000) and translated into Thai by Oradee Suwankomol (2004). The analysis was conducted using qualitative data through 20 outstanding samples. The researcher applied the principles of translation editing proposed by Sanchawi Saibua (2017) and Mona Baker (1992) as the analytical framework. In framework the findings were classified into two levels, which were the editing in the lexical level and the editing in syntactic level. The editing in the lexical level incorporated: 1) adding explanation 2) using phrases or sentence instead of word 3) using general words to replace specific ones 4) adding conjunction between the thinking 5) words or idioms deletion and 6) cultural substitution. The editing in syntactic level incorporated: 1) phonological level (transliteration) 2) lexical structure level 3) sentences structure level was classified into 4 methods: rearrangement of word order in sentence or phrase, sentence reduction into phrase and phrase expanding into sentence, modifying of negative sentence, and adding and deletion of word in sentence). The results indicated that in the lexical level, using phrases or sentences instead of words was most frequently used editing technique, followed by cultural substitution. For the syntactic level, the addition and deletion of words in sentences was the most frequently found, followed by the modification of lexical level structure. In addition, the literal translation techniques were mostly used in order to keep the meanings of the original version.

Keywords: Translation Strategies, Translation Approaches, Novel

บทนำ

ในประวัติศาสตร์ชาติไทยวรรณกรรมเปรียบเสมือนพาหนะที่ขับเคลื่อนมรดกทางวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี โดยการส่งต่อจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง และวรรณกรรมยังเปรียบเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในทุกยุคทุกสมัยได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นเครื่องมือที่สำคัญชิ้นหนึ่งในการแสดงออกทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น ศาสนา ปรัชญา จิตวิทยา สังคมวิทยา การเมืองการปกครอง กฎหมาย วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกรักและ ความต้องการ งานวรรณกรรมเป็นผลงานที่เกิดจากความคิดและจินตนาการของผู้ประพันธ์เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือชีวิตของบุคคลที่สมมติขึ้นมา โดยอาจมีเค้าโครงจากเรื่องจริงหรือชีวิตจริงที่ถูกเรียบเรียงและถ่ายทอดออกมาเป็นตัวหนังสือทั้งในแบบร้อยแก้วด้วยข้อความเรียงโดยแสดงเนื้อหาเรื่องราวต่าง ๆ ด้วยการใช้ภาษาและถ้อยคำรวมถึงสำนวนที่ลึกซึ้งกินใจเพื่อโน้มน้าวอารมณ์ของผู้อ่านให้เคลิบเคลิ้มและคล้อยตาม อีกทั้งการถ่ายทอดในแบบร้อยกรองด้วยรูปแบบข้อความโดยการใช้นำสัมผัส คล้องจอง ทำให้สัมผัสได้ถึงความงดงามของภาษา และเนื่องด้วยทุกวัฒนธรรมต่างได้สร้างวรรณกรรมเป็นของตนเอง ดังนั้นเมื่อผลงานวรรณกรรมของภาษาหนึ่งได้ถูกประพันธ์และได้รับความความนิยมอย่างแพร่หลายไปทั่วโลก

เมื่อผลงานวรรณกรรมของภาษาหนึ่งได้ถูกประพันธ์และได้รับความความนิยมอย่างแพร่หลายไปทั่วโลก การถ่ายทอดความหมายและวรรณศิลป์จากตัวบทภาษาหนึ่งไปเป็นตัวบทอีกภาษาหนึ่งที่เรียกว่า

การแปลวรรณกรรม จึงเกิดขึ้น การแปลวรรณกรรมจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่งนั้น มักจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในการประสบปัญหาระหว่างการแปล ซึ่งปัญหาสำคัญที่เห็นได้ชัด คือ ความแตกต่างทางวัฒนธรรม เพราะ ภาษาและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่หลอมรวมกัน การที่จะรู้และเข้าใจภาษาหนึ่งภาษาใดให้ดี จะต้องเข้าใจใน วัฒนธรรมของภาษานั้นด้วย (Jantarakhet, 1985) นอกจากปัญหาความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม โครงสร้างภาษาที่อยู่กันคนละตระกูลกันย่อมมีโครงสร้างภาษาที่แตกต่างกันไป ทำให้การเรียงลำดับคำใน ประโยคเมื่อแปลจากภาษาต้นฉบับมาเป็นภาษาฉบับแปลอาจจำเป็นต้องสลับที่คำบางคำเวลาแปลเพื่อให้เป็น ภาษาที่ถูกต้องตามภาษาฉบับแปล อีกทั้งปัญหาอย่างหนึ่งที่พบ คือ ความหมายของคำ เนื่องจากคำแต่ละคำมี ระดับของความหมายและน้ำเสียงที่ต่างกัน การเลือกใช้คำและการใช้ระดับของภาษาให้เหมาะสมกับเรื่องที่ แปลจึงเป็นสิ่งสำคัญ (Laisatrulalai, 2015)

ดังนั้นการแก้ปัญหาด้วยการปรับบทแปลจึงเข้ามามีบทบาทเพื่อให้ภาษาฉบับแปลนั้นสามารถสื่อ ความหมายให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ และสร้างการตอบสนองในตัวผู้อ่านงานแปลได้ใกล้เคียงกับปฏิกิริยาของ ผู้อ่านต้นฉบับ โดย Saibua (2017) เสนอเกณฑ์เพื่อการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้ โดยแบ่งการปรับบทแปลออกเป็น 2 ระดับคือการปรับระดับคำ เป็นการปรับคำหรือสำนวนที่เกี่ยวข้องกับความหมาย เมื่อคำหรือสำนวนจาก ภาษาต้นฉบับนั้นไม่สามารถหาคำที่อ้างอิงได้ในภาษาฉบับแปล จึงต้องทำการปรับเพื่อให้ได้คำที่มีความหมาย ใกล้เคียงกับภาษาต้นฉบับมากที่สุด ซึ่งในการปรับระดับคำ สามารถจำแนกออกได้เป็น 5 ประเภท คือการเติม คำอธิบายโดยการเติมลักษณะนามข้างหน้าและการเติมข้อความสั้น ๆ เพื่ออธิบายคำหรือสำนวนที่เป็นปัญหา การใช้วลีหรือประโยคแทนคำของต้นฉบับที่ไม่มีคำศัพท์ในภาษาฉบับแปลเทียบเคียงได้ การใช้คำที่อ้างอิงถึง ความหมายที่กว้างขึ้นแทนคำที่อ้างอิงถึงสิ่งที่เฉพาะกว่า เพื่อให้ความหมายครอบคลุมคำที่เป็นปัญหา การเติม ตัวเชื่อมหรือสันธานระหว่างกลุ่มความคิดต่าง ๆ เพื่อแสดงความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มความคิด เหล่านั้น และการตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป ซึ่งเป็นคำไม่สำคัญหรือเป็นคำซ้ำ

นอกเหนือจากการปรับบทแปลในระดับคำยังมีการปรับบทแปลระดับโครงสร้าง เป็นการปรับเพื่อให้ ลักษณะภาษาที่ใช้ในบทแปลเหมาะสมกับบริบท และมีลักษณะที่ไม่ขัดกับธรรมชาติของภาษาฉบับแปล ประกอบไปด้วย การปรับระดับเสียงหรือการทับศัพท์ การปรับระดับโครงสร้างของคำเพื่อให้ตรงตามไวยากรณ์ ของภาษาไทย และการปรับระดับประโยค ซึ่งจำแนกออกได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่ การปรับวิธีเรียงคำใน ประโยคหรือวลีเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวลีกับประโยค การปรับรูปประโยคปฏิเสธ การปรับการใช้กรตุ วาจและกรรมวาจกเพื่อให้ตรงตามโครงสร้างหลักไวยากรณ์และความนิยมของภาษาไทย การเพิ่มและลดคำ ในประโยคที่เกิดจากความแตกต่างทางโครงสร้างของภาษา เช่น การละประธานหรือเพิ่มคำกริยาในประโยค และการปรับโครงสร้างในระดับที่สูงกว่าประโยค เพื่อปรับทำนองการเขียนและเรียงลำดับกลุ่มความคิดเสีย ใหม่ ได้แก่ การสลับตำแหน่งของประโยค หรือการรวมประโยคในอนุเฉท

ส่วนกลวิธีการแปลนั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือการแปลแบบตรงตัว (literal translation) เป็น การแปลที่พยายามคงความหมาย รูปแบบ และโครงสร้างภาษาของต้นฉบับให้ได้มากที่สุด เน้นความถูกต้อง ครบถ้วนของสิ่งที่ต้นฉบับต้องการจะสื่อเป็นสิ่งสำคัญ อีกหนึ่งประเภทคือการแปลแบบเอาความ (free translation) เป็นการแปลที่ไม่ได้มุ่งรักษาโครงสร้างของความหมาย หรือรูปแบบของต้นฉบับอย่างเคร่งครัดนัก มีการโยกย้ายตัดทอนหรือเปลี่ยนแปลงรูปคำหรือข้อความด้านไวยากรณ์เพื่อความสั้น กระชับ การแปลแบบนี้ ใช้กับเรื่องที่ไม่จำเป็นต้องรักษาความถูกต้องแน่นอนของต้นฉบับนัก เช่น การแปลนวนิยาย เรื่องสั้น นิทาน เป็นต้น (Supol, 2002)

ช่องว่างและปัญหาส่วนมากที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข คือ การนิยามความหมายของคำศัพท์ที่แตกต่างกัน ระหว่างวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับ และภาษาฉบับแปลไม่มีคำศัพท์ที่เทียบเคียงกันได้ หรือเกี่ยวข้องกัน

ทำให้ผู้อ่านไม่สามารถที่จะเข้าใจคำศัพท์เหล่านั้นได้ ดังนั้นผู้แปลจึงแก้ปัญหาด้วยการนำคำมาประกอบกันให้เป็นวลีหรือประโยค ซึ่งเป็นวิธีที่เน้นความเข้าใจของผู้อ่านในเนื้อหาภาษาฉบับแปล โดยจะต้องใช้คำที่เทียบเคียงกันมากที่สุด เพื่อถ่ายทอดให้ครอบคลุมความหมายของคำศัพท์ในภาษาต้นฉบับ และคงความเป็นธรรมชาติเอาไว้ รวมถึงทำให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเห็นภาพของกลุ่มความคิด หรือบริบทในเนื้อเรื่องมากยิ่งขึ้น ช่องว่างและปัญหาส่วนมากที่ยังไม่ได้รับการศึกษา คือ ความแตกต่างทางโครงสร้างของภาษาระหว่างตัวบทต้นฉบับและฉบับแปล ซึ่งหากผู้แปลเก็บรายละเอียดของคำจากต้นฉบับทั้งหมด ก็ไม่ได้ทำให้ประโยคฉบับแปลออกมาสมบูรณ์เสมอไป การถ่ายทอดจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งให้ตรงตามภาษาต้นทางเลยนั้นไม่อาจทำได้ทั้งหมด เพราะรูปแบบโครงสร้างของภาษาฉบับต้นทางที่ต้องกระทำการแปลงย่อมอาจมีปัญหาในโครงสร้างของภาษาฉบับแปล

จุดมุ่งหมายของการปรับบทแปลคือ การสื่อสารความหมายด้วยวิธีการแปลจากสองภาษา (ภาษาต้นฉบับและฉบับแปล) ที่มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ทั้งทางด้านสังคม สภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ทัศนคติ รวมถึงความเชื่อ ซึ่งก็คือการนำภาษาอีกภาษาหนึ่งมาสื่อความหมายทั้งหมดของต้นฉบับ จึงจำเป็นต้องมีการปรับบทแปลบ้างเพื่อให้การสื่อสารความหมายนั้นสมบูรณ์ที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการแปลแบบตรงตัวหรือการแปลแบบเอาความก็ตาม ซึ่งจะสามารถทำให้ผู้อ่านงานแปลเข้าใจและให้ความรู้สึกใกล้เคียงเสมือนว่ากำลังอ่านต้นฉบับจริงอยู่นั่นเอง โดยการปรับบทแปลนั้นจำเป็นต้องมีขอบเขตเงื่อนไขที่จะสามารถทำได้ดังต่อไปนี้ การปรับบทแปลควรทำหากมีความต้องการที่จะทำให้ฉบับแปลมีภาษาที่สละสลวย และสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น ซึ่งผู้แปลสามารถปรับรูปแบบโครงสร้างและการเรียบเรียงประโยคและความคิดเพื่อให้แตกต่างจากต้นฉบับ และให้เป็นธรรมชาติมากที่สุดเหมาะสมกับผู้อ่าน นอกจากนี้การปรับภาษาในบทแปลผู้แปลควรคำนึงถึงจุดประสงค์ของการแปลซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ คือการทำให้ภาษาในบทแปลสามารถให้ความหมายได้ใกล้เคียงกับความหมายของภาษาต้นฉบับ ถ้าผู้แปลพบเจอปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ความหมายของเนื้อหาจะไม่ครบถ้วนสมบูรณ์หากคงรูปแบบของการนำเสนอความคิดของต้นฉบับไว้ หรืออาจจะต้องเปลี่ยนรูปแบบไปเพื่อให้ถ่ายทอดความหมายได้เหมือนกับต้นฉบับ ซึ่งผู้แปลควรที่จะเลือกปรับเปลี่ยนรูปแบบ และคงความหมายตามความเหมาะสมของเนื้อหาและผู้อ่านเป็นหลัก

Sangchanthip et al. (2017) ได้ศึกษาเชิงวิเคราะห์การปรับบทแปลและกลวิธีการแปลนวนิยายเรื่อง อัดชีวิตประวัติเรื่อง บ๊อบ แมวเตะผืนข้างถนน ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์วิธีการปรับบทแปลของ Sanchawi Saibua (2017) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า การปรับบทแปลระดับคำที่พบมากเป็นลำดับแรกคือการตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป และลำดับถัดมาคือการใช้คำที่อ้างอิงถึงความหมายที่กว้างขึ้นแทนคำที่อ้างอิงถึงสิ่งเฉพาะเจาะจง ส่วนการปรับบทแปลระดับโครงสร้างของภาษาที่พบมากที่สุดคือการเปลี่ยนวลีเป็นประโยคและจากประโยคเป็นวลี และการเพิ่มและละคำในประโยค ลำดับถัดมาคือการปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลี ในส่วนกลวิธีการแปลพบว่าผู้แปลใช้ทั้งการแปลแบบตรงตัวและการแปลแบบเอาความเพื่อคงความเป็นธรรมชาติและรักษารสของภาษาต้นฉบับ ต่อมา Anantawong et al. (2021) การศึกษาเชิงวิเคราะห์การปรับบทแปลและกลวิธีการแปลนวนิยายเรื่อง อิท สำนวนแปลโดย สุวิทย์ ขาวปลอด จากการศึกษาพบว่า การปรับระดับคำที่พบมากที่สุดคือการใช้วลีหรือประโยคแทนคำ เนื่องจากปัญหาโดยรวมเกิดจากความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม โครงสร้างภาษาของภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลทำให้ไม่สามารถหาคำในฉบับแปลมาเทียบเคียงกับต้นฉบับได้ ผู้แปลเลือกที่จะใช้วลีหรือประโยคมานอธิบายคำ ๆ นั้น ส่วนการปรับระดับโครงสร้างพบว่าการปรับระดับเสียง หรือการทับศัพท์ พบเป็นจำนวนมากที่สุด เนื่องจากในวรรณกรรมเรื่อง อิท มีการกล่าวถึงชื่อเฉพาะเป็นส่วนมาก ผู้แปลได้ใช้วิธีการแปลโดยการถอดเสียงสำหรับชื่อเฉพาะ

เหล่านั้น โดยยึดหลักเกณฑ์การทับศัพท์ซึ่งเน้นที่การถอดเสียงตามการออกเสียงในภาษาอังกฤษให้ผู้อ่านเข้าใจ เนื้อหาของเรื่องได้ดีที่สุดตามแนวทางของราชบัณฑิตยสภา (Saibua, 2017)

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เลือกนวนิยายเรื่อง “เทวากับซาตาน” (Angels and Demons) ฉบับภาษาอังกฤษเขียนโดย Dan Brown นักเขียนนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนระดับแนวหน้าของโลก เขียนขึ้นในปี ค.ศ. 2000 และได้ถูกนำไปแปลเป็นภาษาไทยต่าง ๆ มากมายทั่วโลก สำหรับฉบับแปลภาษาไทยนั้นเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 2004 โดย Oradee Suwankomol อดีตบรรณาธิการของแพรวสำนักพิมพ์ ที่มีผลงานการแปลนวนิยายแนวลึกลับระทึกขวัญมาแล้วหลายเรื่อง หนังสือนวนิยายเรื่อง “เทวากับซาตาน” เป็นนวนิยายที่สะท้อนให้เห็นถึงหลักความเชื่อทางศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกและวิทยาศาสตร์แควงพิลึก รวมถึงการถอดรหัสและการตีความบทวิโฆรณ นอกจากนี้ด้วยเค้าโครงเรื่องที่มีการแก้ปริศนาพร้อมทั้งพิสูจน์ทฤษฎีสมคบคิดจำนวนมาก จึงถูกนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์ซึ่งออกฉายเมื่อปี ค.ศ. 2009 ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเล็งเห็นว่านวนิยายเรื่องนี้มีเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์การปรับบทแปลและกลวิธีการแปลได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการปรับบทแปลภาษาไทยจากนวนิยายภาษาอังกฤษเรื่อง “เทวากับซาตาน”
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแปลการแปลจากต้นฉบับภาษาอังกฤษสู่ภาษาฉบับแปลไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้มีจุดประสงค์ในการวิเคราะห์ประเภทของการปรับบทแปลและกลวิธีการแปล โดยงานแปลที่ผู้ศึกษาเลือกมาวิเคราะห์ คือ นวนิยาย เรื่อง “เทวากับซาตาน” ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาและทำความเข้าใจเนื้อเรื่องจากการอ่านทั้งจากต้นฉบับและฉบับแปล และรวบรวมตัวอย่างการปรับบทแปลโดยจำแนกเนื้อหาทั้งหมดแบ่งเป็น 20 ตัวอย่าง จาก 20 บท โดยอยู่ในบทที่ 23, 25, 36, 48, 59, 62, 84, 86, 93, 94, 100, 106, 108, 119, 121, 122, 130, 131, 133 และ 134 ของฉบับแปลภาษาไทย จากนั้นนำทฤษฎีการปรับบทแปลของ Saibua, S. (2017) และทฤษฎีการแทนที่ด้วยสิ่งที่มีในวัฒนธรรมเป้าหมายของ Baker, M. (1992) มาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแปล และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
2. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้ศึกษาได้ทำการแบ่งออกเป็น 20 ตัวอย่าง จาก 20 บท โดยขั้นแรกจะเลือกบทจากบทที่มีย่อหน้าของการพรรณนาโวหาร 10 ย่อหน้าขึ้นไป ลำดับต่อมาเมื่อเลือกบทได้แล้ว จึงเลือกตัวอย่างจากย่อหน้าที่มีจำนวนบรรทัดของการพรรณนาโวหารมากที่สุด เพื่อนำมาเปรียบเทียบวิเคราะห์เนื้อหาจากทั้งต้นฉบับภาษาอังกฤษและฉบับแปลภาษาไทย แล้วจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การศึกษาที่กำหนดไว้

3. วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้บันทึกข้อมูลในส่วนของการปรับบทแปลจากฉบับแปลและเทียบเคียงจากต้นฉบับ จำนวน 20 ตัวอย่าง ซึ่งการวิเคราะห์การปรับบทแปลจะใช้หลักเกณฑ์ของ Sanchawi Saibua (2017) และ Mona Baker (1992) และจำแนกประเภทการปรับบทแปลออกเป็น 2 ระดับ คือ การปรับบทแปลในระดับคำและการปรับบทแปลในระดับโครงสร้างของภาษา นอกจากนี้ผู้วิจัยยังวิเคราะห์ในส่วนของกลวิธีการแปล ได้แก่ การแปลแบบตรงตัวและการแปลแบบเอาความ

4. สรุปและอภิปรายผล โดยยกตัวอย่างของการปรับบทแปลจากการวิเคราะห์ทั้งหมด และเสนอผลการวิเคราะห์การปรับบทแปลที่ใช้ในภาษานับแปลในแต่ละระดับ สรุปรูปแบบการปรับบทแปลที่พบมากที่สุด 2 อันดับแรกในแต่ละระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยยึดทฤษฎีของ Saibua (2017) เพื่อการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้ โดยแบ่งการปรับบทแปลออกเป็น 2 ระดับคือการปรับระดับคำ ซึ่งในการปรับระดับคำ สามารถจำแนกออกได้เป็น 5 ประเภท คือการเติมคำอธิบายโดยการเติมลักษณะนามข้างหน้าและการเติมข้อความสั้น ๆ เพื่ออธิบายคำหรือสำนวนที่เป็นปัญหา การใช้วลีหรือประโยคแทนคำของต้นฉบับที่ไม่มีคำศัพท์ในภาษานับแปลเทียบเคียงได้ การใช้คำที่อ้างอิงถึงความหมายที่กว้างขึ้นแทนคำที่อ้างอิงถึงสิ่งเฉพาะกว่า เพื่อให้ความหมายครอบคลุมคำที่เป็นปัญหา การเติมตัวเชื่อมหรือสันธานระหว่างกลุ่มความคิดต่าง ๆ เพื่อแสดงความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มความคิดเหล่านั้น และการตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป ซึ่งเป็นคำไม่สำคัญหรือเป็นคำซ้ำ นอกเหนือจากการปรับบทแปลในระดับคำยังมีการปรับบทแปลระดับโครงสร้าง ประกอบไปด้วยการปรับระดับเสียงหรือการทับศัพท์ การปรับระดับโครงสร้างของคำเพื่อให้ตรงตามไวยากรณ์ของภาษาไทย และการปรับระดับประโยค ซึ่งจำแนกออกได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่ การปรับวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลีเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวลีกับประโยค การปรับรูปประโยคปฏิเสธ การปรับการใช้กรรตุวาท และการรวมวาทเพื่อให้ตรงตามโครงสร้างหลักไวยากรณ์และความนิยมของภาษาไทย การเพิ่มและละคำในประโยคที่เกิดจากความแตกต่างทางโครงสร้างของภาษา เช่น การละประธานหรือเพิ่มคำกริยาในประโยค และการปรับโครงสร้างในระดับที่สูงกว่าประโยค เพื่อปรับทำนองการเขียนและเรียงลำดับกลุ่มความคิดเสียใหม่ ได้แก่ การสลับตำแหน่งของประโยค หรือการรวมประโยคในอนุเฉท และยึดทฤษฎีของ Mona Baker (1992) เพื่อการวิเคราะห์มา 1 ทฤษฎี คือ การแปลโดยใช้คำทดแทนทางวัฒนธรรม

ผลการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์การปรับบทแปลทั้งหมดตัว 20 ตัวอย่าง ผู้วิจัยวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่าง ทั้งการปรับบทแปลในระดับคำและระดับโครงสร้างจำนวน 62 ประเด็น บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ตรงตามหลักเกณฑ์ ของ Sanchawi Saibua (2017) และ Mona Baker (1992) โดยจำแนกตามประเภทการปรับบทแปลต่าง ๆ ซึ่งเรียงลำดับความถี่จำนวนที่พบมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงความถี่ของการปรับบทแปลระดับคำและระดับโครงสร้าง

การปรับบทแปลระดับคำ			การปรับบทแปลระดับโครงสร้าง		
ลำดับ	ประเภท	ความถี่ (ครั้ง)	ลำดับ	ประเภท	ความถี่ (ครั้ง)
1.	การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ	7	1.	การเพิ่มและการละคำในประโยค	10
2.	การใช้คำหรือสำนวนที่มีความหมายใกล้เคียงกันตามวัฒนธรรมภาษานับแปล	6	2.	ระดับโครงสร้างของคำ	8
3.	การเติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิดต่าง ๆ	5	3.	การปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลี	7
	การใช้คำอ้างอิงถึงความหมายที่กว้างแทนคำอ้างอิงถึงสิ่งเฉพาะกว่า	5	4.	การเปลี่ยนประโยคเป็นวลีหรือวลีเป็นประโยค	5

ตารางที่ 1 แสดงความถี่ของการปรับบทแปลระดับคำและระดับโครงสร้าง (ต่อ)

การปรับบทแปลระดับคำ			การปรับบทแปลระดับโครงสร้าง		
ลำดับ	ประเภท	ความถี่ (ครั้ง)	ลำดับ	ประเภท	ความถี่ (ครั้ง)
4.	การเติมคำอธิบาย	3	5.	การปรับการใช้ปฏิเสธ	3
5.	การตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป	2	6.	ระดับเสียง	1

จากการศึกษาพบว่า การปรับบทแปลระดับคำประเภทการใช้วลีหรือประโยคแทนคำพบมากที่สุด 7 ครั้ง รองลงมาคือประเภทการใช้คำหรือสำนวนที่มีความหมายใกล้เคียงกันตามวัฒนธรรมภาษาฉบับแปล พบ 6 ครั้ง ประเภทการเติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิดต่าง ๆ พบ 5 ครั้ง ประเภทการใช้คำอ้างอิงถึงความหมายที่กว้างแทนคำอ้างอิงถึงสิ่งเฉพาะกว่าพบ 5 ครั้ง ประเภทการเติมคำอธิบายพบ 3 ครั้ง และประเภทการตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป พบน้อยที่สุด 2 ครั้ง สำหรับการปรับบทแปลระดับโครงสร้าง ประเภทการเพิ่มและการละคำ ในประโยคพบมากที่สุด 10 ครั้ง รองลงมาคือประเภทระดับโครงสร้างของคำพบ 8 ครั้ง ประเภทการปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลีพบ 7 ครั้ง ประเภทการเปลี่ยนประโยคเป็นวลีหรือวลีเป็นประโยคพบ 5 ครั้ง ประเภทการปรับการใช้ปฏิเสธ พบ 3 ครั้ง และประเภทระดับเสียง พบน้อยที่สุด 1 ครั้ง

ต้นฉบับ (Brown, 2000)

nocturnal / Adj. (Brown, 2000: 434)

conspiracy / N. (Brown, 2000: 196)

amorphous / Adj. (Brown, 2000: 408)

ฉบับแปล (Brown, 2004)

ที่หากินในเวลากลางคืน (Brown, 2004: 557)

การวางแผนการร้าย (Brown, 2004: 258)

ปราศจากรูปทรงสัญญาณแน่นอน (Brown, 2004: 521)

จากตัวอย่างข้างต้นผู้แปลได้ปรับบทแปลจากคำต้นฉบับ “nocturnal” ซึ่งเป็นคำคุณศัพท์เฉพาะทางที่สามารถพบได้ในภาษาเขียนทางด้านสัตววิทยา มีความหมายว่า “สัตว์ที่มีกิจกรรมการใช้ชีวิตในตอนกลางคืน” โดยผู้แปลได้ปรับสู่ภาษาฉบับแปลเป็น “ที่หากินในเวลากลางคืน” ซึ่งเป็นวลีที่ใช้กันทั่วไปมากกว่าในสังคมและวัฒนธรรมไทย เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของคำคุณศัพท์นี้มากยิ่งขึ้น ตัวอย่างถัดมาคำว่า “conspiracy” ในต้นฉบับได้ทำหน้าที่เป็นคำนาม มีความหมายว่า “แผนลับโดยกลุ่มคนที่จะทำสิ่งที่เป็นอันตรายหรือผิดกฎหมาย” ผู้แปลได้ใช้นามวลีที่ว่า “การวางแผนการร้าย” แทนคำดังกล่าว เพื่อถ่ายทอดอารมณ์บอกให้รู้ชัดถึงเหตุการณ์ร้ายแรงที่กำลังจะเกิดขึ้นในเรื่อง ทำให้ประโยคมีความชัดเจนยิ่งขึ้นง่ายต่อการเข้าใจของผู้อ่าน และตัวอย่างสุดท้ายคำว่า “amorphous” เป็นคำคุณศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในวงการวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีความหมายในพจนานุกรมฉบับ Oxford University Press (2015) ว่า “ไม่มีรูปร่าง รูปทรง หรือโครงสร้างที่แน่นอน” แต่เมื่อนำมาปรับบทแปลจะได้ว่า “ปราศจากรูปทรงสัญญาณแน่นอน” เป็นการทำให้ผู้อ่านจินตนาการตามและสอดคล้องกับบรรยากาศในบริบท จะเห็นได้ว่าตัวอย่างทั้งสามนั้น เป็นคำศัพท์ที่มีความหมายในเชิงนามธรรม และมีความซับซ้อนในการอธิบาย ผู้แปลจึงแก้ปัญหาโดยใช้วลีหรือประโยคแทนคำ เพราะเป็นการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ โดยการคัดสรรหาวลีที่มีความหมายใกล้เคียงมากที่สุดกับคำที่เป็นปัญหาในบริบทนั้น ๆ ดังนั้นจึงสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Anantawong, S. et al. (2021) ที่ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า ปัญหาส่วนใหญ่ในการแปลเกิดจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมในการเลือกใช้คำ เนื่องจากคำนั้น ๆ ภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลไม่มีคำเทียบเคียงกันได้ ถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ในการสื่อความหมายจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง ซึ่งการแปล

ด้วยลักษณะเช่นนี้อาจไม่ได้ยึดติดกับรูปแบบมากนัก หากแต่เน้นความเข้าใจในบริบทเดียวกันกับสิ่งที่ผู้แต่งต้องการสื่อสารถึงผู้อ่านเป็นสำคัญ (Yanwaree, P., 2014; Youngrak, P, 2014)

นอกจากนี้ยังพบว่าในการปรับบทแปลระดับคำ ประเภทการใช้คำหรือสำนวนที่มีความหมายใกล้เคียงกันตามวัฒนธรรมภาษาฉบับแปล (Cultural Substitution) มีการใช้มากเป็นอันดับรองลงมา จากการศึกษาพบว่า การปรับบทแปลระดับคำ ในเชิงสังคมและด้านวัฒนธรรมนั้น เนื่องจาก การใช้คำหรือสำนวนที่มีความหมายใกล้เคียงกันระหว่างวัฒนธรรมภาษาต้นฉบับ และวัฒนธรรมภาษาฉบับแปล ผู้แปลจึงใช้กลวิธีการปรับบทแปลดังกล่าวเพื่อมาประยุกต์ใช้กับภาษาในฉบับแปลเพื่อให้สัมพันธ์กับบริบทในสังคมและวัฒนธรรมไทยเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก รสชาติ และบรรยากาศ เนื่องด้วยความหมายและที่มาของคำ สำนวน ระบบการนับเวลา เครื่องมือ รวมถึง เรื่องเล่า หรือตำนานต่าง ๆ จากในวัฒนธรรมภาษาต้นฉบับที่มีความแตกต่างจากในวัฒนธรรมภาษาฉบับแปลจึงทำให้ผู้แปลนำสำนวน และคำในภาษาไทยมาประยุกต์ใช้กับภาษาในบทแปล โดยผู้แปลไม่อาจทำการแปลแบบตรงตัวได้เพราะจะทำให้ผู้อ่านฉบับแปลไม่สามารถเข้าใจถึงลักษณะของกลุ่มความคิด รวมถึงบริบทในเรื่องราวต่าง ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้นฉบับ (Brown, 2000)

battering ram (Brown, 2000: 284)

a needle in a haystack (Brown, 2000: 329)

a good Samaritan (Brown, 2000: 352)

11:56 P.M. (Brown, 2000: 405)

ฉบับแปล (Brown, 2004)

ไม้ตะลุมพุก (Brown, 2004: 368)

งมเข็มในมหาสมุทร (Brown, 2004: 424)

อัครวินม้าขาว (Brown, 2004: 453)

23.56 น. (Brown, 2004: 518)

ประเภท

สิ่งของ

สำนวน

ชื่อเฉพาะในตำนาน

ระบบเวลา

การเปรียบเทียบตามวัฒนธรรมได้รวมทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ ซึ่งความคิดของคนแต่ละวัฒนธรรมย่อมแตกต่างกัน จากตัวอย่างผู้แปลได้มีการใช้สิ่งทดแทนทางวัฒนธรรมในการแปลสิ่งของ สำนวน ชื่อเฉพาะในตำนาน และระบบการเรียกขานเวลา เช่น ประเด็นแรกการแปลสิ่งของ คำว่า “ไม้ตะลุมพุก” ซึ่งเป็นคำแปลของ “battering ram” เนื่องจากเป็นสิ่งทดแทนทางวัฒนธรรมโดยใช้หลักรูปร่างลักษณะ และหน้าที่การใช้สอย เป็นตัวกำหนด คนในวัฒนธรรมไทยจึงจะมองเห็นภาพได้ชัดเจน ต่อมาในประเด็นที่สองการแปลสำนวน เช่น สำนวน “งมเข็มในมหาสมุทร” เป็นสำนวนแปลของ “a needle in a haystack” ถูกนำมาใช้เพื่อเป็นการเปรียบเทียบการใช้ภาพพจน์ที่เท่าเทียมกัน ในลักษณะของการอุปมาอุปมัย และประเด็นที่สามการแปลชื่อเฉพาะ คำว่า “อัครวินม้าขาว” เป็นคำแปลของ “a good Samaritan” ผู้แปลได้ถ่ายทอดทั้งความหมาย และความรู้สึก รวมถึงทัศนคติที่มีต่อบุคคลผู้นั้น ซึ่งสื่อถึงความสัมพันธ์กับบริบทในสังคมและวัฒนธรรมไทย นอกจากนี้ในประเด็นที่สี่การแปลระบบเวลา คือ “23.56 น.” เป็นรูปแบบเวลาที่ถูกปรับของ “11:56 P.M.” เพื่อให้ภาษาฉบับแปลเข้าใจได้อย่างถูกต้อง ลึกซึ้ง และสะดวก ดังนั้นจึงสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ Jantarakhet, C. (1985) ว่าในการถ่ายทอดความหมายของคนที่ใช้คนละภาษา สังคม และวัฒนธรรม ถ้าพึงความรู้ทางด้านภาษาอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ ต้องเข้าใจความต่างในด้านอื่นด้วย เช่น ทัศนคติ ความเชื่อ สภาพแวดล้อม เนื่องจากภาษาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของสังคม ดังนั้น ภาษา และวัฒนธรรมจึงแยกออกจากกันไม่ได้ ตัวผู้แปลเองต้องรู้จักวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับเป็นอย่างดี เพื่อสามารถขจัดปัญหาในการแปลต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับความคิดเห็นในประเด็นเกี่ยวกับการแปล และวัฒนธรรมของ Denoun, E. (2010) มีความเห็นว่า “วัฒนธรรมเป็นการรวบรวมเอาประสบการณ์ที่ซับซ้อนเข้าไว้ด้วยกัน และควบคุมการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน ประสบการณ์ที่ซับซ้อนนี้รวมเอา

ประวัติศาสตร์ โครงสร้างของสังคม ศาสนา ประเพณีและธรรมเนียมปฏิบัติ ตลอดจนการใช้ภาษาในวัฒนธรรมนั้นในชีวิตประจำวันมารวมกันไว้ ดังนั้นในการแปลต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทางวัฒนธรรม”

การปรับบทแปลระดับโครงสร้างของภาษาที่พบมากที่สุด คือ การปรับระดับประโยค ประเภทการเพิ่มและละคำในประโยค เนื่องจากความแตกต่างทางโครงสร้างของภาษาระหว่างตัวบทต้นฉบับและฉบับแปล ซึ่งหากผู้แปลเก็บรายละเอียดของคำจากต้นฉบับทั้งหมด ก็ไม่ได้ทำให้ประโยคฉบับแปลออกมาสมบูรณ์เสมอไป การถ่ายทอดจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งให้ตรงตามภาษาต้นทางเลยนั้นไม่อาจทำได้ทั้งหมด เพราะรูปแบบโครงสร้างของภาษาฉบับต้นทางที่ต้องกระทำการเปลี่ยล่อมอาจมีปัญหาในโครงสร้างของภาษาฉบับแปล ดังนั้นผู้แปลจึงต้องทำการปรับโดยการเพิ่มหรือละคำในประโยค ดังสรุปต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์จำแนกตามลักษณะการเพิ่มและละคำที่พบจากการวิเคราะห์

ต้นฉบับ	ฉบับแปล	การปรับบทแปล	
		การเพิ่มคำ	การละคำ
“Langdon paused.” (Brown, 2000: 78)	“แลงดอนชะงัก <u>ความคิด</u> ” (Brown, 2004: 102)	กรรม	
“... <u>his</u> face hale and steeled. <u>His</u> dark hair was cropped in military buzz cut, and <u>his</u> eyes burned with the kind of hardened determination only attainable through years of intense training.” (Brown, 2000: 109)	“...ใบหน้าแสดงความสุขภาพดีและแข็งแกร่ง เส้นผมสีเข้ม ตัดสั้นแบบทรงทหาร และดวงตาที่โชนกล้าด้วยแววเฉียบขาด ซึ่งต้องเกิดจากการฝึกฝนแบบเข้มข้นมานานหลายปีเท่านั้น” (Brown, 2004: 143)		คำคุณศัพท์
“...he was to step outside...” (Brown, 2000: 158)	“...เขาก็จะต้องก้าวลง <u>จากรถ</u> ...” (Brown, 2004: 207)	กรรม	
“He closed the book and left <u>it</u> ...” (Brown, 2000: 280)	“เขาปิดสมุดแล้ววางไว้...” (Brown, 2004: 363)		กรรม
“He found it. <u>He</u> had hoped it would be heavy wood or iron, but it was aluminum.” (Brown, 2000: 284)	“เขาหาบันไดจนพบ และหวังว่ามันจะทำได้ด้วยไม้หนัก ๆ หรือเหล็ก แต่มันเป็นอะลูมิเนียม” (Brown, 2004: 368)		ประธาน
“Even the casket itself seemed fitting.” (Brown, 2000: 306)	“แม้แต่ตัวหีบศพเองก็ดูเหมาะ <u>กับเขา</u> ” (Brown, 2004: 398)	กรรม	
“The camerlegno spoke of kidnapped <u>cardinals</u> , branded <u>cardinals</u> , murdered <u>cardinals</u> .” (Brown, 2000, 310)	“ท่านคาเมอร์เลโอพูดถึงการลักพาตัว การนาบประทับตราบนอก และการสังหาร พระคาร์ดินัล” (Brown, 2004: 401)		กรรม
“...a vile truth he had just learned. <u>It</u> cannot be!” (Brown, 2000: 434)	“...ความจริงอันแสนโศกที่ท่านเพิ่งรู้ เป็นไปไม่ได้!” (Brown, 2004: 557)		ประธาน

ตารางที่ 2 แสดงตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์จำแนกตามลักษณะการเพิ่มและละคำที่พบจากการวิเคราะห์ (ต่อ)

ต้นฉบับ	ฉบับแปล	การปรับบทแปล	
		การเพิ่มคำ	การละคำ
“... <i>they</i> both found themselves longing for something <i>they</i> never expected...” (Brown, 2000: 445)	“แต่ทั้งสองกลับพบว่า พวกตนมีความปรารถนาในบางสิ่งบางอย่างที่ไม่เคยคาดคิดมาก่อน...” (Brown, 2004: 572)		ประธาน
“He did not scream. <i>He</i> raised <i>his</i> arms over his head and looked toward heaven.” (Brown, 2000: 453)	“ท่านมิได้กรีดร้องออกมา หากเพียงยกสองแขนชูขึ้นเหนือศีรษะและมองตรงไปยังสวรรค์” (Brown, 2004: 582)		ประธาน, คำคุณศัพท์

ผลการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างทั้งสิบพบว่า ผู้แปลได้เพิ่ม และละคำในโครงสร้างของประโยคที่ทำหน้าที่เป็นประธาน กรรม และส่วนขยาย เพื่อให้ได้ภาษาฉบับแปลที่ราบรื่น จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าการเพิ่มคำเป็นประเภทการเพิ่มกรรมหลังกริยาทั้งหมด จำนวนทั้งสิ้นสามครั้ง เช่นในประโยคต้นฉบับ “Langdon paused.” ตัวอย่างของกริยาในประโยคนี้คือคำว่า “pause” เป็นได้ทั้ง สกรรมกริยา และ อกรรมกริยา ในโครงสร้างภาษาอังกฤษ โดยผู้แต่งเลือกที่จะให้กริยาดังกล่าวเป็นไปในรูปของอกรรมกริยาโดยไม่ต้องมีกรรมมารองรับเพราะบริบทในเรื่องเป็นกริยาทางความคิดที่แสดงถึงการหยุดพักณคตินที่เกิดขึ้นภายในหัวของตัวละครต่อสถานการณ์เลวร้าย แต่ในทางตรงกันข้ามผู้แปลได้ถ่ายทอดกริยาดังกล่าวสู่ภาษาฉบับแปลว่า “ชะงัก” ในรูปของสกรรมกริยา มากไปกว่านั้นผู้แปลได้เพิ่มกรรมคำว่า “ความคิด” เพราะแม้จะเป็นกริยาที่ไม่ได้แสดงออกในทางกายภาพ แต่ก็แสดงออกถึงอารมณ์ และความรู้สึกของสภาวะภายในสมองโดยสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทางความคิดของตัวละคร จึงเกิดเป็นภาษาฉบับแปลที่สมบูรณ์ว่า “แลงดอนชะงักความคิด” เหมาะสมกับบริบทในเรื่อง ในส่วนของการละคำเป็นประเภทการละประธานในประโยคมีจำนวนสี่ครั้ง ผู้แปลได้ละประธานของประโยค คือ สรรพนาม “He” และ “They” เอาไว้ เนื่องจากตามโครงสร้างในประโยคภาษาอังกฤษไม่สามารถขาดประธานได้ หากขาดประธานจะทำให้โครงสร้างไวยากรณ์ไม่สมบูรณ์ แต่ในประโยคของภาษาไทย เช่นประโยคความรวม สามารถละประธานของประโยคย่อย ในกรณีที่เป็นคนเดียวกัน หรือสิ่งเดียวกัน ซึ่งก็ไม่ได้ทำให้ความหมายโดยรวมเสียไป หรือขาดความต่อเนื่อง เนื่องจากประโยคย่อยหลักได้มีการกล่าวถึง ประธานอยู่ก่อนแล้ว ต่อมาได้พบประเภทการละคำคุณศัพท์แสดงความเป็นเจ้าของ จำนวนสองครั้ง คือคำว่า “his” มีความหมายในภาษาไทยว่า “ของเขา” เนื่องจากในภาษาไทยไม่ได้แปลทุกตัวอักษร และมักไม่ถูกนำมาใช้ถ้าไม่ต้องการเน้นถึงความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Sangchanthip, C. et al. (2017) ว่า การเพิ่มคำหรือละคำในประโยคเป็นการเพิ่มหรือละคำด้านไวยากรณ์ของภาษา เพื่อลดความหมายซ้ำซ้อนและช่วยให้ประโยคกระชับ ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้การปรับบทแปลระดับโครงสร้างของภาษาที่พบมากเป็นอันดับสอง คือ การปรับระดับโครงสร้างของคำ เนื่องจากโครงสร้างของคำของแต่ละภาษามีทั้งที่เหมือนกันและต่างกันและอาจเป็นการนำมาซึ่งปัญหาในการแปล การปรับเปลี่ยนโครงสร้างของคำนั้นมีความจำเป็นสืบเนื่องจากปัจจัย สอง ประการดังต่อไปนี้ ประการแรก คือ ความแตกต่างทางด้านคุณสมบัติของคำ และการทำงานตามหน้าที่ทางรูปแบบไวยากรณ์ในประโยค ประการที่สอง คือ ความแตกต่างในด้านการประกอบคำด้วยหน่วยเสียงหรือหน่วยคำที่พิเศษเพื่อทำการบอกความหมายเพิ่มเติมในด้านเพศ (gender) พจน์ (number) กาล (tense) และความหมายอื่น ๆ อีก โดยที่ตัวผู้แปลนั้นสามารถกระทำการเปลี่ยนรูปแบบโครงสร้างของคำเสียใหม่ โดยให้ถูกต้องและสอดคล้องเหมาะสมตามหลักไวยากรณ์ในตัวภาษาฉบับแปล และสามารถสื่อความหมายได้สอดคล้องและถูกต้องรวมถึงเท่าเทียมกับตัวภาษาต้นฉบับ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- ต้นฉบับ “...the Illuminati *had killed people*, but individuals, carefully conscripted targets.” (Brown, 2000: 78)
- ฉบับแปล “...อิลลูมินาติ*เคยฆ่าคนมาแล้ว* แต่ก็ เฉพาะตัวบุคคล ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ผ่านการคัดมาอย่างรอบคอบ” (Brown, 2004: 102)
- ต้นฉบับ “...Langdon *did* the only thing he *could* do.” (Brown, 2000: 306)
- ฉบับแปล “...แลงดอนก็ทำสิ่งที่ทำได้เพียงอย่างเดียว*ในตอนนั้น*” (Brown, 2004: 398)
- ต้นฉบับ “...Cardinal Mortati tried to comprehend the words he *was hearing*.” (Brown, 2000: 310)
- ฉบับแปล “...ท่านพยายามทำความเข้าใจคำพูดที่*กำลังได้ยิน*” (Brown, 2004: 401)
- ต้นฉบับ “He raised his *arms*...” (Brown, 2000: 453)
- ฉบับแปล “หากเพียงยก*สองแขน*...” (Brown, 2004: 582)
- ต้นฉบับ “...the globule of antimatter hovered *calmly*,...” (Brown, 2000: 408)
- ฉบับแปล “...หยดปฏิสสารลอยนิ่งอยู่*อย่างสงบ*...” (Brown, 2004: 521)
- ต้นฉบับ “...assaulted *Langdon’s senses* with a deafening chaos.” (Brown, 2000: 408)
- ฉบับแปล “...โจมตี*ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ของแลงดอน*ด้วยความปั่นป่วนโกลาหลแทบลืมหูลืมตาไม่ขึ้น” (Brown, 2004: 521)

ในภาษาอังกฤษเมื่อต้องการจะบอกถึงกาล จะใช้การผันกริยาหรือการเปลี่ยนรูปกริยา เช่นในประโยคตัวอย่าง ดังต่อไปนี้ “...the Illuminati had killed people...”, “...Langdon did the only thing he could do.” และ “...he was hearing.” อีกทั้งยังได้มีการเติมกริยาวิเศษณ์แสดงเวลา เพื่อบอกว่าการกระทำนั้นเกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคต เช่น คำว่า lately (เมื่อเร็ว ๆ นี้) now (ขณะนี้) และ presently (ในเร็ว ๆ นี้) แต่ในภาษาไทยวิธีการบอกเวลาที่เกิดเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งขึ้น มักจะใช้บอกโดยการเพิ่มคำหรือวลีเข้าไปในข้อความ เช่น การเพิ่มกริยานุเคราะห์ คำว่า เคย มาแล้ว ในตอนนั้น จะ และกำลัง รวมถึงการเพิ่มกาลวิเศษณ์มาช่วยขยายในด้านเวลา เช่น คำว่า พຼ່งนี้ เมื่อวาน เช้า สาย บ่าย เย็น โบราณ อดีต อนาคต ก่อน ภายหลัง และเดี๋ยวนี (Aupakitsillapasran, P., 2022) จึงทำให้รูปกาลมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งนี้บางบริบทอาจมีความชัดเจนในด้านเวลาอยู่แล้วโดยไม่จำเป็นต้องเพิ่มคำใด ๆ ถัดมาในประเด็นเรื่องพจน์ เนื่องด้วยภาษาอังกฤษมีการระบุรูปเอกพจน์หรือพหูพจน์ทุกครั้งที่มีการใช้คำนามที่นับได้ เช่นตัวอย่างจากภาษาต้นฉบับ คำว่า “arms” ได้มีการเพิ่มหน่วยเสียงพิเศษคือ S ในท้ายคำ แต่ในภาษาไทยไม่มีการเพิ่มหน่วยเสียงดังกล่าว จึงจำเป็นต้องเติมคำบอกจำนวนเข้าไปเพื่อระบุถึงรูปพหูพจน์ ทำให้ได้คำในภาษาฉบับแปลว่า “สองแขน” นอกจากนี้ยังมีประเด็นด้านการแสดงความเป็นเจ้าของโดยการเติม Apostrophe S (‘s) เข้าไปหลังคำนามเพื่อระบุการครอบครอง ดังตัวอย่างเช่น “...Langdon’s senses...” ตรงกับภาษาฉบับแปลว่า “...ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ของแลงดอน...” ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Saibua, S. (2017) ที่ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า เมื่อผู้แปลถ่ายทอดความหมายของคำในต้นฉบับเป็นคำในภาษาฉบับแปล ผู้แปลอาจจะเปลี่ยนโครงสร้างของคำเสียใหม่ก็ได้โดยยึดหลักว่าให้เหมาะสมและถูกต้องกับหลักไวยากรณ์ของภาษาฉบับแปล และสื่อความหมายได้เทียบเคียงกับต้นฉบับตัวอย่างการปรับโครงสร้างของคำในการแปลระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาไทย

สรุปและอภิปรายผล

ในส่วนของการศึกษาเชิงวิเคราะห์การปรับบทแปลและกลวิธีการแปลนวนิยายเรื่อง “เทวากับซาตาน” หรือ “Angels and Demons” พบว่าผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัว และการแปลแบบเอาความ ตามความเหมาะสมของเนื้อหา จะสังเกตเห็นได้ว่าผู้แปลมีการใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวเสียเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากลักษณะของภาษาต้นฉบับแต่งด้วยโครงสร้างที่ไม่ซับซ้อน มักใช้ในกรณีที่ผู้แปลมุ่งเน้นไปที่ความถูกต้องแม่นยำเป็นหลัก และพยายามรักษารูปแบบของการนำเสนอความคิด ของต้นฉบับไว้ในฉบับแปลให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยรูปแบบที่ว่านี้หมายถึงระเบียบวิธีการเรียงคำและการจัดกลุ่มทางความคิด เพราะเนื้อหาในเนื้อเรื่องส่วนใหญ่เป็นการบรรยาย โดยเป็นการอธิบายอย่างละเอียดเพื่อให้ผู้อ่านนึกเห็นเป็นภาพได้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Saibua, S. (2017 : 44) ที่ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่าการแปลแบบตรงตัวนอกจากการลำดับกลุ่มความคิด จะเป็นระเบียบเดียวกันแล้ว แม้แต่การเรียงคำในแต่ละประโยคก็ยังเป็นแบบเดียวกันด้วย ที่เป็นเช่นนี้ได้โดยที่ลักษณะภาษาที่ใช้ในฉบับแปลดูไม่ขัดกับธรรมชาติของภาษาอังกฤษและกลมกลืนไปกับบรรยายภาศของเรื่องก็เพราะโครงสร้างของประโยคในภาษาอังกฤษที่เป็นต้นฉบับเป็นโครงสร้างที่ใกล้เคียงกับโครงสร้างของประโยคในภาษาไทย เพื่อให้การจัดเรียงลำดับของวลีและประโยคของต้นฉบับเหมือนกับฉบับแปลตรงกับถอดมาจากแม่พิมพ์เดียวกัน นอกจากนี้ในส่วนของการแปลแบบเอาความจากในเนื้อเรื่อง สามารถเห็นได้ในระดับคำ สังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนในสิ่งทดแทนทางวัฒนธรรม มักจะใช้ในกรณีที่ผู้แปลไม่ได้เน้นการคงรูปแบบของการนำเสนอความคิด เพื่อรักษารสของความหมายเดิม ซึ่งถือเป็นหัวใจของการแปลงานบันเทิงคดี อาจกล่าวได้ว่าการแปลนวนิยายก็อาจใช้สำนวนโวหารที่เป็นการแปลแบบเอาความได้ (Supol, D., 2002: 45) เพราะฉะนั้นแล้วการแปลที่ดีจึงต้องมีมากกว่าหนึ่งวิธี และต้องถูกคัดสรรเป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพเพื่อความเหมาะสมกับงานประพันธ์ประเภทนั้น ๆ รวมถึงเพื่อให้บทแปลแปลมีคุณภาพมากที่สุด คงไว้ซึ่งความหมายทางเนื้อหา อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด และรสชาติ ที่ผู้ประพันธ์ได้ปรารถนาจะถ่ายทอดสู่สายตาผู้อ่าน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและวิเคราะห์การปรับบทแปลที่ใช้ในการแปลนวนิยายเรื่อง “เทวากับซาตาน” ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางแก่ผู้ทำวิจัยในครั้งต่อไป โดยการศึกษาการปรับบทแปลนวนิยายเรื่องอื่น ๆ ของ Dan Brown (2000) และศึกษางานแปลอื่น ๆ ที่แปลโดย Oradee Suwankomol (2004) เพื่อวิเคราะห์ถึงความแตกต่างในด้านของวิธีการปรับบทแปลว่ามีความคล้ายหรือต่างกันอย่างไร นอกจากนี้ยังมีงานแปลประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจาก นวนิยายที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ เช่น งานแปลข่าว บทละคร และวรรณกรรมเด็ก วรรณกรรมเยาวชน อีกทั้งทำการศึกษางานแปลประเภทอื่น ๆ โดยใช้กรอบแนวคิดของนักทฤษฎีอื่น ๆ

References

- Anantawong, S., Tipayasuparat, N., Nimmannit, S., & Wongkittiporn, A. (2021). An Analysis of Translation Editing and Translation Techniques of the Novel "IT" Translated Version by Suwith Khawplod. *Kasalongkham Research Journal*, 15(2), (pp. 39-50).
- Aupakitsillapasran, P. (2022). *Principle of Thai Language*. (11th Ed.). Thai Watana Panich Press.
- Baker, M. (1992). *In Other Words* (3rd Ed.). Routledge Press.
- Brown, D. (2000). *Angels and Demons* (1st Ed.). Pocket Books Press.
- Brown, D. (2000). *Angels and Demons [เทวากับซาตาน]* (1st Ed.). Praew Press.
- Denoun, E. (2010). *Translation and Culture*. Completetranslation.
<http://www.completetranslation.com/culture.htm>
- Hornby, A., Bradbery, J., & Deuter, M. (2015). *Oxford Advanced Learner's Dictionary of English* (9th Ed.). Oxford University Press.
- Jantarakhet, C. (1985). *Translation for Communication* (1st Ed.). Thai Watana Panich Press.
- Laisatrulklai, A. (2015). *English Short Stories and Novels Translation* (2nd Ed.). Ramkhamhaeng University Press.
- Saibua, S. (2017). *Principles of Translation* (9th Ed.). Thammasat University Press.
- Sangchanthip, C., Tipayasuparat, N., & Srinopparat, S. (2017). An Analytical Study of Translation Editing and Translation Process of the Autobiographical Literature "A Street Cat Named Bob". *The 12th RSU National Graduate Research*, 12(12), (pp. 950-959).
- Supol, D. (2002). *Theory and Strategies of Translation* (5th Ed.). Chulalongkorn University Press.
- Yanwaree, P. (2014). *Maekmais Technique in Translating Children Literature Otherwise Known as Sheila the Great and Superfudge*. [Master's Thesis]. Thai Thesis Database.
<http://www.thaithesis.org/index.php>
- Youngrak, P. (2014). An Analytical Study of Translation Editing and Transition Process of the Children's Literature "Charlie and the Great Glass Elevator". *National Research Conference 2014*. Independence Study of Master of Arts in Graduate School in English for Profession of Rangsit University.

การเผยแพร่วาทศาสตร์พระราชผ่านสื่อมวลชนกับความเข้าใจและการยอมรับ
ต่อศาสตร์พระราชของประชาชนในจังหวัดเชียงราย

The Dissemination of the King's Philosophy through the Mass Media and
the Understanding and Acceptance of People in Chiang Rai Province

กรกนก นิลดำ^{1*}
Kornkanok Nindum^{1*}

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การเผยแพร่นโยบายของศาสตร์พระราชของสื่อมวลชน จังหวัดเชียงราย ศึกษาความเข้าใจ และการยอมรับและการนำเอาศาสตร์พระราชไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของประชาชนในจังหวัดเชียงราย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับการ วิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบด้วยสื่อหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียง แนวการ สัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า การเผยแพร่นโยบายของแนวคิดศาสตร์พระราชของ สื่อมวลชนได้นำเสนอแนวคิดศาสตร์พระราชด้วยการนำเสนอกิจกรรมต่างๆ หลากหลายโครงการ เช่น การรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรทางธรรมชาติ โครงการเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ร.9 และสถาบันพระมหากษัตริย์ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มิติทางวัฒนธรรม-ศาสนา นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ศาสตร์พระราช การช่วยเหลือหรือบรรเทาความเดือดร้อนจากสถานการณ์การแพร่กระจายเชื้อ COVID-19 และเนื้อหาที่อธิบายขยายความแนวคิดศาสตร์พระราช ส่วนระดับความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อแนวคิด ศาสตร์พระราชในภาพรวมมีความรู้ความเข้าใจมาก โดยเฉพาะ 1) การยึดหลักความมีเหตุผล พอประมาณ และพอดี 2) มีภูมิคุ้มกันในตนเอง และ 3) การพึ่งตนเองในชีวิตประจำวัน รู้จักเก็บออม แบ่งปันกับผู้อื่นรอบ ข้าง รวมถึงระดับการยอมรับและการนำเอาแนวคิดศาสตร์พระราชไปใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชนโดยภาพ รวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะ 1) การยอมรับในการประกอบอาชีพควรยึดถือความซื่อสัตย์สุจริต และ 2) การเสริมสร้างให้คนไทยมีพื้นฐานทางจิตใจที่มีคุณธรรม ส่วนการนำแนวคิดศาสตร์พระราชไปใช้โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะ 1) การประกอบธุรกิจจะคำนึงถึงผลกำไร พนักงาน และลูกค้ามากที่สุด 2) การประกอบธุรกิจจะพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิต ปรับปรุงสินค้าและคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ: การเผยแพร่, ความเข้าใจและการยอมรับ, ศาสตร์พระราช, สื่อมวลชน

¹ สาขาวิชานิเทศศาสตร์ แขนงดิจิทัลมัลติมีเดีย คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Communication Arts (Digital Multimedia), Faculty of Management Science, Chiang Rai Rajabhat University

*Corresponding Author, email: n_kornkanok@yahoo.com

Abstract

This research aimed to analyze the dissemination of the content of the King's Philosophy by the mass media in Chiang Rai Province, study the level of understanding, acceptance and application of the King's Philosophy to the daily life of the people in Chiang Rai Province by using a mixed research methodology with quantitative research methods combined with qualitative research analysis of media content consisting of newspapers and radio broadcasting including the in-depth interviews with journalists and surveys.

The results of the research could be summarized as following; the dissemination of the content of the King's Philosophy of the mass media in Chiang Rai Province, the researcher found that the concept of King's Philosophy was presented in the form of various interesting activities such as preserving and restoring natural resources, projects to honor His Majesty King Rama IX and the monarch institute, Sufficiency Economy Philosophy, cultural - religious and innovative dimension related to the King's Philosophy, assistance or alleviating those who suffering from the pandemic of COVID-19 and the content that explained the concepts of the King's Philosophy.

The level of understanding of the people towards the concept of the King's Philosophy as overall was in a high level especially in the 1) adhesion to the principle of rationality, moderation and sufficiency, 2) self-immunity and 3) self-reliance in daily life, knowing how to save and share with people around them. The overall level of acceptance and implementation of the king's philosophy in daily life of the people was at a high level especially in the 1) accepting that occupation should be based on honesty, and 2) enhancing Thai people to have basic moral. As for the overall application of the King's Philosophy was at a high level, in particular issues: 1) running a business, the profits, employees and customers will be taken into account as much as possible and 2) running a business, production efficiency and products quality will be improved regularly.

Keywords: Dissemination, Understanding and acceptance, King's Philosophy, Mass media

บทนำ

ท่ามกลางการพลิกผันของกระแสสังคมในทุกมิติ ทั้งในเชิงบวก เช่น ความเจริญก้าวหน้าของระบบโครงสร้างทางสังคมที่มีมาตรฐาน การผลิตคิดค้นนวัตกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง การปรากฏกระแสโลกาภิวัตน์ที่เชื่อมโยงทั้งโลกเข้าด้วยกัน หรือมิติด้านลบ เช่น กระแสการบริโภคนิยมตามแนวทางวัฒนธรรมตะวันตก การแพร่เชื้อโรคระบาดหรือปัญหาการทำลายทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นความท้าทายสำหรับหน่วยงานรัฐ องค์กรและประชาชนในทุกๆระดับชั้น เพื่อปกป้องดูแลรักษาให้พลเมืองสามารถดำรงและเผชิญกับการแปรเปลี่ยนที่เกิดขึ้นได้อย่างชาญฉลาด ศาสตร์พระราชา (The King's Philosophy) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นต้นแบบในการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม เพราะด้วยลักษณะของการพัฒนาที่มีแนวทางในด้านพันธะต่อคุณธรรมจริยธรรม (Moral Obligation) ของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงถือเป็นอีกกุญแจที่สำคัญของการผลักดันกระบวนการพัฒนาอย่างแท้จริง

โดยศาสตร์พระราชาเป็นองค์ความรู้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบองค์รวม (Holistic Quality of Life: HQL) เพื่อความสุขของพลเมืองไทยทั้งมวลอย่างยั่งยืน (Somchai, C., 2017: 207)

ศาสตร์พระราชาเป็นคำศัพท์ใหม่ที่แพร่หลายเมื่อไม่นานนี้ หลังจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จสวรรคตในปี พ.ศ.2559 โดยศาสตร์พระราชาอาจมีใช้เฉพาะหน่วยงานหรือนักวิชาการที่ทำงานเกี่ยวข้องกับพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช แต่หลังจากที่ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้น้อมนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและบริหารประเทศ ในรายการ “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” โดยออกอากาศทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย (ทรท.) จึงทำให้ “ศาสตร์พระราชา” แพร่หลายสู่สาธารณชนอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น (The King’s Philosophy, 2021)

โดยองค์ประกอบของศาสตร์พระราชา คือ การศึกษาและสุขภาพ การเพิ่มการผลิต การค้นคว้าวิจัย การบริหารความเสี่ยง การอนุรักษ์ธรรมชาติ และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในแต่ละองค์ประกอบล้วนมีความสำคัญที่เป็นส่วนช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น โดยเฉพาะหลักคิดในเรื่องความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกลไกที่ทำงานร่วมกัน (Somchai, C., 2017)

การรับรู้ข่าวสาร เนื้อหาสาระความรู้ในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยหรือจากส่วนต่าง ๆ ของแต่ละมุมโลก จำเป็นต้องอาศัยสถาบันสื่อมวลชนที่มีหน้าที่เป็นผู้รวบรวมและนำเสนอข้อมูลไปยังประชาชน สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญและผูกพันกับการดำเนินชีวิตประจำวันและมิติต่าง ๆ ของสังคมอย่างมหาศาล เนื่องจากเป็นผู้ถ่ายทอดและประสานความรู้ เป็นเวทีและพื้นที่สาธารณะในการแสดงความคิดเห็นอันหลากหลายของผู้คนในสังคม สื่อมวลชนจึงมีส่วนส่งเสริมให้ผู้รับสารได้รับรู้และเข้าใจในการใช้หลักแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน (Wichian, K., 2013) ดังนั้น จากการที่ประชาชนเกิดการเรียนรู้และยอมรับแนวคิดศาสตร์พระราชาได้มากน้อยเพียงใดนั้น ปัจจัยที่สำคัญของการสร้างการรับรู้และเข้าใจของพลเมืองหนึ่งมาจากสถาบันสื่อมวลชนที่ได้เผยแพร่แนวปรัชญานี้ กล่าวได้ว่า องค์กรสื่อเป็นสถาบันอันทรงพลังยิ่งในการทำหน้าที่ถ่ายทอด (Lasswell, 1948: 63) แนวคิดศาสตร์พระราชา โดยการนำข้อมูลข่าวสารจากกลุ่มต่างๆ ที่กล่าวถึงและปฏิบัติตามแนวพระราชดำริศาสตร์พระราชาไปสู่ประชาชนในสังคม ซึ่งสื่อมวลชนท้องถิ่นในเชียงรายยังเป็นสื่อกลางที่มีความใกล้ชิด คั่นเคยกับประชาชนที่ได้มีการเผยแพร่เรื่องราว แนวคิดหรือกิจกรรมตลอดจนการกล่าวถึงศาสตร์พระราชาในรูปแบบต่างๆ ทั้งรูปแบบของข่าว สารคดี เวทีอภิปราย การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น เนื้อหาสาระของรายการแต่ละรายการและรูปแบบมีการตีความเกี่ยวกับศาสตร์พระราชาแตกต่างกันออกไป จึงย่อมส่งผลต่อการรับรู้และเข้าใจของผู้รับสารแตกต่างกันไป

งานวิจัยนี้มีเป้าหมายที่จะศึกษาการเผยแพร่ศาสตร์พระราชาผ่านสื่อมวลชนกับความเข้าใจและการยอมรับต่อศาสตร์พระราชาของประชาชนในจังหวัดเชียงราย โดยวิเคราะห์เนื้อหาหลักการศาสตร์พระราชาในรูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงและสื่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่การเผยแพร่สารอันจะส่งผลต่อการรับรู้ เข้าใจ และตีความของสาธารณะ รวมถึงเป็นการสะท้อนถึงความถูกต้อง ครบถ้วน ซึ่งประโยชน์จากการศึกษาครั้งนี้จะมีผลต่อการขับเคลื่อนศาสตร์พระราชาให้ได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในทุกด้าน (Thatsanai, S., 2016) ผลแห่งความรู้ดังกล่าวจะทำให้ผู้วางแผนนโยบายรับทราบข้อมูลเชิงลึก ปัญหาและประกอบการตัดสินใจในการจะเพิ่มข้อมูลหรือเนื้อหาใด จึงจะทำให้ประชาชนเข้าใจศาสตร์พระราชาได้มากขึ้นและชัดเจนยิ่งขึ้น จนกระทั่งเกิดการยอมรับจนนำไปสู่การนำเอาแนวปรัชญาดังกล่าวไปปรับใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเองและช่วยเหลือตนเองให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ พยายามลดการพึ่งพาภายนอกในด้านต่าง ๆ (Phrakhru Wibunsilaprot and Phramaha Mit Thitapanyo., 2019) รวมถึงการประกอบอาชีพได้อย่างถูกต้องและ

เหมาะสม เพื่อพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตสู่การพัฒนาประชาชนทุกภาคส่วน และประเทศในทุกด้านได้อย่างต่อเนื่องสมบูรณ์

วัตถุประสงค์

1. วิเคราะห์การเผยแพร่เนื้อหาของศาสตร์พระราชาของสื่อมวลชนจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยสื่อหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียง
2. ศึกษาระดับความเข้าใจของประชาชนในจังหวัดเชียงรายที่มีต่อศาสตร์พระราชาผ่านสื่อมวลชน
3. ศึกษาการยอมรับและการนำเอาศาสตร์พระราชาไปใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนในจังหวัดเชียงรายผ่านสื่อมวลชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ใช้วิธีการศึกษาทั้งเชิงวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มุ่งศึกษาการสร้างสารจากการเผยแพร่แนวคิดศาสตร์พระราชาในสื่อมวลชน และศึกษาในองค์ประกอบของผู้รับสารกับแนวคิดศาสตร์พระราชา ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อย่อยดังต่อไปนี้

วิธีการวิจัย ในการวิจัยนี้ได้กำหนดวิธีการศึกษาโดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้

1. การวิเคราะห์การเผยแพร่เนื้อหาของศาสตร์พระราชาของสื่อมวลชนจังหวัดเชียงราย คือ หนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียง มีวิธีการศึกษาตามวัตถุประสงค์นี้ประกอบด้วย

1.1 การวิเคราะห์เนื้อหาสื่อ (Content Analysis) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างสื่อประเภทต่าง ๆ ในช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2563 จนถึงเดือนมิถุนายน 2564 โดยผู้วิจัยได้เลือกทั้ง 2 สื่อคือ หนังสือพิมพ์ ผู้วิจัยได้สุ่มหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่จำหน่ายในจังหวัดเชียงราย เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาจากข่าวหรือบทความที่นำเสนอเนื้อหาแนวคิดศาสตร์พระราชา และวิทยุกระจายเสียง ผู้วิจัยสุ่มสถานีวิทยุกระจายเสียงในจังหวัดเชียงราย เพื่อวิเคราะห์รายการประเภทข่าวหรือบทความที่นำเสนอเนื้อหาแนวคิดศาสตร์พระราชา

1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ได้รับผิดชอบเนื้อหาหรือผู้ที่ทำบทรายการหรือผลิตรายการที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอศาสตร์พระราชา โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. การศึกษาระดับความเข้าใจของประชาชนในจังหวัดเชียงรายที่มีต่อแนวคิดศาสตร์พระราชาโดยการใช้แบบสอบถาม ใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อทดสอบระดับความเข้าใจของประชาชนจังหวัดเชียงรายที่มีต่อแนวคิดศาสตร์พระราชา

3. การศึกษาการยอมรับและการนำเอาศาสตร์พระราชาไปใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนในจังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อทราบระดับการยอมรับและการนำเอาศาสตร์พระราชาไปใช้ของประชาชนในจังหวัดเชียงราย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างและข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา การวิจัยนี้กำหนดคุณลักษณะของประชากรในการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรในการศึกษา คือกลุ่มที่ทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารแนวคิดศาสตร์พระราชา คือ กลุ่มสื่อมวลชนจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยเนื้อหาสื่อหนังสือพิมพ์และสื่อวิทยุกระจายเสียง

2. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

1) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเนื้อหาสื่อ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างสื่อหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียงที่น่าเสนอ โดยผู้วิจัยได้ทำการสุ่มได้ 2 สื่อ ดังนี้ คือ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาจากข่าวหรือบทความที่น่าเสนอเนื้อหาศาสตร์พระราชา และวิทยุกระจายเสียงในจังหวัดเชียงราย รายการประเภทข่าวหรือบทความที่ออกอากาศในแต่ละเดือนเพื่อวิเคราะห์เนื้อหา

2) กลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แนวการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่รับผิดชอบเนื้อหาหรือผู้ที่ทำบทรายการ หรือผลิตรายการที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอแนวคิดศาสตร์พระราชา โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3) กลุ่มตัวอย่างสำหรับการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม โดยประชากรในการศึกษาคั้งนี้คือ ประชาชนที่อยู่ในจังหวัดเชียงราย จำนวน 1,298,304 คน (รายงานสถิติจังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2563) เมื่อคำนวณจำนวนตัวอย่างจากวิธีของทาโร ยามาเน (Taro Yamane 1973: 727-728 Cited in Wichian K., 1991: 256) ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างประเภทการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

ตารางที่ 1 ประชากรตามกลุ่มอำเภอ

กลุ่มอำเภอที่มีประชากร	อำเภอ
กลุ่มที่ 1 ตั้งแต่ 100,001 คนขึ้นไป ประกอบด้วย 3 อำเภอ	เมือง พาน แม่สาย
กลุ่มที่ 2 ตั้งแต่ 50,001 – 100,000 คน ประกอบด้วย 7 อำเภอ	เชียงของ เทิง เชียงแสน แม่สรวย
กลุ่มที่ 3 น้อยกว่า 50,001 คน ประกอบด้วย 8 อำเภอ	พญาเม็งราย ขุนตาล ป่าแดด เวียงเชียงรุ้ง ดอยหลวง แม่ลาว เวียงแก่น เวียงชัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มอำเภอแต่ละกลุ่มอำเภอ โดยกำหนดตัวอย่างจำนวน 50% ของแต่ละกลุ่ม รวมจำนวนพื้นที่ศึกษาทั้งสิ้น 10 อำเภอ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังนี้ กลุ่มที่ 1 ได้แก่ อำเภอเมืองและแม่สาย กลุ่มที่ 2 ได้แก่ อำเภอแม่จัน แม่ฟ้าหลวง เวียงป่าเป้า และเชียงแสน และกลุ่มที่ 3 ได้แก่ อำเภอเวียงชัย เวียงแก่น แม่ลาว และเวียงเชียงรุ้ง จากนั้นในการเก็บข้อมูลใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จากประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ดังกล่าวจำนวน 400 คน

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามกลุ่มอำเภอ

ชื่ออำเภอ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มที่ 1 กลุ่มอำเภอขนาดใหญ่: อำเภอเมือง	250,527	101
อำเภอแม่สาย	122,561	55
กลุ่มที่ 2 กลุ่มอำเภอขนาดกลาง: อำเภอแม่จัน	107,882	52
อำเภอแม่ฟ้าหลวง	76,736	41
อำเภอเวียงป่าเป้า	68,974	39
อำเภอเชียงแสน	55,318	36
กลุ่มที่ 3 กลุ่มอำเภอขนาดเล็ก: อำเภอเวียงชัย	42,430	26
อำเภอเวียงแก่น	35,842	22
อำเภอแม่ลาว	31,009	17
อำเภอเวียงเชียงรุ้ง	28,041	11
รวม	819,320	400

การใช้เครื่องมือการวิจัย ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อวิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหาแนวคิดศาสตร์พระราชาสื่อมวลชน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มจาก 2 สื่อ คือ หนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียง การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากการลงรหัสข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยนำมาสรุปเป็นการแจกแจงโดยใช้สถิติหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ เพื่อพรรณนาให้เห็นลำดับของกลุ่มเนื้อหาที่ได้รับการนำเสนอตั้งแต่ความถี่สูงสุดและลดลงตามลำดับ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ใช้วิธีการพรรณนารายละเอียดเนื้อหาแนวคิดศาสตร์พระราชาสื่อแต่ละประเภทนำเสนอ

1.แนวการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาแนวคิดของผู้ที่รับผิดชอบเนื้อหาหรือผู้ที่ทำบทรายการหรือผลิตรายการที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอศาสตร์พระราชาศาสตร์พระราชา เครื่องมือที่ใช้คือ ประเด็นคำถามสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ใช้แนวคำถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended) โดยมีขั้นตอนการสร้างทดสอบเครื่องมือ และการสร้างข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์สร้างขึ้นไว้ล่วงหน้า (Intaprom, 2019; Weber, 1990) จากการสร้างข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์สร้างขึ้นจากการทบทวนตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่อยู่ในสาขาการสื่อสารมวลชนและแนวคิดศาสตร์พระราชาศาสตร์พระราชา ส่วนแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ มีดังนี้ องค์กรของท่านเคยผลิตเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์พระราชามีรูปแบบรายการประเภทใด ออกอากาศทางสื่อใด ผู้จ้างผลิตคือใครบ้าง ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการผลิตหรือสร้างสรรค์เนื้อหาตามศาสตร์พระราชาสู่สังคม กลยุทธ์ที่นำมาใช้ในการนำเสนอเนื้อหาตามศาสตร์พระราชาสื่อเพื่อเผยแพร่สู่ประชาชน กระบวนการก่อนการผลิตในส่วนการจัดเตรียมเนื้อหา ท่านมีการศึกษาข้อมูลใดบ้าง และท่านมีแนวทางในการผลิตต้นอย่างไรให้แนวคิดนี้ถูกนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในชีวิตประจำวันในคนทุกกลุ่มทุกอาชีพ เป็นต้น

2.แบบสอบถาม โดยการตรวจสอบเครื่องมือ การทดสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา ความชัดเจน รวมถึงความเหมาะสมของภาษา โดยหลังจากที่ได้สร้างแบบสัมภาษณ์แล้ว นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาการสื่อสารมวลชนและนักวิชาการที่มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดศาสตร์พระราชาศาสตร์พระราชาตรวจสอบความตรงและความครอบคลุมของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือ หลังจากนั้น ผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะมาแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้

สำหรับการทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistics package for the social science) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามที่มีการให้คะแนนแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ผู้ศึกษาได้กำหนดคะแนนจากแบบทดสอบข้อละ 1 คะแนนและมีการแจกแจงคะแนนเพื่อจัดระดับคะแนนความรู้ไว้ดังนี้ คือ

1.การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อประเภทต่างๆ ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยการให้คะแนนความบ่อยครั้งในการเปิดรับเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดศาสตร์พระราชาศาสตร์พระราชา (โดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์) โดยเกณฑ์คะแนนเพื่อจัดระดับคะแนนความบ่อยครั้งในการเปิดรับเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดศาสตร์พระราชาสื่อประเภทต่าง ๆ ของประชาชน มีเกณฑ์ดังนี้

ความบ่อยครั้งในการเปิดรับเนื้อหาฯ ทุกวัน	5 คะแนน
ความบ่อยครั้งในการเปิดรับเนื้อหาฯ 3-6 วัน/สัปดาห์	4 คะแนน
ความบ่อยครั้งในการเปิดรับเนื้อหาฯ 1-2 วัน/สัปดาห์	3 คะแนน
ความบ่อยครั้งในการเปิดรับเนื้อหาฯ น้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 วัน	2 คะแนน
ความบ่อยครั้งในการเปิดรับเนื้อหาฯ ไม่เคยเปิดรับเลย	1 คะแนน

คำถามเกี่ยวกับจุดประสงค์ในการเปิดรับเนื้อหาแนวความคิดสตรพระราชาจากสื่อต่าง ๆ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างจะสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อโดยเรียงลำดับจากสำคัญมากไปหาน้อย 3 อันดับ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ อันดับที่ 1 = 3 คะแนน อันดับที่ 2 = 2 คะแนน และอันดับที่ 3 = 1 คะแนน

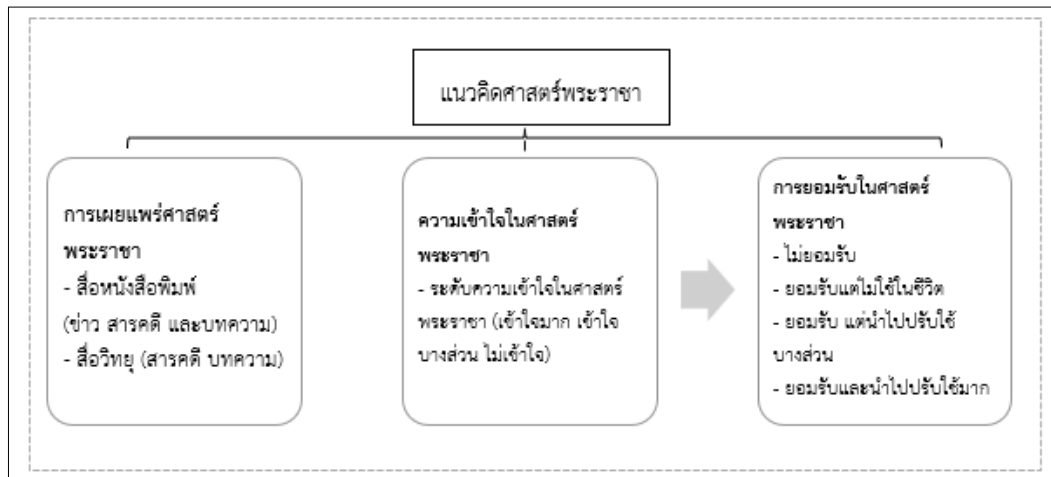
2. คำถามแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่องแนวความคิดสตรพระราชาเป็นคำถามที่ใช้วัดความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวคิดดังกล่าวที่ประชาชนในจังหวัดเชียงรายเคยได้รับมาจากสื่อประเภทต่างๆ โดยประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ เป็นแบบให้เลือกตอบ โดยมีเกณฑ์คะแนนเพื่อจัดระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวความคิดสตรพระราชาของประชาชนในจังหวัดเชียงราย

ระดับความรู้	ระดับคะแนนเฉลี่ย
ระดับความรู้ความเข้าใจน้อย	0 – 3.33
ระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง	3.34 – 6.67
ระดับความรู้ความเข้าใจมาก	6.68 – 10
คะแนนเต็ม	10

3. คำถามสำรวจการยอมรับและการนำเอาแนวความคิดสตรพระราชาไปใช้ของประชาชน โดยหลังจากการแจกแจงจำนวนค่าคะแนนในแต่ละข้อแล้วจะนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อความ และวิเคราะห์ความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ โดยเกณฑ์คะแนนเพื่อจัดระดับคะแนนการยอมรับและการนำเอาแนวความคิดสตรพระราชาไปใช้ของประชาชนในจังหวัดเชียงราย

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.21 – 5.00	มีการยอมรับและการนำเอาแนวความคิดสตรพระราชาไปใช้ในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	มีการยอมรับและการนำเอาแนวความคิดสตรพระราชาไปใช้ในระดับมาก
2.61 – 3.40	มีการยอมรับและการนำเอาแนวความคิดสตรพระราชาไปใช้ในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	มีการยอมรับและการนำเอาแนวความคิดสตรพระราชาไปใช้ในระดับน้อย
1.00 – 1.80	มีการยอมรับและการนำเอาแนวความคิดสตรพระราชาไปใช้ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงจำนวนและค่าร้อยละเพื่อให้ข้อมูลประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะการแจกแจงของตัวแปร โดยการคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อความ และสถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างประชากร ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance: ANOVA) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 หากพบความแตกต่างในข้อใดจะทำการทดสอบด้วยการเปรียบเทียบภายหลังเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe รวมทั้งใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การเผยแพร่เนื้อหาของแนวคิดศาสตร์พระราชาสื่อมวลชนในจังหวัดเชียงราย

ผลการศึกษาพบว่า เนื้อหาของสื่อมวลชนในระดับท้องถิ่นที่เผยแพร่เนื้อหาแนวคิดศาสตร์พระราชามีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1.1 สื่อหนังสือพิมพ์ จากการวิเคราะห์เนื้อหาข่าว บทความและสารคดีที่มีการกล่าวถึงศาสตร์พระราชามีประเด็นที่สื่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นนำเสนอเนื้อหาแนวคิดศาสตร์พระราชาดังนี้

1.1.1 สื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอเนื้อหาศาสตร์พระราชารูปแบบของข่าว โดยนำเสนอประเด็นที่เป็นเรื่องของกิจกรรมต่าง ๆ มากที่สุด โดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สิ่งแวดล้อมหรือนวัตกรรมศาสตร์พระราชา เป็นต้น ทว่า เนื้อหาที่มุ่งเน้นการจัดทำโครงการด้านการปลูกป่า การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากที่สุด ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดศาสตร์พระราชแก่ผู้รับสาร และเพื่อให้ประชาชนเกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการต่างๆ

กิจกรรมการปลูกป่า ปลูกไม้ยืนต้นจำนวน 1 พันต้น และปล่อยปลาจำนวนหนึ่งหมื่นตัว อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามโครงการ “รักน้ำ รักป่า รักษาแผ่นดิน” ณ อ่างน้ำห้วยแม่เลียบบ้านสันสามัคคี หมู่ 9 ตำบลแม่เปา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย (ร่วมกิจกรรมปลูกป่า ปลูกไม้ยืนต้นจำนวน 1 พันต้น และปล่อยปลาจำนวน 1 หมื่นตัว (เชียงรายนิวส์ วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564) (สืบค้นจาก <https://www.chiangrainews.net/2021/07/24502/>)

1.1.2 หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นนำเสนอเนื้อหาศาสตร์พระราชาในประเด็นสถานการณ์ในปัจจุบัน การแพร่กระจายเชื้อไวรัสโคโรนาหรือ COVID-19 ปรากฏการณ์วิกฤตที่เกิดขึ้นทั่วโลก โดยหนังสือพิมพ์เชียงรายนิวส์เผยแพร่กิจกรรมการมอบเครื่องอุปโภค-บริโภค เพื่อช่วยเหลือหรือบรรเทาความเดือดร้อนแก่ประชาชนจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจที่ได้รับผลจากการแพร่เชื้อไวรัส

1.1.3 สื่อสิ่งพิมพ์ท้องถิ่นได้นำเสนอแนวคิดศาสตร์พระราชาโดยการให้คำอธิบายขยายความถึงแนวคิดดังกล่าวให้แก่ผู้อ่านหลากหลายกลุ่มเพื่อรับรู้ เข้าใจในแนวคิดนี้มากยิ่งขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมผ่านกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งจนสามารถนำแนวคิดศาสตร์พระราชานำไปปรับประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพต่าง ๆ และการดำเนินชีวิต

สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักสื่อสารมวลชนผู้ที่ทำหน้าที่แสวงหาข้อมูล รวบรวมและนำเสนอเนื้อหาศาสตร์พระราชา พบว่า การนำเสนอส่วนใหญ่เผยแพร่ในรูปแบบของข่าว ซึ่งสื่อมวลชนจะรายงานตามเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นในสังคม เมื่อใดที่หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนดำเนินโครงการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับแนวคิดศาสตร์พระราชา จะรายงานนำเสนอทางด้านการเกษตร เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ในสังคมจังหวัดเชียงรายมีอาชีพทางการเพาะปลูก ซึ่งผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์นี้มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาจากเนื้อหาที่เผยแพร่ทางสื่อสิ่งพิมพ์ รวมถึงการเผยแพร่ข้อคิดศาสตร์พระราชาเพื่อให้ประชาชนนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต

1.2 สื่อวิทยุกระจายเสียง ผลการวิเคราะห์รายการประเภทข่าวและบทความที่นำเสนอแนวคิดศาสตร์พระราชาที่ออกอากาศในแต่ละเดือนของสถานีวิทยุท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย พบว่า

1.2.1 สื่อวิทยุกระจายเสียงส่วนใหญ่มีการนำเสนอแนวคิดศาสตร์พระราชาในรูปแบบรายการข่าวที่มีเนื้อหาสาระเพื่อการขยายความหลักแนวคิดศาสตร์พระราชาโดยมุ่งเน้นนำเสนอเนื้อหาทางด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และการเกษตร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้รับผิดชอบการผลิตเนื้อหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอแนวคิดศาสตร์พระราชา พบว่า สื่อมวลชนมีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอเนื้อหาในมิติการรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรทางธรรมชาติ และเนื้อหาที่มุ่งขยายความคำอธิบายหรือนิยามเศรษฐกิจพอเพียงให้ชัดเจนเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เนื่องจากแนวคิดหลักการนี้เป็นเนื้อหาที่ค่อนข้างเข้าใจได้ยากสำหรับประชาชนท้องถิ่นในระดับรากหญ้า เนื่องจากเป็นแนวคิดนี้มีหลากหลายมิติและโครงการ ทว่า เมื่อประชาชนเกิดความรู้และเข้าใจในหลักการนี้แล้วก็จะนำไปประยุกต์ใช้ได้ง่าย เพราะสอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนในภาคการเกษตรและท้องถิ่น โดยกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายหลักที่กำหนดไว้คือ เกษตรกร รองลงมาคือ ประชาชนทั่วไป

เราจะนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่เศรษฐกิจพอเพียงที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ต้นน้ำ การปลูกป่า การปลูกข้าว เรามีการเลี้ยงปลา โดยรายงานข่าวเหล่านี้ให้ง่าย เพราะเป็นข่าวที่ขายยาก ไม่ใช่ข่าวดราม่า และเราจะเสนอเป็นระยะๆ เรื่อยๆ แต่ถ้ามีวาระสำคัญพิเศษ เช่น วันเฉลิม ฯ หรือวันแม่แห่งชาติก็นำเสนอข่าวศาสตร์พระราชาเยอะหน่อย โดยข่าวที่ส่งมาจาก มณฑลทหารบกที่ 37 ค่ายเม็งรายมหาราช (สัมภาษณ์ 2 มิถุนายน 2564)

1.2.2 สื่อวิทยุกระจายเสียงอย่าง สวท.เชียงราย ได้นำเสนอเนื้อหาข่าวสารของแนวคิดศาสตร์พระราชาในรูปแบบรายการข่าวที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางธรรมชาติและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีมิติทางวัฒนธรรม-ศาสนา ซึ่งมีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับการดำรงชีวิตของผู้ฟัง เพื่อขยายความเข้าใจ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ให้แก่ประชาชน เพื่อนำแนวคิดดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในหลากหลายด้าน

1.2.3 สื่อวิทยุกระจายเสียง สวท.เชียงราย ได้นำเสนอแนวคิดศาสตร์พระราชาในรูปแบบรายการข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการรายงานถึงกิจกรรมที่ได้ดำเนินโครงการต่างๆ ที่เชื่อมโยงกับแนวทางพระราชดำริตามแนวนโยบายของศาสตร์พระราชาและสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ร.9

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกหัวหน้าคูแลฝ่ายรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง ผู้ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอแนวคิดศาสตร์พระราชา พบว่า รูปแบบรายการข่าวและสารคดีที่มีเชื่อมโยงกิจกรรมทางการเกษตรและประมงกับสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยนำเสนอเนื้อหาของกิจกรรมตามแนวคิดนี้เป็นระยะ ๆ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปรับรู้ในโครงการต่างๆ ที่หน่วยงานรัฐได้ดำเนินการไป อีกทั้ง ยังมี

ประโยชน์อย่างยิ่งในการช่วยเสริมความเข้าใจ สามารถกระตุ้นความสนใจให้เกิดแก่ผู้รับสารผู้ฟังได้ เพราะเป็นการพูดคุยออกอากาศสดและประชาชนสามารถมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการได้

ตอนที่ 2 ระดับความเข้าใจของประชาชนในจังหวัดเชียงรายที่มีต่อศาสตร์พระราชานานสื่อมวลชน

ผลการศึกษาพบระดับความเข้าใจของประชาชนในจังหวัดเชียงรายที่มีต่อแนวคิดศาสตร์พระราชานาน พบผลการศึกษาโดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ด้านเพศพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 52.2) อายุของกลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 36-45 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 28.5) รองลงมาคือ อายุระหว่าง 26-35 ปี (ร้อยละ 26.7) ในด้านระดับการศึกษาของประชาชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 43.2) รองลงมาคือ ระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 17.2) และด้านอาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 23.7) รองลงมาคือ ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 18.0) กลุ่มตัวอย่างที่มาจากอำเภอขนาดใหญ่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองมากที่สุด (ร้อยละ 25.2) กลุ่มตัวอย่างที่มาจากขนาดกลาง อาศัยอยู่ในเขตอำเภอแม่จันมากที่สุด (ร้อยละ 14.0) และกลุ่มตัวอย่างที่มาจากอำเภอขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเวียงชัยมากที่สุด (ร้อยละ 7.0)

ในด้านการเปิดรับสื่อมวลชนพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการเปิดรับสื่อที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดศาสตร์พระราชานานจากสื่อหนังสือพิมพ์มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.76) รองลงมาคือ สื่อวิทยุกระจายเสียง (ค่าเฉลี่ย 2.98) ส่วนสื่อที่กลุ่มตัวอย่างมีระดับการเปิดรับสื่อที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดศาสตร์พระราชานานน้อยที่สุด คือ สื่อบุคคล (ค่าเฉลี่ย 1.4) สำหรับจุดประสงค์ในการเปิดรับเนื้อหาแนวคิดศาสตร์พระราชานานจากสื่อมวลชนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 อันดับ ได้แก่ เพื่อแสวงหาความรู้ทั่วไป รองลงมาคือ เพื่อเป็นแหล่งความรู้ในการประกอบอาชีพ/ชีวิตประจำวัน และสร้างความมั่นใจ/เชื่อมั่นตามลำดับ ส่วนการเปิดรับเนื้อหาแนวคิดศาสตร์พระราชานานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความเพลิดเพลินมีค่าน้อยที่สุด

2.2 ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดศาสตร์พระราชานาน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจในแนวคิดศาสตร์พระราชานานตามรายชื่อ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามได้ถูกต้องว่าแนวคิดศาสตร์พระราชานานหลักความมีเหตุผล พอประมาณ พอดีและมีภูมิคุ้มกันในตนเองมีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 97.8) รองลงมาคือ แนวคิดศาสตร์พระราชานาน การพึ่งตนเองในชีวิตประจำวัน รู้จักเก็บออม แบ่งปันกับผู้รอบข้าง (ร้อยละ 97.0) คำถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุด คือ การปฏิบัติตามแนวคิดศาสตร์พระราชานาน การทำงานเป็นหลักโดยไม่นำเทคโนโลยีมาทดแทนแรงงาน ยกเว้นในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่สินค้า (ร้อยละ 53.5) เมื่อพิจารณาค่าคะแนนโดยรวมพบว่า ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดศาสตร์พระราชานานในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่มีความรู้ความเข้าใจมาก (ร้อยละ 78.2)

ตอนที่ 3 ระดับการยอมรับและการนำเอาแนวคิดศาสตร์พระราชานานไปใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชนผ่านสื่อมวลชน

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการยอมรับแนวคิดศาสตร์พระราชานานโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.93) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ประชาชนยอมรับในการประกอบอาชีพควรยึดถือความซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.37) รองลงมาคือ การเสริมสร้างให้คนไทยมีพื้นฐานทางจิตใจที่มีคุณธรรมเป็นสิ่งสำคัญ (ค่าเฉลี่ย 4.32) และข้อที่กล่าวว่าในทุกอาชีพสามารถนำแนวคิดศาสตร์พระราชานานไปการดำเนินชีวิตได้ (ค่าเฉลี่ย 4.29) ส่วนแนวคิดศาสตร์พระราชานานเป็นเรื่องที่ซับซ้อนเกินไปและปฏิบัติตามได้ยากมีระดับการยอมรับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.90) ในด้านการนำแนวคิดศาสตร์พระราชานานไปใช้พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการนำเอาแนวคิดศาสตร์พระราชานานไปใช้โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในข้อที่ว่า การประกอบธุรกิจ ท่านได้คำนึงถึงผลกำไร ด้านพนักงาน และลูกค้ามากที่สุด

(ค่าเฉลี่ย 4.09) รองลงมาคือ ข้อที่กล่าวว่า การประกอบธุรกิจ ท่านจะพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิต ปรับปรุงสินค้าและคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.08) ส่วนข้อที่ท่านได้มีการพูดคุยหรือชักชวนครอบครัวให้ดำเนินชีวิตตามแนวคิดศาสตร์พระราชา มีระดับการนำไปใช้ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.36)

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐาน ประชาชนในจังหวัดเชียงรายที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันจะมีระดับความรู้ความเข้าใจ การยอมรับ และการนำเอาแนวคิดศาสตร์พระราชาไปใช้แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานพบดังนี้

4.1 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับความรู้ความเข้าใจ การยอมรับ และการนำเอาแนวคิดศาสตร์พระราชาไปใช้

ด้านความรู้ความเข้าใจในแนวคิดศาสตร์พระราชา พบว่า จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์ของประชาชนกับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดศาสตร์พระราชา พบว่า ประชากรที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดศาสตร์พระราชาไปใช้แตกต่างกัน ขณะที่ตัวแปรด้านอายุแตกต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดศาสตร์พระราชาไปใช้แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดศาสตร์พระราชาไปใช้แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 46-55 ปี ส่วนประชากรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดศาสตร์พระราชาแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดศาสตร์พระราชาแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น และอาชีพแตกต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดศาสตร์พระราชาไปใช้แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจแนวคิดศาสตร์พระราชาแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพ่อบ้าน/แม่บ้าน

ด้านการยอมรับในแนวคิดศาสตร์พระราชา พบว่า จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างกับการยอมรับแนวคิดศาสตร์พระราชา พบว่า ประชากรที่มีเพศและอายุแตกต่างกันมีการยอมรับในแนวคิดศาสตร์พระราชาไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะประชากรศาสตร์ด้านระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการยอมรับในแนวคิดศาสตร์พระราชาแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีการยอมรับแนวคิดศาสตร์พระราชาแตกต่างจากกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และอาชีพของประชากรที่แตกต่างกันมีระดับการยอมรับแนวคิดศาสตร์พระราชาแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจมีการยอมรับแนวคิดศาสตร์พระราชาแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป

ด้านการนำเอาแนวคิดศาสตร์พระราชาไปใช้ พบว่า จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างกับการนำแนวคิดศาสตร์พระราชาไปใช้ พบว่า ประชากรที่มีเพศและระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการนำแนวคิดศาสตร์พระราชาไปใช้ไม่แตกต่างกัน ขณะที่ลักษณะประชากรศาสตร์ด้านอายุแตกต่างกันมีการนำแนวคิดศาสตร์พระราชาไปใช้แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 46-55 ปี มีการนำเอาแนวคิดศาสตร์พระราชาไปใช้แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี และลักษณะประชากรศาสตร์ด้านอาชีพแตกต่างกันมีการนำแนวคิดศาสตร์พระราชาไปใช้แตกต่างกัน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจนำเอาแนวคิดศาสตร์พระราชาไปใช้แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบพนักงานบริษัทเอกชน

จากสมมติฐานประการต่อมา ความรู้ความเข้าใจในแนวคิดศาสตร์พระราชา มีความสัมพันธ์กับการยอมรับแนวคิดศาสตร์พระราชา ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานพบดังนี้

4.2 การทดสอบระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านความรู้ความเข้าใจ การยอมรับ และการนำแนวคิดศาสตร์พระราชามาใช้ พบว่า ความรู้ความเข้าใจในแนวคิดศาสตร์พระราชามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการยอมรับแนวคิดศาสตร์พระราชามีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์เท่ากับ 0.45 ส่วนทางด้านความรู้ความเข้าใจในแนวคิดศาสตร์พระราชามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการนำแนวคิดศาสตร์พระราชามาใช้โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์เท่ากับ 0.47 และด้านการยอมรับในแนวคิดศาสตร์พระราชามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการนำแนวคิดศาสตร์พระราชามาใช้โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์เท่ากับ 0.54

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง การเผยแพร่ศาสตร์พระราชาสู่สื่อมวลชนกับความเข้าใจและการยอมรับต่อศาสตร์พระราชามาของประชาชนในจังหวัดเชียงราย โดยผู้วิจัยได้พบประเด็นสำคัญดังนี้

ตอนที่ 1 การเผยแพร่เนื้อหาของแนวคิดศาสตร์พระราชาสู่สื่อมวลชนในจังหวัดเชียงราย

การเผยแพร่เนื้อหาแนวคิดศาสตร์พระราชาสู่สื่อมวลชนท้องถิ่น พบว่า สื่อมวลชนในจังหวัดเชียงรายนำเสนอแนวคิดศาสตร์พระราชารูปแบบของการรายการข่าวมากที่สุด และนำเสนอในรูปแบบของบทความเป็นครั้งคราวด้วยการรายงานประเด็นกิจกรรมต่างๆ ที่น่าสนใจหลากหลายที่เชื่อมโยงศาสตร์พระราชากับการนำเสนอการจัดทำโครงการด้านการรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรทางธรรมชาติสิ่งแวดล้อม (การปลูกป่า การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ด้านการเกษตร) โครงการต่างๆ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ร.9 และสถาบันพระมหากษัตริย์ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมิติทางด้านวัฒนธรรม-ศาสนา จึงมีความสอดคล้องกับแนวคิดบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในการทำหน้าที่รายงานเหตุการณ์เรื่องราวในหลากหลายด้านที่ปรากฏขึ้นในสังคม โดยการแสวงหาข้อเท็จจริงของกิจกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อม และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดศาสตร์พระราชามา เพื่อเผยแพร่ให้ชาวเชียงรายได้รับทราบถึงรายละเอียดต่าง ๆ ของกิจกรรมที่หน่วยภาครัฐและเอกชนได้จัดโครงการเหล่านั้นให้ประชาชนได้รับทราบ เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ให้แก่ประชาชน สร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น จนนำไปสู่แนวคิดดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในหลากหลายด้าน

นอกจากนี้ สื่อมวลชนเผยแพร่เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมศาสตร์พระราชามา ผลการวิจัยมีความเชื่อมโยงกับทฤษฎีการเผยแพร่นวัตกรรม เนื่องจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหนึ่งในแนวคิดศาสตร์พระราชามา จึงอาจสร้างความสับสนหรือเข้าใจผิดแก่ประชาชนได้ ดังนั้น สื่อมวลชนจึงเป็นสถาบันในการถ่ายทอด ขยาย และเผยแพร่แนวคิดนวัตกรรมนี้สู่ผู้รับสาร สื่อเป็นสถาบันที่สามารถสร้างและก่อให้เกิดการเรียนรู้กิจกรรมโครงการต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการไปแล้วสู่ผู้อ่าน เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้ที่ถูกต้อง ครบถ้วน ชัดเจนและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการต่างๆ

สื่อมวลชนนำเสนอเนื้อหาศาสตร์พระราชามาในประเด็นสถานการณ์การแพร่กระจายเชื้อ COVID-19 สื่อมวลชนจึงได้ทำหน้าที่รายงานข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการมอบเครื่องอุปโภค-บริโภค เพื่อช่วยเหลือหรือบรรเทาความเดือดร้อนแก่ประชาชนจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจที่ได้รับผลจากการแพร่เชื้อไวรัสแก่ผู้รับสาร และประเด็นการนำเสนอแนวคิดศาสตร์พระราชามาโดยการให้คำอธิบายขยายความถึงแนวคิดดังกล่าวให้แก่ผู้อ่านหลากหลายกลุ่มเพื่อรับรู้ เข้าใจในแนวคิดนี้มากยิ่งขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมผ่านกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ผลการวิจัยจึงมีความสอดคล้องกับ Chamnantha, C. (2004) ที่ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงในหนังสือพิมพ์ไทยระหว่างปี 2540 – 2542 ที่ว่าเป็นแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงนำไปสู่การปฏิบัติของประชาชน โดยมีระดับที่ปรับใช้ได้กับสภาพปัญหาต่างๆ ทั้งหนักเบา ซึ่งอาศัยหลักการประมาณ

การจัดการที่ดี ที่ซื่อสัตย์สุจริต และพึ่งพาอาศัยกัน ที่สำคัญเป็นแนวคิดที่นำไปสู่การปฏิบัติที่ไม่ใช้หลักอรรถประโยชน์ส่วนตนมาตัดสิน จากที่สังเคราะห์พบว่า สื่อมวลชนมีหน้าที่ประการหนึ่งคือ การพัฒนาสังคมโดยการนำแนวคิดศาสตร์พระราชาเผยแพร่ และขยายความหลักการนี้ให้เข้าใจมากขึ้นและกว้างขวางออกไป เพราะโครงการจากศาสตร์พระราชาเป็นกิจกรรมที่สร้างบรรยากาศแห่งการพัฒนาสังคมอย่างเป็นรูปธรรม

สำหรับการนำเสนอแนวคิดศาสตร์พระราชาของสื่อยังได้ทำหน้าที่การให้การศึกษาหรือความรู้เฉพาะแก่ชาวเชียงราย โดยให้คำอธิบายขยายความถึงความสำคัญและประโยชน์ผ่านกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง จนสามารถนำเอาความรู้ไปปรับประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพต่าง ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาคุณภาพชีวิตไปในทางที่ดีขึ้น เช่น หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวที่ให้ความรู้ด้าน “การปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง” เป็นต้น รวมถึงยังมีสอดคล้องกับการศึกษาของ Wichian, K. (2013) ศึกษาสื่อมวลชนกับการส่งเสริมการดำเนินชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่พบว่านักสื่อสารมวลชนให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ผู้ฟังได้รับรู้และเข้าใจในการใช้หลักแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตกับทุกระดับ รวมถึงยังมีความเชื่อมโยงกับการวิจัยของ Supadhiloke Boonlert (2008) ศึกษาเรื่อง Participatory communication and sufficiency economy in Thailand ที่สะท้อนว่าการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในมิติต่าง ๆ กับชุมชนท้องถิ่นในประเทศไทยนั้น สื่อมวลชนและสื่อมวลชนมีเดียจะต้องวางแผนแบบบูรณาการร่วมกันในระยะยาว เพื่อเสริมสร้างความรู้และแนวปฏิบัติในหลักการนี้แก่พลเมือง เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาและนำประเทศสู่ทางสายกลางความท้าทายในยุคแห่งโลกาภิวัตน์

นอกจากนี้ ผลการวิจัยครั้งนี้ยังเชื่อมโยงกับการศึกษาของ Jariya, S. (2005) เรื่อง “การยอมรับเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในชุมชนบ้านหลุมมะขาม ต.หนองไม้แก่น อ.แปลงยาว จ. ฉะเชิงเทรา” สะท้อนให้เห็นว่าจุดเริ่มต้นของการยอมรับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรมีความแตกต่างกัน ฉะนั้น ประชาชนจะยอมรับและนำนวัตกรรมใดนี้ไปใช้ จึงขึ้นอยู่กับความเข้าใจความเหมาะสมของนวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบท และประโยชน์จากการนำไปใช้ รวมถึงยังมีทิศทางเดียวกับ Yenjabok and et. al. (2005) ที่ศึกษาเรื่อง Agricultural Development Communication for New Theory Concept of His Majesty King Bhumibol Adulyadej: Communication Process for the Diffusion of New Theory Concept Which Result into an Adoption by Farmers ที่สามารถสังเคราะห์ได้ว่า กระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับทฤษฎีใหม่ของประชาชนแตกต่างกัน อาทิ ปัจจัยส่วนบุคคล บริบทแวดล้อม ภูมิปัญญาหรือทางด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น

ตอนที่ 2 ระดับความเข้าใจของประชาชนในจังหวัดเชียงรายที่มีต่อศาสตร์พระราชาผ่านสื่อมวลชน

ระดับความเข้าใจของประชาชนในจังหวัดเชียงรายที่มีต่อแนวคิดศาสตร์พระราชา ผลการศึกษาพบว่า จุดประสงค์ในการเปิดรับเนื้อหาแนวคิดศาสตร์พระราชาจากสื่อมวลชนของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพื่อต้องการแสวงหาความรู้ทั่วไป จากที่กล่าวมามีความสอดคล้องกับ Phonthip et al. (2003) ศึกษาเรื่อง “การสื่อสารเพื่อพัฒนาการเกษตรทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” พบว่า เกษตรกรเปิดรับข่าวสารความรู้จากสื่อเพื่อประโยชน์แก่ตนเองในด้านต่าง ๆ และเพื่อการปฏิบัติตามขั้นตอนการดำเนินการตามแนวคิดทฤษฎีใหม่ที่หลากหลายรูปแบบ ขณะเดียวกันผลการวิจัยยังเชื่อมโยงกับแนวคิดการเผยแพร่วัตกรรม (Diffusion of Innovation) เนื่องจากบุคคลจะตัดสินใจรับนวัตกรรมโดยใช้เกณฑ์คุณสมบัติของนวัตกรรมอย่างแนวคิดศาสตร์พระราชาเป็นแนวคิดที่สามารถสังเกตผลที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน และมีประโยชน์อย่างเห็นได้ชัดว่าเมื่อประชาชนนำแนวทางนี้ไปปรับประยุกต์ใช้จะก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านการประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิต และยังสอดคล้องกับหลักการทางศาสนา วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวเชียงราย

สำหรับทางด้านความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดศาสตร์พระราชานี้ในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่มีความรู้ความเข้าใจมาก สะท้อนได้จากรายละเอียดในแต่ละประเด็น คือ ประชาชนชาวเชียงรายมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดศาสตร์พระราชานี้ได้ว่าแนวคิดนี้ยึดหลักความมีเหตุผล พอประมาณ พอดี และมีภูมิคุ้มกันในตนเอง รองลงมาคือ ประชาชนเห็นว่าแนวคิดศาสตร์พระราชาคือการที่พึ่งพาตนเองในชีวิตประจำวันได้ รู้จักการเก็บออม แบ่งปันกับผู้คนรอบข้าง ผลการศึกษาดังกล่าวจึงเชื่อมโยงกับข้อค้นพบของ Jariya, S. (2005) ศึกษา “การยอมรับเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในชุมชนบ้านหลุมมะขาม ตำบลหนองไม้แก่น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา” ที่สรุปได้ว่า “การดำเนินชีวิตที่อยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง ความพอประมาณ และสามารถที่จะพึ่งตนเองได้ดีเพียงไรนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล” นอกจากนี้ ข้อค้นพบยังสอดคล้องกับแนวคิดของเรื่องความรู้ (Knowledge) ที่อธิบายว่า ความรู้ของปัจเจกบุคคลอาจได้มาจากการสื่อสารผ่านช่องทางของสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ที่ได้ถูกรวบรวม นำเสนอ สร้างสรรค์ และเผยแพร่แนวคิดศาสตร์พระราชานี้ในหลากหลายมิติทั้งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การพึ่งพาตนเองได้ และการนำแนวคิดนี้ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิต จนสามารถตอบข้อสงสัย (Ambiguity Resolution) ของบุคคลได้ กลุ่มเป้าหมายจึงมักแสวงหาข้อมูลข่าวสารสารสนเทศโดยการอาศัยสื่อทั้งหลายเพื่อตอบข้อสงสัย ความไม่แน่ใจและความสับสนของตนได้

ตอนที่ 3 ระดับการยอมรับและการนำเอาแนวคิดศาสตร์พระราชานี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชนในจังหวัดเชียงรายผ่านสื่อมวลชน

ระดับการยอมรับแนวคิดศาสตร์พระราชานี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชนในจังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการยอมรับแนวคิดศาสตร์พระราชานี้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนชาวเชียงรายยอมรับในการประกอบอาชีพควรยึดถือความซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุด รองลงมาคือ การเสริมสร้างให้คนไทยมีพื้นฐานทางจิตใจที่มีคุณธรรมเป็นสิ่งสำคัญ และในทุกอาชีพสามารถนำแนวคิดศาสตร์พระราชานี้ไปการดำเนินชีวิตได้ จากทฤษฎีการเผยแพร่นวัตกรรม กล่าวได้ว่าแนวคิดศาสตร์พระราชานี้เป็นนวัตกรรมแนวคิดที่ถูกรับได้ เพราะเป็นหลักคิดที่มีความสอดคล้องกับระบบวิถีชีวิตสังคมไทย ความเชื่อความศรัทธาในทางเดียวกับหลักพระพุทธศาสนา เป็นระบบสังคมที่ผู้คนในสังคมที่จะนำนวัตกรรมแนวคิดนี้ไปใช้ได้ ทว่า ยังมีปัจจัยบางประการที่จะต้องพิจารณาถึงการยอมรับนวัตกรรมของผู้คนในสังคมมากนักน้อยเพียงไรนั้นขึ้นอยู่กับเงื่อนไขบางประการ เช่น สามารถและทักษะต่าง ๆ ที่จะยอมรับนวัตกรรมของบุคคลได้แตกต่างกัน กลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกัน หรือความรู้ความเชี่ยวชาญ เป็นต้น ที่จะช่วยให้เข้าใจและหาวิธีการที่เหมาะสมในการเรียนรู้วัฒนธรรมเหล่านั้นได้ จากที่กล่าวมาผลการวิจัยยังมีทิศทางเดียวกับ Thatsanai, S. (2016) ศึกษาเรื่อง “การใช้สื่อและพฤติกรรมการใช้ยาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร” ที่สามารถสังเคราะห์ได้ว่า การเผยแพร่เนื้อหาหรือความรู้ใหม่ใด ๆ ควรส่งเสริมให้มีการผลิตเนื้อหาในรูปแบบที่หลากหลาย สร้างสรรค์ น่าสนใจที่สามารถนำเสนอความรู้เกี่ยวกับหลักแนวคิดศาสตร์พระราชานี้ต่อการทำความเข้าใจ และชวนให้ติดตามอย่างต่อเนื่องผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งสื่อมวลชนและสื่อใหม่ (New Media)

ในด้านการนำแนวคิดศาสตร์พระราชานี้ไปใช้พบว่า ประชาชนชาวเชียงรายมีระดับการนำเอาแนวคิดศาสตร์พระราชานี้ไปใช้โดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยที่กล่าวว่า หากท่านประกอบธุรกิจ ท่านได้คำนึงถึง ทั้งผลกำไร ด้านพนักงาน และลูกค้ามากที่สุด ลำดับถัดมา คือ หากท่านประกอบธุรกิจ ท่านจะพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิต ปรับปรุงสินค้าและคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ จากข้อค้นพบพฤติกรรมกรยอมรับนั้นจึงมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Kelman (1967) ได้อธิบายว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติอาจมาจากความต้องการที่อยากจะเปลี่ยนของบุคคลนั่นเอง ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้น

เมื่อบุคคลยอมรับสิ่งที่มีอิทธิพลเหนือกว่าซึ่งตรงกับความต้องการภายในค่านิยมของเขา ซึ่งพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในลักษณะนี้จะสอดคล้องกับค่านิยมที่บุคคลมีอยู่เดิม ความพึงพอใจที่ได้จะขึ้นอยู่กับเนื้อหา รายละเอียดของพฤติกรรมนั้น ๆ สำหรับการถ่ายทอดเผยแพร่แนวคิดศาสตร์พระราชาจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชนเป็นสารที่สามารถนำไปปรับใช้ทั้งในการบริหารจัดการ การประกอบธุรกิจ ภาคการเกษตร หรือการดำเนินชีวิต ฯลฯ จึงส่งผลให้การยอมรับในแนวคิดนี้อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. จากการวิเคราะห์เนื้อหาสื่อสารมวลชนพบว่า สื่อมวลชนยังนำเสนอเนื้อหาแนวคิดศาสตร์พระราชาที่เป็นรูปธรรมและเน้นให้ความสำคัญกับเกษตรกร ขณะที่การนำแนวคิดศาสตร์พระราชาไปปรับใช้ในอาชีพต่าง ๆ ยังคงมีน้อยมาก ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง อาทิ รัฐบาลซึ่งเป็นผู้วางนโยบายให้คนไทยนำแนวปรัชญาไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ฯลฯ ควรจะให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวปรัชญาดังกล่าวให้กับคนผลิตสื่อ โดยการเผยแพร่แนวคิด 3 ห่วง 2 เงื่อนไขและวิธีการนำแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม เพราะเมื่อผู้ผลิตสื่อเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องย่อมจะทำให้การผลิตสื่อออกมาได้อย่างถูกต้องด้วยเช่นกัน ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนรับรู้แนวปรัชญาดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง จนสามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม

2. ผลจากการวิจัยพบว่า แหล่งสารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการสื่อสารที่จะสามารถส่งผลต่อความสำเร็จในการโน้มน้าวใจต่อประเด็นเกี่ยวกับแนวคิดศาสตร์พระราชาให้สังคมสนใจได้ เกิดการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร มีทัศนคติค่านิยมในเชิงบวก และเกิดพฤติกรรมตามหลักแนวคิดศาสตร์พระราชา ดังนั้น การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแนวคิดนี้จึงควรให้ความสำคัญในการเลือกสรรสื่อบุคคลผู้ที่มีบุคลิกคุณลักษณะดึงดูดใจ มีความรู้ความเชี่ยวชาญและน่าเชื่อถือ รวมถึงมีทักษะในการสื่อสารและถ่ายทอดเนื้อหาที่เป็นนามธรรมให้น่าสนใจและสร้างสรรค์แก่ผู้รับสารได้ดี เพื่อให้การสื่อสารประสบความสำเร็จได้

ข้อเสนอแนะในวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในอนาคต ควรมีการศึกษาการเผยแพร่ศาสตร์พระราชาผ่านสื่อมวลชนในระดับประเทศ เพื่อรับทราบถึงการนำเสนอ การสร้างสรรค์ และการถ่ายทอดแนวคิดศาสตร์พระราชาของสื่อมวลชน ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการรับรู้และเข้าใจของประชาชน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเผยแพร่เนื้อหาแนวคิดศาสตร์พระราชาของสื่อมวลชนอย่างมีศักยภาพสูงสุด

2. วิเคราะห์รูปแบบรายการที่นำเสนอเนื้อหาแนวคิดศาสตร์พระราชาในสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ว่ารูปแบบใดส่งผลต่อการรับรู้ของประชาชนได้ดีที่สุด ทั้งในด้านการสร้างความสนใจ สร้างความรู้ความเข้าใจ การยอมรับ และการนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นการศึกษาแนวทางในการผลิตเนื้อหาแก่สื่อมวลชนอื่น ๆ และสื่อมวลชนระดับท้องถิ่นต่อไป

Reference

- Bloom, Benjamin., Thomas, J., and Madus, G. (1971). Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning. New York: MacGraw-Hill Book Company.
- Boonlert, Supadhiloke. (2008). Participatory communication and sufficiency economy in Thailand. *Journal of Global Communication*, 1(2).
- Chamnancha, C. (2004). The Sufficiency Economy Concept: Study the Spreading Procedure in the Thai Newspaper During 1997 -2002. [Bachelor of Mass Communication]. Thammasat University.
- Economy among College Students in the Bangkok Metropolitan. *BU ACADEMIC REVIEW*. 15(1): 137-155.
- Jariya, S. (2005). Adoption of sufficiency economy for living by the farmers in the Bann Lummakham Community, Tambon Nong Mai Khaen, Amphoe Plaeng Yao, Chachoengsao [Master of Education]. Kasetsart University.
- Lasswell, H. (1948). The Structure and Function of Communication, In *Society, The Communication of Ideals*. Lyman ed, New York: Harper and Row Publishers.
- Phonthip, Y. Suthida, S. and Thipwan, S. (2003). Agricultural development communication for new theory concept of His Majesty King Bhumibol Adulyadej. Bangkok: The Thailand Research Fund.
- Phrakhru Wibunsilaprot and Phramaha Mit Thitapanyo. (2019). The King's Philosophy with the Self-reliant. *Dhammathas Academic Journal*, 19(4). 165-175.
- Pratya, P (2018). *Encyclopaedia*. Bangkok: Satapornbooks.
- Rogers, Everett. M. (1995). *Diffusion of Innovations*. Fourth edition. New York, NY: The Free Press.
- Royal Project. (2010). The King's Philosophy. Retrieved 02 20, 2021, from <https://shorturl.asia/ArTpx>
- Royal Projects Development Board. (2007). *Sufficiency Economy Philosophy Points to a Way of life*. Bangkok: Office of the Royal Development Projects Board (ORDPB).
- _____. (2008). *Philosophy of sufficiency economy in the Development Study Center due to the Royal Projects*. Bangkok: AROON KARNPIM LIMITED PARTNERSHIP.
- Schramm, Wilbur. (1964). *Mass media and National Development: The Role of Information in the Developing Countries*. California: Stanford University Press.
- Somchai, C. (2017). The King's Philosophy and Sustainable Development. Retrieved 03 20, 2021, from <https://shorturl.asia/8ysIU>
- Thatsanai, S. (2016). *Media Usage and Spending Behaviors Based on the Sufficiency*
- The Chaipattana Foundation. *The Concept of the History of the King's Science*. Retrieved 02 25, 2021, from <https://shorturl.asia/SY7JW>
- The King's Philosophy. (2021) The King's Philosophy. Retrieved 02 20, 2021, from <https://shorturl.asia/ZDwGj>

Weber, R. P. (1990). Basic content analysis. Sage, London.

Wichian, K. (2013). Mass Media with the Promotion the Lifestyle of the People in the Nakhon Ratchasima Province accordance the Philosophy of Sufficiency Economy. Retrieved 02 25, 2021, from <https://shorturl.asia/b9Gg4>

Yenjabok Porntip., and et. al. (2005). Agricultural Development Communication for New Theory Concept of His Majesty King Bhumibol Adulyadej: Communication Process for the Diffusion of New Theory Concept Which Result into an Adoption by Farmers. Retrieved 03 1, 2020, from <https://shorturl.asia/U2Ywq>

แนวทางการพัฒนามาตรฐานการผลิตสับปะรดนางแล สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
Guidelines for Nang-Lae Pineapple Standard Production Development,
Geographical indications, Nang-Lae subdistrict, Mueang Chiang Rai District,
Chiang Rai Province

นุกูล อินทกุล^{1*}, วรลักษณ์ วรรณโล²
Nukul Intakul^{1*}, Woraluk Wannalo²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสำรวจสภาพการผลิต การปฏิบัติ ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนามาตรฐานการผลิตสับปะรดนางแล ในตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยการสำรวจสภาพการผลิต การปฏิบัติและปัญหาตามมาตรฐาน GAP และ GI ของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร 30 ราย และการสนทนากลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง 12 ราย วิเคราะห์ผลเป็นร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เชิงเนื้อหาจากการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีการผลิต การปฏิบัติตามมาตรฐานเป็นส่วนใหญ่ แต่ยังคงมีปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพและความปลอดภัยด้านอาหาร ในด้านการให้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การจัดการวัตถุอันตรายทางการเกษตรและสุขลักษณะส่วนบุคคล การจดบันทึกข้อมูลและการตามสอบ แนวทางการพัฒนามาตรฐานการผลิตสับปะรดนางแลให้สอดคล้องตามมาตรฐาน ประกอบด้วย การจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดนางแล การส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถดำเนินการผลิตได้สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐาน การให้ความรู้ ให้คำแนะนำและติดตามประเมินมาตรฐานการผลิตภายในกลุ่ม การขอรับรองมาตรฐาน GAP การขอขึ้นทะเบียนผู้ใช้ตราสัญลักษณ์ GI และการสื่อสารการตลาดสับปะรดนางแล ทั้งนี้ ควรเป็นการดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นระบบของภาครัฐ ท้องถิ่น และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อยกระดับคุณภาพ และสร้างโอกาสทางการตลาดสับปะรดนางแล

คำสำคัญ: มาตรฐานการผลิต, สับปะรดนางแล, สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์, หลักปฏิบัติที่ดีทางการเกษตร

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมอาหาร คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Assistant Professor Dr., Program in Food Technology and Innovation, Faculty of Science and Technology, Chiang Rai Rajabhat University.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาบัญชี สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Assistant Professor Dr., Program in Accounting, School of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University.

*Corresponding Author, email: n.intakul@gmail.com

Abstract

This research aimed to survey farmers' production practices, problems, and related factors, and to propose guidelines for the development of Nang Lae pineapple production standards. A survey was conducted among thirty farmers, and focus group discussions were held among twelve stakeholders. The results were analyzed as percentage, mean and standard deviation and content analysis from the focus group discussions. The results showed that although most farmers' production practices on standards, some problems affected the product's quality and safety. There were need to improve soil condition-based fertilization, the management of hazardous agricultural materials, personal hygiene, and data record-keeping. The proposed development guidelines for standardized Nang Lae production practices were as follows: the official registration of pineapple farmers in Nang Lae, provision support for farmers to follow production standards, education and internal assessment on agricultural practice groups, the application for GAP standard and GI certification, as well as the marketing of Nang Lae pineapple products. The government, local administration, and all stakeholders should cooperate to increase the quality and economic prospects of Nang Lae pineapple.

Keywords: Production Standard, Nang-lae Pineapple, Geographical Indication, Good Agricultural Practice

บทนำ

สับปะรดนางแล หรือ สับปะรดพันธุ์น้ำผึ้ง อยู่ในกลุ่ม Smooth Cayenne ปลูกในพื้นที่ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายมาเป็นเวลามากกว่า 50 ปี มีคุณภาพและคุณลักษณะที่โดดเด่นแตกต่างจากสับปะรดพันธุ์อื่น เหมาะสำหรับการบริโภคสดและเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค มีรูปร่างผลทรงกลมป้อมเตี้ยเปลือกบาง ตาตื้น ตาฐานยื่นไม่ฝักลึก เนื้อละเอียด มีเยื่อใยต่ำ สีเหลืองเหมือนน้ำผึ้งเมื่อทั้งผล มีกลิ่นหอมน้ำผึ้งรสชาติหวานปานกลางถึงค่อนข้างสูง มีระดับความหวาน 16-20 องศาบริกซ์ มีปริมาณกรดทั้งหมดโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.3 กรัมต่อฟรุตน้ำหนักแห้ง กระทรวงพาณิชย์จึงได้ประกาศขึ้นทะเบียนสับปะรดนางแลเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ทะเบียนเลขที่ สช 49100013 มีเทศบาลตำบลนางแลเป็นหน่วยงานที่ยื่นขอขึ้นทะเบียน ตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม 2549 เป็นต้นมา โดยกำหนดขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์การปลูกสับปะรดนางแลอยู่ในพื้นที่ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เพื่อคุ้มครองชื่อเสียงสินค้าให้เป็นสิทธิ์เฉพาะของชุมชน สร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและเป็นเครื่องมือทางการตลาด รักษามาตรฐานสินค้าและภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน สร้างความเชื่อมั่นในแหล่งที่มาและคุณภาพของสินค้าให้กับผู้ซื้อ (Department of Intellectual Property Ministry of Commerce, 2016, August 23) สับปะรดนางแลจึงเป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยจากข้อมูลสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงราย ในช่วงระยะปี พ.ศ. 2561-2565 สับปะรดนางแลมีพื้นที่ปลูกทั้งหมดโดยเฉลี่ย 3,133 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 2.7 ตันต่อไร่ มีปริมาณผลผลิตทั้งหมด 7,111 ตัน (Chiang Rai Provincial Agriculture Office, 2023) คิดเป็นมูลค่าโดยเฉลี่ยประมาณ 35 ล้านบาทต่อปี เป็นเงินหมุนเวียนอยู่ในเศรษฐกิจชุมชนตำบลนางแล นอกจากนั้น ในปัจจุบัน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สับปะรด ปี พ.ศ. 2560-2569 ที่มุ่งส่งเสริมการผลิตสับปะรดบริโภคสดซึ่งมีแนวโน้มการส่งออกเพิ่มสูงขึ้น

อย่างต่อเนื่องในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา (Taweesak Sangudom, 2019, December) ดังนั้น การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สับปะรดนางแลและทิศทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สับปะรดของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงเป็นโอกาสทางการตลาดที่ดีของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดนางแลซึ่งเป็นสับปะรดที่เหมาะสมกับบริโภคสด

ในด้านการผลิตสับปะรดนางแลในปัจจุบัน จากข้อมูลของสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงราย และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับปะรดเมืองเชียงราย ได้สะท้อนปัญหาจำนวนผลผลิตต่อไร่มีแนวโน้มลดลงประมาณร้อยละ 30 (Chiang Rai Provincial Agriculture Office, 2023) คุณภาพสับปะรดมีแนวโน้มลดลง กล่าวคือ สับปะรดนางแลคุณภาพดี “น้ำหนึ่ง” มีจำนวนลดลงและมีความหวานต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ส่งผลให้สับปะรดน้ำสองที่มีคุณภาพใกล้เคียงกับสับปะรดทั่วไปมีจำนวนมากและราคาตกต่ำ นอกจากนั้น เทศบาลตำบลนางแลซึ่งเป็นผู้ได้รับการขึ้นทะเบียนผู้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สับปะรดนางแล โดยมีเกษตรกรเป็นสมาชิกผู้ผลิต ได้สิ้นสุดการอนุญาตตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2559 เทศบาลตำบลนางแลไม่สามารถดำเนินการต่ออายุหนังสือการอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ตามระยะเวลา กำหนด ส่งผลให้เกษตรกรไม่สามารถแสดงตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) บนบรรจุภัณฑ์สินค้าได้ รวมถึงเกษตรกรผู้ผลิตส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตรสำหรับสับปะรด (มกษ. 2508-2557) ที่มุ่งเน้นการจัดการแปลงปลูกสับปะรดด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพและมีความปลอดภัยด้านอาหาร จากสภาพปัญหาการผลิตดังกล่าว การวิจัยนี้ จึงมีเป้าหมายในการหาแนวทางการพัฒนามาตรฐานการผลิตสับปะรดนางแล เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดนางแลให้ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิต และการขึ้นทะเบียนผู้ใช้ตราสัญลักษณ์ GI สับปะรดนางแล นำไปสู่การยกระดับคุณภาพ สร้างการยอมรับ สร้างโอกาสทางการตลาดสับปะรดนางแล การอนุรักษ์และรักษาสีทิพย์ของชุมชนตำบลนางแล ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจสภาพการผลิต ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการผลิตสับปะรดนางแล ในตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนามาตรฐานการผลิตสับปะรดนางแล

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

1. เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดนางแล ในพื้นที่ตำบลนางแล จำนวน 130 ราย
2. นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประกอบการ และเกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนผู้ใช้ตราสัญลักษณ์ GI สับปะรดนางแล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย

1. การสำรวจสภาพการผลิต และปัญหาที่เกี่ยวข้องในการผลิตสับปะรดนางแล กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดนางแล ในพื้นที่ตำบลนางแล จำนวน 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนประชากร โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสมัครใจ (Volunteer sampling)
2. การสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการผลิตสับปะรดนางแล กลุ่มตัวอย่างผู้นำเกษตรกร ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการเกษตร ผู้ประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 12 ราย ตามเกณฑ์ความเหมาะสมในการเก็บข้อมูลโดยวิธีสนทนากลุ่ม (Panya Teerevitayalard, 2016: 284)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบสำรวจสภาพการผลิต การปฏิบัติ และปัญหาตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับปะรด (มกษ. 2508-2557) และมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สับปะรดนางแล ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย อายุ เพศ การศึกษา และรายได้

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการผลิตและการจำหน่าย ประกอบด้วย จำนวนพื้นที่ ประสบการณ การรับรองมาตรฐาน การอบรมความรู้ การจดบันทึกข้อมูล การคำนวณต้นทุน และช่องทางการจำหน่าย

ตอนที่ 3 การปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับปะรด และมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สับปะรดนางแล ประกอบด้วยข้อกำหนด 8 ด้าน คือ 1) แหล่งน้ำ 2) พื้นที่ปลูก 3) วัตถุดิบทรายทางการเกษตร 4) การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว 5) การเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว 6) การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษาและการขนส่ง 7) สุขลักษณะส่วนบุคคล และ 8) บันทึกข้อมูลและการตามสอบ

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการผลิตสับปะรดนางแล โดยกำหนดประเด็นหลักในการสนทนากลุ่มย่อย คือ ปัญหาอุปสรรคและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการผลิต การพัฒนามาตรฐานการผลิต และการขอรับรองมาตรฐาน

การตรวจหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโครงสร้างของเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล โดยผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ จำนวน 3 ท่าน จากสำนักงานพัฒนาที่ดินเชียงราย ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย และเทศบาลตำบลนางแล ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ แล้วนำไปใช้รวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยประสานเทศบาลตำบลนางแล ขอข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดนางแลในพื้นที่ตำบลนางแล นัดหมายเชิญประชุมชี้แจง และรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย จำนวน 30 ราย ผู้วิจัยนัดหมายลงพื้นที่แปลงสับปะรดนางแลของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อสำรวจสภาพการผลิต การปฏิบัติ และปัญหาตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับปะรด มาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สับปะรดนางแล และเก็บตัวอย่างดินแปลงปลูกเพื่อวิเคราะห์ธาตุอาหารในดิน

2. ผู้วิจัยประสานนัดหมายเชิญ ผู้เชี่ยวชาญจากศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย สถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานเกษตรเมืองเชียงราย นักวิชาการเกษตรเทศบาลตำบลนางแล ผู้นำกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนผู้ใช้ตราสัญลักษณ์ GI สับปะรดนางแล จำนวนรวม 12 ราย เข้าร่วมสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการผลิตสับปะรดนางแล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากการสำรวจสภาพการผลิต การปฏิบัติ และปัญหาตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับปะรด มาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สับปะรดนางแล ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาโดยแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพนำมาแยกแยะ วิเคราะห์ความเชื่อมโยงของข้อมูล สรุปและสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้เป็นภาพรวม

2. ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม นำมาแยกแยะวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของข้อมูล สรุปและสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้เป็นภาพรวม

3. ข้อมูลจากข้อ 1, 2 และจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง นำมาสรุปและสังเคราะห์เป็นข้อเสนอแนวทางการพัฒนามาตรฐานการผลิตสับปะรดนางแล

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย มีดังนี้

1. ผลการสำรวจสภาพการผลิต ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการผลิตสับปะรดนางแล

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดนางแล จำนวน 30 ราย พบว่า กลุ่มเป้าหมาย เพศหญิง และเพศชาย ร้อยละ 63.3 และ 36.7 มีอายุมากกว่า 55 ปี ร้อยละ 83.3 และอายุ 46-55 ปี ร้อยละ 16.7 มีการศึกษามัธยมศึกษา ร้อยละ 43.3 มัธยมศึกษา ร้อยละ 30.0 ต่ำกว่ามัธยม ร้อยละ 16.7 และระดับอนุปริญญาขึ้นไป ร้อยละ 10.0 มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน ร้อยละ 56.7 รายได้ 10,000 – 20,000 บาท ร้อยละ 30.0 รายได้ 20,000-30,000 บาท/เดือน ร้อยละ 6.7 และรายได้มากกว่า 30,000 บาท/เดือน ร้อยละ 6.6

การผลิตและจำหน่ายของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดนางแล จำนวน 30 ราย พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 40.0 มีประสบการณ์การปลูกสับปะรดนางแลมาเป็นเวลามากกว่า 15 ปี และร้อยละ 33.3 ปลูกสับปะรดนางแล 10-15 ปี ร้อยละ 40.0 มีพื้นที่ปลูก 1-2 ไร่ ร้อยละ 26.7 มีพื้นที่ปลูก 2-4 ไร่ ร้อยละ 20 มีพื้นที่ปลูกมากกว่า 4 ไร่ และร้อยละ 3.3 มีพื้นที่ปลูกน้อยกว่า 1 ไร่ พื้นที่ปลูกมีเอกสารสิทธิ์ทุกแปลง เคยได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิต GAP และ GI ร้อยละ 26.7 ผ่านการอบรมความรู้ด้านการผลิตสับปะรด ร้อยละ 93.3 ทุกรายมีการจัดการผลผลิต มีการคำนวณต้นทุนการผลิต แต่ไม่มีการจดบันทึกข้อมูล ช่องทางการจำหน่ายสับปะรดนางแลส่วนใหญ่ ร้อยละ 93.3 ขายส่งพ่อค้าคนกลาง ขายปลีกผ่านออนไลน์ และขายส่งโมเดิร์นเทรดร้อยละ 6.6

การปฏิบัติและปัญหาตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับปะรด และมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สับปะรดนางแล ในข้อกำหนดแต่ละด้าน มีดังนี้

1) ด้านแหล่งน้ำ การปลูกสับปะรดนางแลอาศัยน้ำฝนตามธรรมชาติในการเพาะปลูก จึงไม่มีความเสี่ยงการเกิดการปนเปื้อนอันตรายจากแหล่งน้ำ

2) ด้านพื้นที่ปลูก พื้นที่ปลูกอยู่ในตำบลนางแล เป็นพื้นที่ราบและพื้นที่เชิงเขา ไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนที่เป็นอันตรายต่อผลผลิตและเป็นไปตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง แต่ทุกแปลงไม่มีการเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ ไม่มีการจัดทำรหัสและข้อมูลประจำแปลง

3) ด้านวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร มีการใช้วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร มีการใช้น้ำหมักจุลินทรีย์เพื่อลดการใช้สารเคมี แต่ทุกแปลงไม่มีการทำบันทึกบัญชีรายชื่อ ไม่กำหนดสถานที่จัดเก็บและวิธีการกำจัดภาชนะบรรจุวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร รวมถึงไม่มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลและอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุ

4) ด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว มีการใช้หน่อพันธุ์สับปะรดนางแลที่มาจากพื้นที่ตำบลนางแล และมีระยะการปลูกตามมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กำหนด แต่ไม่มีการคัดขนาดและไม่ฆ่าเชื้อหน่อพันธุ์ก่อนปลูก กำจัดวัชพืชด้วยการถอนและถางตามภูมิปัญญาดั้งเดิม ใช้ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตรตามคำแนะนำบนฉลาก แต่ไม่มีการใช้ปุ๋ยให้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ธาตุอาหารในดิน มีการจัดการเพื่อให้สับปะรดออกดอกตามกำหนดเวลา สรรวจและกำจัดต้นสับปะรดที่ติดโรคในแปลง แต่ทุกแปลงไม่มีการทำบันทึกข้อมูลปัจจัยการผลิตที่ใช้

5) ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว มีการเก็บเกี่ยวผลสับปะรดที่แก่จัดเต็มที่ โดยสังเกตสีตาสับปะรดเริ่มมีสีเหลือง เก็บเกี่ยวและจัดเก็บสับปะรดอย่างถูกสุขลักษณะป้องกันการปนเปื้อนสิ่งอันตราย การเกิดรอยขีด รอยตำหนิ กรณีขายส่งไม่มีการคัดแยกคุณภาพ กรณีขายปลีกมีการคัดแยกคุณภาพโดยใช้วิธีดีดเคาะผล แต่ทุกแปลงมีการไว้หน่อสับปะรดมากกว่า 2 รุ่น

6) ด้านการพัสดุผล การขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษาและการขนส่ง มีพื้นที่จัดวางผลผลิตในแปลงที่เหมาะสม ป้องกันการเสื่อมสภาพจากแดดและความร้อน มีอุปกรณ์และพาหนะในการขนย้ายและขนส่งที่เหมาะสม กรณีขายปลีกออนไลน์ มีการใช้ตาข่ายหุ้ม และบรรจุลงในกล่องกระดาษลูกฟูกหนา

7) ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล ผู้ปฏิบัติงานสัมผัสผลผลิตโดยตรง มีการป้องกันการปนเปื้อนสวมถุงมือและหน้ากากอนามัย ได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี แต่ไม่มีการตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

8) ด้านบันทึกข้อมูลและการตามสอบ ทุกแปลงไม่มีการบันทึกผลวิเคราะห์ดินและน้ำ ไม่มีการบันทึกรายละเอียดปัจจัยการผลิต การปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนการผลิต การจำหน่ายผลผลิต และไม่มีการเก็บเอกสารเพื่อการทบทวนการปฏิบัติ

การวิเคราะห์ธาตุอาหารในดิน พบว่า ดินแปลงปลูกสับปะรดนางแล ร้อยละ 100 มีค่าความเป็นกรดต่างอยู่ในระดับเป็นกรดจัด โดยมีค่า pH อยู่ระหว่าง 4.6-5.2 มีปริมาณฟอสฟอรัสอยู่ในระดับสูงถึงสูงมาก ร้อยละ 28.6 และ 71.4 มีปริมาณวัตถุดิบหรืออยู่ในระดับสูงถึงสูงมาก ร้อยละ 61.9 และ 23.8 มีปริมาณโปแตสเซียมอยู่ในระดับต่ำถึงต่ำมาก ร้อยละ 52.4 และ 4.8

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการผลิตสับปะรดนางแล เรียงตามลำดับความสำคัญผลกระทบของปัจจัย มีดังนี้

1) ด้านปัจจัยการผลิต สับปะรดนางแลได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พื้นที่ตำบลนางแล ซึ่งมีลักษณะทางภูมิศาสตร์และภูมิปัญญาการจัดการแปลงปลูกที่ทำให้สับปะรดนางแลมีคุณภาพที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิศาสตร์ที่อาจส่งผลกระทบต่อการผลิตสับปะรดนางแล ได้แก่ การเสื่อมโทรมของดินที่เกิดจากการใช้ปุ๋ยเคมีมากกว่าปุ๋ยหมัก ขาดการวิเคราะห์ดินและการใช้ปุ๋ยอย่างเหมาะสม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ฝนไม่ตกตามฤดูกาล อุณหภูมิสภาพแวดล้อมสูงขึ้น รวมถึงการขาดแคลนแรงงานในการจัดการแปลงปลูกตามภูมิปัญญาดั้งเดิม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผลิตและคุณภาพสับปะรดนางแลในปัจจุบัน เกษตรกรจึงควรนำเทคโนโลยีการจัดการแปลงปลูกสับปะรดมาปรับใช้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพภูมิศาสตร์และภูมิปัญญาดั้งเดิม เพื่อลดผลกระทบและรักษาคุณภาพสับปะรดนางแล

2) ด้านมาตรฐานการผลิต เกณฑ์มาตรฐานสำคัญที่กำกับคุณภาพมาตรฐานสับปะรดนางแล คือ มาตรฐานสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เกษตรกรควรได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ใช้ตราสัญลักษณ์ GI บนสินค้าสับปะรดนางแล ในด้านคุณภาพและความปลอดภัยด้านอาหาร เกษตรกรควรได้รับการรับรองมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับปะรด เพื่อยกระดับมาตรฐานผลิตให้เป็นที่ยอมรับ สร้างความมั่นใจในแหล่งที่มาและคุณภาพแก่ผู้บริโภค และสร้างโอกาสในการขยายตลาดสินค้าสับปะรดนางแลได้มากขึ้น

3) ด้านการตลาด เกษตรกรมีการจำหน่ายสับปะรดนางแลผ่านช่องทางการจำหน่าย ในสองรูปแบบ คือ การขายส่งและขายปลีก โดยขายส่งพ่อค้าคนกลางในลักษณะเหมารวมเกรด ขายส่งให้กับโมเดิร์นเทรด ขายปลีกหน้าร้านของเกษตรกรและงานอีเวนท์ในลักษณะคัดคุณภาพน้ำหนึ่งและน้ำสอง นอกจากนั้น เกษตรกรเริ่มมีการจำหน่ายสับปะรดนางแลอินทรีย์คัดคุณภาพ ผ่านช่องทางออนไลน์ได้บางส่วนซึ่งสามารถจำหน่ายผลผลิตในราคาที่เพิ่มสูงขึ้นได้ การเลือกช่องทางการจำหน่ายและการตลาดที่ส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาที่สูงขึ้นจะช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรมีการพัฒนาการผลิตสับปะรดนางแลให้มีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับมากขึ้น

4) ด้านการบริหารจัดการระบบควบคุมภายในสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เทศบาลตำบลนางแล ซึ่งเป็นผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียนสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สับปะรดนางแล และได้รับอนุญาตเป็นผู้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สับปะรดนางแล โดยมีสมาชิกเกษตรกรเป็นผู้ผลิต เทศบาลตำบลนางแลจึงควรมีระบบ

การบริหารจัดการการผลิตสับปะรดนางแล มีการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง และมีการดำเนินการสอดคล้องตามระบบควบคุมภายในสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้กำหนดไว้ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกเกษตรกรมีการผลิตและรักษามาตรฐานคุณภาพสับปะรดนางแล

5) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดนางแลได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาศักยภาพและสร้างโอกาสทางการตลาด อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐดังกล่าวขาดความต่อเนื่อง หน่วยงานรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ขาดข้อมูลและขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการผลิตสับปะรดนางแล โดยเฉพาะการควบคุมคุณภาพผลผลิตตามข้อกำหนดมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เกษตรกรไม่ใส่ใจในการรักษาคุณภาพสับปะรดนางแล และลดพื้นที่ปลูกสับปะรดนางแล ส่งผลให้การรวบรวมและคัดคุณภาพผลผลิตเพื่อส่งจำหน่ายไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดโมเดิร์นเทรด ดังนั้น การบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะทางการพัฒนามาตรฐานการผลิตสับปะรดนางแล

แนวทางการดำเนินการเพื่อพัฒนามาตรฐานการผลิตสับปะรดนางแลเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรให้ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิต เกษตรกรสามารถดำเนินการผลิตได้สอดคล้องตามข้อกำหนดมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สับปะรดนางแล และมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับปะรดนำไปสู่การยกระดับคุณภาพมาตรฐาน และสร้างโอกาสทางการตลาดสินค้าสับปะรดนางแล โดยเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

1) การจัดทำฐานข้อมูลผู้ผลิตสับปะรดนางแล ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดนางแล จัดทำรหัสและข้อมูลประจำแปลงของเกษตรกรแต่ละราย โดยเทศบาลตำบลนางแล และกลุ่มเกษตรกร ซึ่งเป็นการดำเนินการตามระบบควบคุมภายในสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการและส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกเกษตรกรผู้ผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) การส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถดำเนินการผลิตได้สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นสำคัญที่เกษตรกรยังขาดการปฏิบัติ ดังนี้

2.1) การวิเคราะห์ธาตุอาหารในดิน และการใช้ปุ๋ยให้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ความต้องการของสับปะรด ในแปลงปลูกสับปะรดนางแลของสมาชิกเกษตรกรผู้ผลิต อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยเทศบาลตำบลนางแล และสถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย ดำเนินการเก็บตัวอย่างและวิเคราะห์ธาตุอาหารในดินให้คำแนะนำด้านการปรับปรุงดินและการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมแก่เกษตรกร ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการนำเทคโนโลยีการจัดการแปลงปลูกสับปะรดมาใช้เพื่อลดผลกระทบจากปัญหาดินเสื่อมโทรม

2.2) การจัดทำคู่มือปฏิบัติงานเกษตรกร การบันทึกข้อมูล ผลวิเคราะห์ดิน ปัจจัยการผลิต การปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนการผลิต การจำหน่าย และการเก็บเอกสารเพื่อทบทวนการปฏิบัติ โดยเทศบาลตำบลนางแล สำนักงานเกษตรเมืองเชียงราย และสถาบันการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีการจัดการแปลงปลูกสับปะรดนางแลอย่างเป็นระบบ มีการบันทึกข้อมูลได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและใช้เป็นเอกสารประกอบการรับการตรวจประเมินแปลงตามเกณฑ์มาตรฐานกำหนด

2.3) การสนับสนุนให้มีสถานที่ในการจัดเก็บวัตถุดิบสายทางการเกษตร การทำบัญชีรายชื่อและวิธีการกำจัดภาชนะบรรจุวัตถุดิบสายทางการเกษตรที่ถูกต้อง โดยเทศบาลตำบลนางแล และสำนักงานเกษตรเมืองเชียงราย ให้คำแนะนำและสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินการ เพื่อส่งเสริมให้

เกษตรกรมีการจัดการวัตถุดิบทรายทางการเกษตรได้สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานกำหนด ลดความเสี่ยงการปนเปื้อนอันตรายในผลผลิต ผู้ปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อม

2.4) การตรวจสอบสุขภาพผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับวัตถุดิบทราย อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อเฝ้าระวังและลดความเสี่ยงต่อสุขภาพของเกษตรกร โดยเทศบาลและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนางแลดำเนินการสื่อสารณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักและสนับสนุนงบประมาณการตรวจสอบสุขภาพของเกษตรกร

3) การให้ความรู้ การติดตามให้คำแนะนำและประเมินมาตรฐานการผลิตเบื้องต้น เพื่อส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่มเกษตรกร เกิดความเข้าใจและปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องตามมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตรสำหรับสับปะรด และมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยเทศบาลตำบลนางแลดำเนินการขึ้นทะเบียนสมาชิกเกษตรกรผู้ผลิต สำนักงานเกษตรเมืองเชียงรายและสำนักงานพาณิชย์จังหวัดร่วมจัดอบรมให้ความรู้ ติดตามให้คำแนะนำและประเมินมาตรฐานการผลิตเบื้องต้นภายในกลุ่มร่วมกับผู้นำเกษตรกร นำไปสู่การพัฒนาศักยภาพสมาชิกเกษตรกรผู้ผลิตให้สามารถยกระดับมาตรฐานการผลิตสับปะรดนางแลได้

4) การขอรับรองมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตรสำหรับสับปะรด และการขอขึ้นทะเบียนผู้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยเทศบาลตำบลนางแลดำเนินการรวบรวมเอกสารสมาชิกเกษตรกรผู้ผลิต เพื่อยื่นขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ใช้ตราสัญลักษณ์ GI ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา และขอรับรองมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตรสำหรับสับปะรดต่อกรมวิชาการเกษตร ซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกับสำนักงานพาณิชย์จังหวัด และสำนักงานเกษตรเมืองเชียงราย

5) การสื่อสารการตลาดผลผลิตสับปะรดนางแลที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตรสำหรับสับปะรด และขึ้นทะเบียนเป็นผู้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยเทศบาลตำบลนางแล สำนักงานเกษตรเมืองเชียงราย สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และกลุ่มเกษตรกร ดำเนินการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานจัดกิจกรรมสื่อสารการตลาดเพื่อสร้างการรับรู้ตราสัญลักษณ์ GI และเครื่องหมาย Q ของสินค้าสับปะรดนางแล ผ่านช่องทางออนไลน์ของหน่วยงานและกลุ่มเกษตรกร การจัดอีเวนท์จำหน่ายสินค้าในช่วงฤดูกาลสับปะรดนางแลโดยหน่วยงานส่วนกลางและท้องถิ่น เป็นต้น

สรุปและอภิปรายผล

จากข้อค้นพบในงานวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจสรุปและอภิปราย ดังนี้

ด้านการผลิตและจำหน่ายสับปะรดนางแลในปัจจุบัน พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดนางแลส่วนใหญ่มีพื้นที่ปลูกสับปะรดนางแล 1- 2 ไร่ ปลูกสับปะรดนางแลมากกว่า 15 ปี มีอายุมากกว่า 55 ปี ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลอายุเฉลี่ยของเกษตรกรไทยที่เพิ่มสูงขึ้นเป็น 54-56 ปี ประชากรรุ่นใหม่ที่จะเข้าสู่ภาคเกษตรมีน้อยมากและไม่นิยมอาชีพเกษตรกรรม จึงเป็นเหตุให้ขาดแคลนแรงงานด้านการเกษตรของประเทศ (Yukhol Limleamtong, 2020: 6) ปัญหาการขาดแคลนแรงงานด้านการเกษตรดังกล่าว ส่งผลต่อต้นทุนการผลิตสับปะรดนางแลตามภูมิปัญญาดั้งเดิมที่ใช้แรงงานในการจัดการแปลงค่อนข้างมาก เช่น การกำจัดวัชพืชโดยไม่ใช้สารเคมี การหักจุกและท่อนผล การเก็บเกี่ยวที่ต้องใช้ความระมัดระวังเพื่อป้องกันความเสียหาย เกษตรกรส่วนใหญ่ลดพื้นที่ปลูกสับปะรดนางแล ขยายพื้นที่ปลูกสับปะรดฤดูแลเนื่องจากมีการจัดการแปลงปลูกไม่ยุ่งยาก และตลาดส่งออกประเทศจีนมีความต้องการมากขึ้น (Natdhavuth Meechaiyo & Guo, 2020: 23) ดังนั้นจากข้อมูลดังกล่าวปริมาณการผลิตสับปะรดนางแลจึงมีแนวโน้มลดลง โดยข้อมูลจากสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงราย ในปี 2561 สับปะรดนางแลมีผลผลิตรวม 9,309 ตัน และลดลงเหลือ 6,120 ตัน ในปี 2565 คิดเป็นปริมาณที่ลดลงร้อยละ 34.25 ในขณะที่ปริมาณผลผลิตสับปะรดฤดูแลมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

(Chiang Rai Provincial Agriculture Office, 2023) ในด้านการจำหน่ายผลผลิตสับปะรดนางแล เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 93.3 ขายส่งพ่อค้าคนกลางในลักษณะคละคุณภาพ ขายส่งโมเดิร์นเทรดและขายปลีกผ่านออนไลน์ ร้อยละ 6.6 ในลักษณะคัดคุณภาพซึ่งจำหน่ายได้ในราคาที่สูงขึ้น แต่ปริมาณผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดโมเดิร์นเทรด ดังนั้น จากสภาพปัญหาด้านแรงงาน แนวโน้มปริมาณการผลิตที่ลดลง จึงควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีการนำเทคโนโลยีการจัดการแปลงสับปะรดมาประยุกต์ใช้เพื่อลดต้นทุนด้านแรงงาน การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการผลิตสับปะรดนางแลให้มีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ และจำหน่ายผลผลิตในลักษณะคัดคุณภาพสินค้าจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นได้

ด้านสภาพความอุดมสมบูรณ์ของดิน จากการเก็บตัวอย่างและวิเคราะห์ธาตุอาหารในดินแปลงปลูกของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร พบว่า ดินแปลงปลูกสับปะรดนางแล มีค่า pH ในระดับเป็นกรดจัด และส่วนใหญ่มีโปแตสเซียมอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพและระดับความหวานลดลง เนื่องจากสับปะรดเป็นพืชที่มีความต้องการไนโตรเจนและโปแตสเซียมในระดับสูง (Siriporn Dangcham, 2012: 2270) สอดคล้องกับข้อมูลจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับปะรดเมืองเชียงรายได้สะท้อนปัญหาสับปะรดนางแลคุณภาพเนื้อหนึ่งมีปริมาณผลผลิตและระดับความหวานลดลง และจากผลการสำรวจการปฏิบัติและปัญหาตามเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับปะรด ในด้านพื้นที่ปลูกและการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิต ก่อนการเก็บเกี่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกษตรกร จำนวนร้อยละ 100 ไม่มีการตรวจวิเคราะห์ธาตุอาหารในดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพดินแปลงปลูกและคุณภาพสับปะรดนางแล นอกจากนั้น ความเสี่ยงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเมืองเชียงรายได้ อุณหภูมิที่สูงขึ้น จำนวนวันที่มีอากาศร้อนมากขึ้น ช่วงฤดูหนาวสั้นลง เกิดภัยแล้งและฝนทิ้งช่วง ส่งผลกระทบต่อต้นทุนและผลผลิตการเกษตร (Asian Cities Climate Change Resilience Network – ACCCRN, 2014: 6) ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีการนำเทคโนโลยีการจัดการแปลงปลูกสับปะรดมาประยุกต์ใช้ในการผลิต เพื่อลดผลกระทบต่อคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ด้านคุณภาพและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องในการผลิตสับปะรดนางแลที่เกษตรกรจำเป็นต้องได้รับการรับรองมาตรฐาน คือ 1) มาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สับปะรดนางแล โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งมุ่งเน้นข้อกำหนดพื้นที่ปลูกและหน่อพันธุ์ต้องอยู่ในพื้นที่ตำบลนางแล สินค้าสับปะรดนางแลต้องมีระดับความหวาน 16-20 องศาบริกซ์ และมีปริมาณกรดโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.3 (Department of Intellectual Property Ministry of Commerce, 2016, August 23) และ 2) มาตรฐานการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตรสำหรับสับปะรด (มกษ. 2508-2557) โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมุ่งเน้นระบบการจัดการแปลงปลูกสับปะรดด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและความปลอดภัยด้านอาหาร ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและผู้ปฏิบัติงาน (National Bureau of Agricultural Commodity and Food Standards Ministry of Agricultural and Cooperative, 2014, November 28) ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการผลิตสับปะรดนางแลให้เป็นที่ยอมรับ สร้างโอกาสทางการตลาดสินค้า เกษตรกรสามารถจำหน่ายสินค้าได้ในราคาที่สูงขึ้นได้ โดยจากผลการสำรวจสภาพการผลิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกษตรกร จำนวนร้อยละ 26.7 เคยได้รับการขึ้นทะเบียนผู้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สับปะรดนางแล และได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตรสำหรับพืชอาหาร แต่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตรสำหรับสับปะรด

จากผลสำรวจการปฏิบัติและปัญหาตามข้อกำหนดมาตรฐานการผลิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรสามารถปฏิบัติได้สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ในประเด็นพื้นที่ปลูก หน่อพันธุ์ กระบวนการผลิต และการจำหน่าย แต่ยังขาดการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตรสำหรับ

สับปะรด ในประเด็นสำคัญ ได้แก่ การวิเคราะห์ธาตุอาหารในดินและการให้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การจัดการ วัตถุดิบทรายทางการเกษตรและสุขลักษณะส่วนบุคคล การจดบันทึกข้อมูลและการตามสอบ ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรดให้ได้คุณภาพดีของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี ซึ่งพบว่า เกษตรกรไม่มีการวิเคราะห์ดินเพื่อการปรับปรุงดินอย่างเหมาะสม การบันทึกและเก็บรักษาเอกสารข้อมูลการ ปฏิบัติงานในขั้นตอนการผลิตทุกระยะอย่างสม่ำเสมอสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ การจัดทำประวัติการใช้ ที่ดิน และการตรวจสอบสุขภาพประจำปี (Napalai Samerjai et al., 2015: 8) จากข้อจำกัดการปฏิบัติของ เกษตรกรในประเด็นดังกล่าว จึงควรมีกระบวนการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรเพื่อให้ความรู้และพัฒนาทักษะใน ด้านการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตร โดยเป็นการดำเนินการร่วมกันกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบเพื่อ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรประสบผลสำเร็จในการพัฒนาและได้รับการรับรองมาตรฐาน ต่อไป

ข้อเสนอแนะทางการพัฒนามาตรฐานการผลิตสับปะรดนางแล ซึ่งได้จากการสังเคราะห์ข้อมูล ผลสำรวจสภาพการผลิต ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการผลิตสับปะรดนางแลในปัจจุบัน และแนวทางการ ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สับปะรด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในกลุ่มจังหวัดที่มุ่งเน้นการส่งเสริมการปลูก สับปะรดเพื่อการบริโภคสด โดยมุ่งส่งเสริมการผลิตและการตลาด พัฒนารูปแบบการจัดการแปลงสับปะรดที่มี ประสิทธิภาพและเป็นมืออาชีพ การส่งเสริมให้มีระบบการจัดการภายในเพื่อรวบรวมผลผลิตและคัดคุณภาพ การจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และการส่งเสริมการสร้างแบรนด์ (Ratchaburi province agricultural and cooperative office, 2021, August 31) ข้อเสนอแนะทางการพัฒนามาตรฐานการผลิตสับปะรดนางแล เป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นขั้นตอนของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยเทศบาลตำบลนางแล ซึ่งเป็นหน่วยงานท้องถิ่นผู้ขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และเคยได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ใช้ตรา สัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยมีสมาชิกเกษตรกรเป็นผู้ผลิต สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยงาน บริหารจัดการสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในระดับจังหวัด สำนักงานเกษตรเมืองเชียงราย ศูนย์วิจัยพืชสวน เชียงราย และสถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย ซึ่งเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรในด้าน เทคโนโลยีการผลิต และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ โดยมีขั้นตอนสำคัญที่ต้องดำเนินการร่วมกัน คือ 1) การจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดนางแลตามระบบควบคุมภายในสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อการบริหารจัดการสมาชิกเกษตรกรผู้ผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ รักษาและขยายจำนวนสมาชิกเกษตรกร ผู้ผลิตสับปะรดนางแล 2) การส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถดำเนินการผลิตได้สอดคล้องตามเกณฑ์ มาตรฐานการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตรสำหรับสับปะรด และมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อพัฒนาระบบ การจัดการแปลงปลูกสับปะรดนางแลด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น 3) การให้ความรู้ ให้คำแนะนำและการประเมินมาตรฐานการผลิตภายในกลุ่ม เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการตรวจสอบ ตามระบบควบคุมคุณภาพสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในระดับผู้ผลิตและระดับจังหวัด ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการ เรียนรู้ร่วมกัน สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนากลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ 4) การยื่น ขอรับรองมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตร และการขอขึ้นทะเบียนผู้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์ เพื่อสร้างการยอมรับและสร้างโอกาสทางการตลาดสับปะรดนางแล โดยปฏิบัติตามขั้นตอนในการ ขอรับรองที่กำหนดไว้โดยกรมวิชาการเกษตร และกรมทรัพย์สินทางปัญญา 5) การสื่อสารการตลาดผลผลิต สับปะรดนางแล ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตรสำหรับสับปะรด และขึ้นทะเบียน เป็นผู้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อสร้างแบรนด์ และสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตสับปะรดนางแล

ผลจากการดำเนินการตามข้อเสนอแนะทางการพัฒนามาตรฐานการผลิตสับปะรดนางแลจะช่วย ส่งเสริมและสนับสนุนสมาชิกเกษตรกรผู้ผลิตสับปะรดนางแล มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการ ผลิตสับปะรดนางแล ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตรสำหรับสับปะรด และการขึ้น

ทะเบียนเป็นผู้ใช้ตราสัญลักษณ์ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งจะก่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพ สร้างการยอมรับ สร้างโอกาสทางการตลาด รักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นและสิทธิของชุมชน ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร (The secretariat of the Cabinet, 2008, February 22) และพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (The secretariat of the Cabinet, 2003, October 31) โดยเป็นการดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นระบบของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัดที่ต้องบูรณาการการทำงานร่วมกัน ในการวิเคราะห์ปัญหา วางแผนการพัฒนาการจัดการในแปลงปลูกของเกษตรกร การให้ความรู้ การติดตามให้คำแนะนำและประเมินมาตรฐานการผลิตภายในกลุ่ม การขอรับรองมาตรฐาน และการสื่อสารการตลาด ผลผลิตสู่ผู้บริโภค ผลจากการพัฒนาจะส่งเสริมให้เกษตรกรมีความเข้มแข็งและมีการผลิตสู่ผู้บริโภคได้อย่างยั่งยืน จึงกล่าวได้ว่า แนวทางการพัฒนามาตรการผลิตสู่ผู้บริโภคดังกล่าว มีความสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมที่ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของทุกฝ่าย และนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นได้ (Patcharin Sirasoonthorn, 2013: 406)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การพัฒนามาตรฐานการผลิตสู่ผู้บริโภค ตามผลการวิจัยนี้ เป็นการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตามแนวทางการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม เทศบาลตำบลนางแล ซึ่งเป็นผู้ขอขึ้นทะเบียนสู่ผู้บริโภคให้เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ควรเป็นหน่วยงานหลักในการประสานสร้างความเข้าใจและวางแผนเป้าหมายในการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีแผนปฏิบัติงานและแผนงบประมาณ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพดิน วิเคราะห์ธาตุอาหารในดินในพื้นที่แปลงปลูกสู่ผู้บริโภคครอบคลุมพื้นที่ทุกหมู่บ้านในตำบลนางแล เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีการวางแผนการปรับปรุงดินให้เหมาะสม
2. การพัฒนาฐานข้อมูลสู่ผู้บริโภคโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อติดตามมาตรฐานการผลิตของเกษตรกรอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน
3. การศึกษาวิจัยด้านการสื่อสารการตลาดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตสู่ผู้บริโภค

References

- Asian Cities Climate Change Resilience Network – ACCCRN. (2014). *Chiang Rai City Climate Resilience Strategy*. Thailand Environment Institute Foundation.
- Chiang Rai Provincial Agriculture Office. (2023). *Chiang Rai province overview pineapple information*. [Unpublished raw data]. Chiang Rai Provincial Agriculture Office, Ministry of Agriculture and Cooperatives.
- Department of Intellectual Property Ministry of Commerce, (2016, August 23). *Geographical Indication Registration of Nang Lae Pineapple*. <https://www.ipthailand.go.th/th/gi-011>
- Natdhavuth Meechaiyo & Guo, J. (2020). Opportunity and Obstacles of Phulae Pineapple to export to Southwestern Province of the People's Republic of China Thought R3A Road. *Journal of Humanities and Social Sciences Nakhon Phanom University*, 10(3), 22-30.

- Napalai Samerjai, Sunan Seesang & Ponsaran Saranrom. (2015, November 27). Technology Utilization for Good Pineapple Production by Farmers in Ratchaburi Province. Paper presented at *The 5th STOU Graduate Research Conference* [symposium]. Sukhothai Thammathirat Open University.
- National Bureau of Agricultural Commodity and Food Standards Ministry of Agricultural and Cooperative. (2014, November 28). *THAI AGRICULTURAL STANDARD TAS 2508-2014*. <https://www.acfs.go.th/#/standard-commodity/search>
- Patcharin Sirasoonthorn. (2013). Concept, Theory, Technique and Social Development Application. Chulalongkorn university press.
- Panya Teerevitayalerd. (2016). Effective Focus Group Techniques. *Journal of Yanasangvorn Research Institute*, 7(2), 284-289.
- Ratchaburi province agricultural and cooperative office. (2021, August 31). *Data for individual agricultural development planning, Ratchaburi province, year 2021 Pineapple*. <https://www.opsmoac.go.th/ratchaburi-dwl-preview-431591791968>
- Siriporn Dangcham, S. (2012). *Effect of Potassium Fertilizers on the Quality of Pineapple Fruit cv. Pattawia in 2 Growing Areas*. In Chinawong, S. (Ed.), *The 9th KU-KPS Conference* (pp. 2269-2276). <https://kukrdb.lib.ku.ac.th/proceedings/PKPS>
- Taweesak Sangudom. (2019, December). *Opportunity of fresh pineapple production*. Department of Agricultural Ministry of Agricultural and Cooperative. <https://www.doa.go.th/hort/wp-content/uploads/2020/03>
- The secretariat of the Cabinet, (2003, October 31). *GEOGRAPHICAL INDICATION PROTECTION ACT, B.E. 2546 (2003)*. <https://ratchakitcha.soc.go.th/>
- _____, (2008, February 22). *Agricultural Standards Act, B.E. 2551 (2008)*. <https://ratchakitcha.soc.go.th/search-result>
- Yukhol Limleamtong. (2020). *Thai Farmers 2030*. Knowledge Network Institute of Thailand.

การสร้างรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสรคณยมเพื่อส่งเสริม
การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาครู
Developing a constructivist instructional model to facilitate preservice
teachers' mathematical reasoning

วิทยา พูลสวัสดิ์^{1*}, ลือชา ลดาชาติ²
Wittaya Pulsawad^{1*}, Luecha Ladachart²

บทคัดย่อ

คณิตศาสตร์เป็นศาสตร์ที่มีลักษณะและธรรมชาติเฉพาะตัว ซึ่งนักคณิตศาสตร์สร้างความรู้ทางคณิตศาสตร์ผ่านกระบวนการสืบเสาะทางคณิตศาสตร์สิ่งที่แฝงอยู่ในกระบวนการดังกล่าวคือ การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ สถาบันการผลิตครูจำเป็นต้องตระหนักถึงการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาครูได้รับประสบการณ์ตรงในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน และ 2) เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน โดยประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอน 2) รูปแบบการเรียนการสอน 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ นักศึกษาสาขาคณิตศาสตร์ โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 29 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีประสิทธิผล ผลการวิจัย ได้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสรคณยม เพื่อส่งเสริมการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาครูที่มีคุณภาพ โดยผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนด้านความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนมีค่าเท่ากับ 0.62 ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ EISDGA ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 สำรวจปัญหา ขั้นที่ 2 แก้ปัญหา ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนข้อสรุป ขั้นที่ 4 ตรวจสอบข้อสรุป ขั้นที่ 5 วางนัยทั่วไปและให้เหตุผล ขั้นที่ 6 ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นแนวทางเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สำหรับนักศึกษาครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การสร้างรูปแบบการเรียนการสอน, การสอนตามทฤษฎีสรคณยม, การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์, รูปแบบการเรียนการสอน, ส่งเสริมการให้เหตุผล,

¹ นักศึกษาปริญญาเอก การศึกษาศุภบัณฑิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
Ph. D. Candidate. college of education University of Phayao

² รองศาสตราจารย์ ดร., วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
Associate Professor Dr., College of Education University of Phayao

*Corresponding Author, email: wittaya.pul@crru.ac.th

Abstract

Mathematics is a science with unique characteristics and nature. Mathematical knowledge can be created through the process of mathematical quest which contain mathematical reasoning. Institutions responsible for teacher training need to be aware of using instructional management to encourage trainee teachers to gain hands-on experiences in mathematical reasoning. This research aimed to 1) establish and examine the quality of teaching and learning models and 2) determine the effectiveness index of the teaching and learning model after applying the developed research process. The tools used in this research were 1) teaching and learning assessment forms 2) the learning and teaching model, and 3) a mathematical reasoning ability test. The population used in the research was 29 mathematics students selected by purposive sampling. The data were analyzed to determine average, standard deviation and effectiveness index values. The results showed that the quality assessment of the teaching and learning model by 7 experts was considered the highest level for suitability. The effectiveness index was 0.62, indicating that teaching activities via the EISDGA model was a suitable approach for teaching and learning mathematics. Therefore, it could be used to effectively promote and develop mathematical reasoning of trainee teachers.

Keywords: Developing an instructional, Teaching based on constructivist model, Encourage reasoning, Instructional model, Mathematical reasoning

บทนำ

คณิตศาสตร์เป็นศาสตร์ที่มีลักษณะและธรรมชาติเฉพาะตัว ซึ่งทำให้คณิตศาสตร์มีความแตกต่างจากศาสตร์อื่น ๆ American Association for the Advancement of Science [AAAS] (1993) ได้กล่าวว่า คณิตศาสตร์เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง “แบบรูปและความสัมพันธ์” (Patterns and relationships) นักคณิตศาสตร์ใช้ “กระบวนการสืบเสาะทางคณิตศาสตร์” (Mathematical Inquiry) ซึ่งสิ่งที่แฝงอยู่ในกระบวนการสืบเสาะทางคณิตศาสตร์ก็คือการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Reasoning) โดย Dewey (1910) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า คณิตศาสตร์เกี่ยวข้องกับการให้เหตุผล 2 ประเภทหลัก คือ การให้เหตุผลแบบอุปนัย (Inductive Reasoning) และการให้เหตุผลแบบนิรนัย (Deductive Reasoning) ซึ่งการให้เหตุผลแบบอุปนัย เป็นการให้เหตุผลเพื่อสร้าง “หลักการ (หรือข้อแถลงทั่วไป) ที่ผู้กรวม (ข้อเท็จจริงต่าง ๆ) เข้าไว้ด้วยกัน” และการให้เหตุผลแบบนิรนัย เป็นการให้เหตุผลเพื่อ “ทดสอบ ยืนยัน ปฏิเสธ และปรับปรุง (ข้อแถลงนั้น)” จากลักษณะธรรมชาติของคณิตศาสตร์ ความรู้ทางคณิตศาสตร์จึงเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นผ่านกระบวนการสืบเสาะและการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ สอดคล้องกับ Dossey et al. (2002) และ Ernest (1993) ได้เสนอว่า “ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นตัวแทนภายในจิตใจที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้แทนสิ่งที่เกิดขึ้นจากโลกภายนอกหาใช้สิ่งที่มีอยู่แล้วแต่ถูกค้นพบโดยมนุษย์ในภายหลัง” ดังนั้น เออร์เนสต์ จึงให้แนวคิดเพิ่มเติมว่า คณิตศาสตร์จึงไม่ใช่ความรู้ที่เป็นปรนัย สัมบูรณ์ แน่นนอน และแก้ไขไม่ได้ หากแต่ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นผลลัพธ์ของกระบวนการทางสังคมที่ซึ่งผิดพลาดได้และเปิดกว้างต่อการปรับปรุงแก้ไข นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสิ่งที่ Glasersfeld (2001) ที่อธิบายทฤษฎีการเรียนรู้สรณนิยม (Constructivist Theory of

Learning) ว่า “ความรู้เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างและถูกตรวจสอบความน่าเชื่อถือผ่านกระบวนการทางสังคม” ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้สรณคินิยมจะเป็นแนวคิดที่ผู้วิจัยใช้ในการพัฒนาและสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในครั้งนี้

อย่างไรก็ดี Phanphattanakun (2012) กล่าวถึงมุมมองของคนทั่วไปที่มีมุมมองอย่างผิวเผินว่าคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ว่าด้วยตัวเลขและการคำนวณเท่านั้น ซึ่งการคำนวณนั้นเป็นเพียงการประยุกต์ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ที่มีอยู่แล้ว มุมมองนี้ค่อนข้างจำกัดและไม่ได้ช่วยให้เกิดการสร้างความรู้ใหม่ทางคณิตศาสตร์ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่ Stipek (2002) กล่าวว่า เมื่อครูมีมุมมองเช่นนี้ ครูจึงมุ่งสอนเพียงเพื่อให้ผู้เรียนจดจำและฝึกฝนการใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ที่มีอยู่ให้คล่องแคล่วเท่านั้น ดังนั้น หากการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนยังคงเป็นเช่นนี้ การสร้างพลเมืองที่รู้เรื่องคณิตศาสตร์ (Mathematically Literate Citizens) และบุคลากรด้านคณิตศาสตร์ที่มีความสามารถในการสร้างความรู้ใหม่ทางคณิตศาสตร์จึงแทบไม่มีโอกาสเกิดขึ้นได้เลย ซึ่งครูผู้สอนคณิตศาสตร์ต้องปรับเปลี่ยนมุมมอง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สามารถสร้างความรู้ทางคณิตศาสตร์ได้ตามลักษณะและธรรมชาติของวิชา ซึ่งต้องอาศัยการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ซึ่งมีความเป็นนามธรรมค่อนข้างสูง

จากการศึกษาการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์เกี่ยวกับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ในปัจจุบันพบว่า งานวิจัยของ สุวรรณ พักคำ, คงรัฐ นวลแปง, และเวชฤทธิ์ อังกะนภัทรขจร Fakkham et al., (2018) กล่าวว่า ครูผู้สอนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์โดยมีการจัดรูปแบบการสอนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ ได้พูดและอธิบายความคิดของตนพร้อมกับการแสดงเหตุผลประกอบ รวมถึงการอภิปรายร่วมกันในกลุ่ม และงานวิจัยของ Buakhao et al. (2019) ชี้ให้เห็นว่า ครูจำเป็นต้องพัฒนาการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ซึ่งเป็นทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่ช่วยพัฒนาความรู้เชิงมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ได้ นอกจากนี้ Chupan et al. (2020) ยังกล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงแนวคิดเหตุผลของตนเองเพื่อสนับสนุนการแก้ปัญหา ส่งผลให้ผู้เรียนมีการพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลและสมรรถนะด้านการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ดีขึ้น จากงานวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าครูผู้สอนเป็นหัวใจสำคัญที่จะส่งเสริมและพัฒนาการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอาจจะเลยได้ในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ เพราะการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์จะเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์แก้ปัญหา สื่อสาร เชื่อมโยง และคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ได้ ดังนั้นการส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษาคูได้รับประสบการณ์ตรงในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์จึงเป็นสิ่งจำเป็น

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนในสถาบันการผลิตครู จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาคูได้มีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ การสืบเสาะทางคณิตศาสตร์ และประยุกต์ใช้คณิตศาสตร์ด้วยตนเอง เพราะจากการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้สรณคินิยมที่กล่าวว่า ความรู้เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นจากประสบการณ์กับโลกทางกายภาพและถูกตรวจสอบความน่าเชื่อถือผ่านกระบวนการทางสังคม ซึ่งความรู้ทางคณิตศาสตร์ก็เป็นตัวแทนภายในจิตใจที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้แทนสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกภายนอกหาใช้สิ่งที่มีอยู่แล้ว แต่เป็นสิ่งที่ถูกค้นพบโดยมนุษย์ในภายหลัง ดังนั้น คณิตศาสตร์จึงไม่ใช่ “ความรู้ที่เป็นปรนัย สัมบูรณ์ แน่นอน และแก้ไขไม่ได้” หากแต่ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็น “ผลลัพธ์ของกระบวนการทางสังคม” ที่ซึ่ง “ผลิตพลาดได้และเปิดกว้างต่อการปรับปรุงแก้ไขผ่านกระบวนการการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ (Ernest, 1996) ผู้วิจัยจึงทำการสังเคราะห์ความสอดคล้องของแนวคิดทฤษฎีสรณคินิยมและการจัดการเรียนการสอนโดยการสืบเสาะทางคณิตศาสตร์และความเชื่อมโยงความสามารถในการให้เหตุผล

ทางคณิตศาสตร์ในการจัดกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ขั้นตอนการสอนในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่จะพัฒนาและส่งเสริมความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สำหรับนักศึกษาครูที่มีคุณภาพ ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวจะเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลให้นักศึกษาคณิตศาสตร์จะต้องเป็นผู้เรียนคณิตศาสตร์ในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการสร้างความคิด การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ทั้งในส่วนบุคคลและผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งต้องถูกท้าทายระดับความเข้าใจทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ที่นำไปใช้ในการสร้างความรู้และแก้ปัญหา ซึ่งไม่ใช่เพียงแค่การเพิ่มพูนความรู้ทางคณิตศาสตร์ แต่ยังได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์อย่างลึกซึ้งและเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเมื่อไปปฏิบัติหน้าที่ครูต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

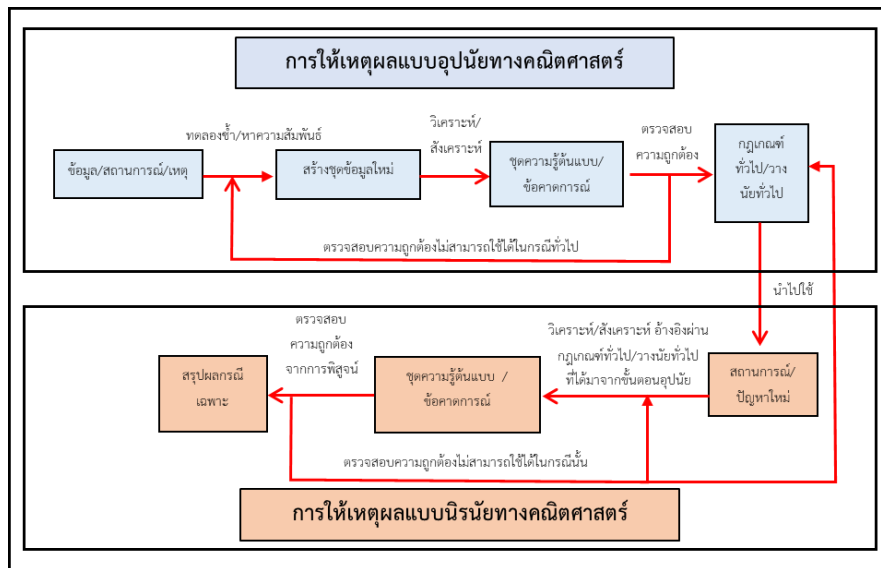
1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสรณนิยม เพื่อส่งเสริมความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สำหรับนักศึกษาครู
2. เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสรณนิยม เพื่อส่งเสริมความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สำหรับนักศึกษาครู

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามแนวทางที่ Phattaphon (2019) ได้นำเสนอไว้โดยประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) และแนวคิดในการพัฒนารูปแบบของ Joyce & Weil (2009) ทำการสังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จากทฤษฎีสรณนิยมและแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะทางคณิตศาสตร์เพื่อการพัฒนาการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สำหรับนักศึกษาครู โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (R₁: Research)

1.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับธรรมชาติของคณิตศาสตร์ การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์และการสร้างความรู้ทางคณิตศาสตร์ ซึ่งผลของการศึกษาผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ คือ ความสามารถคิดและอธิบายแสดงกระบวนการคิด สามารถใช้ข้อมูลที่ได้มาในการอธิบายสมบัติและโครงสร้างค้นหาหลักการใหม่ รูปแบบทั่วไปทางคณิตศาสตร์ ผ่านการให้เหตุผลแบบอุปนัย โดยการวิเคราะห์สถานการณ์สร้างความสัมพันธ์และการสร้างข้อคาดการณ์เพื่อนำไปสู่การสรุปเป็นกฎหรือการวางนัยทั่วไป และนำข้อสรุปที่ได้ไปใช้ในการให้เหตุผลแบบนิรนัยในการตรวจสอบความถูกต้องจากพิสูจน์หรือประยุกต์ใช้กับข้อเท็จจริงใหม่ และสามารถสื่อสารได้อย่างถูกต้อง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กระบวนการการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์
ที่มา : ผู้เขียน

1.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องทฤษฎีสมรรถนิยัม การจัดการเรียนการสอนโดยการสืบเสาะทางคณิตศาสตร์ ซึ่งผลของการศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการสังเคราะห์ความสอดคล้องของแนวคิดทฤษฎีสมรรถนิยัมและการจัดการเรียนการสอนโดยการสืบเสาะทางคณิตศาสตร์และความเชื่อมโยงความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ขั้นตอนการสอน (EISDGA)

แนวคิด		ความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์	ขั้นการสอนของรูปแบบ 6 ขั้นตอน (EISDGA)	กิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบ
ทฤษฎีสมรรถนิยัม	การสืบเสาะทางคณิตศาสตร์			
การกระตุ้นการใช้ความรู้เดิม activate prior knowledge เมื่อประสบกับสถานการณ์/ปัญหา/สารสนเทศใหม่	กระตุ้นเพื่อสร้างความสนใจแก่ผู้เรียนหรือตรวจสอบความรู้เดิมและประสบการณ์เดิม	สำรวจปัญหาวิเคราะห์ข้อมูล/สถานการณ์/เหตุที่กำหนดให้จากความรู้เดิมที่มีอยู่ในการแก้ปัญหา	ขั้นที่ 1 สำรวจปัญหา (Explore the Problem : E)	เป็นขั้นที่ผู้เรียนสำรวจปัญหาที่ผู้สอนนำเสนอ ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ข้อมูลในโจทย์ปัญหาร่วมกับความรู้เดิมที่ตนเองมีในการแก้ปัญหา
เชื่อมโยงความรู้และทักษะเดิม เข้ากับความรู้และทักษะที่ใหม่ ค้นพบโนทัศน์หรือสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง	สำรวจเพื่อการค้นพบโนทัศน์ จากการปฏิบัติกิจกรรม เป็นการนำความรู้เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ค้นพบหรือสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง	แก้ปัญหาผ่านการสังเกต สืบเสาะวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลจากโจทย์ปัญหา ร่วมกับความรู้เดิมสร้างชุดข้อมูลใหม่ ความรู้ต้นแบบหรือ ข้อคาดการณ์	ขั้นที่ 2 แก้ปัญหา (Inductively Solve : I)	เป็นขั้นที่ผู้เรียนแก้ปัญหาด้วยกระบวนการอุปนัยผ่านการสังเกต วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลจากโจทย์ปัญหา ร่วมกับความรู้เดิม โดยการแก้ปัญหาของผู้เรียนสามารถ มีได้มากกว่า 1 แบบ และคำตอบของปัญหาของผู้เรียนแต่ละคนสามารถแตกต่างกันได้

ตารางที่ 1 แสดงการสังเคราะห์ความสอดคล้องของแนวคิดทฤษฎีสรคณนิยมและการจัดการเรียนการสอนโดยการสืบเสาะทางคณิตศาสตร์และความเชื่อมโยงความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ขั้นตอนการสอน (EISDGA) (ต่อ)

แนวคิด		ความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์	ขั้นการสอนของรูปแบบ 6 ขั้นตอน (EISDGA)	กิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบ
ทฤษฎีสรคณนิยม	การสืบเสาะทางคณิตศาสตร์			
กระตุ้นให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนมุมมอง แนวคิด และข้อมูล รวมถึงวิธีการดำเนินการแก้ปัญหาของผู้เรียน เพื่อให้เกิดข้อเปรียบเทียบและการประเมินข้อสรุปในการแก้ปัญหา เน้นการสร้างความรู้ใหม่ผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การทำงานร่วมกันจะไม่ได้ยึดติดว่าจะต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง	นำข้อมูลจากการค้นพบ มาอธิบายหรือนำเสนอโนทัศน์หรือความรู้ที่ค้นพบ ผู้สอนมีบทบาทในการตั้งคำถามและให้ความรู้หรือให้ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในโนทัศน์กระจ่างชัดขึ้น	วิเคราะห์/สังเคราะห์และเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหาและคำตอบซึ่งกันและกันทำความเข้าใจวิธีการแก้ปัญหาและคำตอบของผู้อื่นที่อาจแตกต่างจากของตนเองสร้างชุดกฎเกณฑ์ทั่วไป/วางนัยทั่วไป	ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนข้อสรุป (Share Results : S)	เป็นขั้นที่ผู้เรียนแลกเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหาและคำตอบซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนทำความเข้าใจวิธีการแก้ปัญหาและคำตอบของผู้อื่นที่อาจแตกต่างจากของตนเอง
การเชื่อมโยงความรู้เข้าไปใช้ในสถานการณ์อื่น ผู้เรียนจะเป็นผู้ตัดสินใจในการนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้เพื่อถ่ายทอดความรู้และทักษะเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ในการแก้ปัญหา มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดต่างๆ การตั้งคำถามใหม่ๆ เป็นการพัฒนาผลที่เกิดขึ้นและสนับสนุนการคิด การฝึกใช้ความรู้และฝึกปฏิบัติผ่านกิจกรรมจัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ตลอดจนปรับปรุงความรู้หรือทักษะของตนเองต่อไป	ขยายหรือประยุกต์ใช้โนทัศน์หรือขั้นประยุกต์ใช้เป็นขั้นที่ผู้เรียนประยุกต์ใช้ใหม่หรือสถานการณ์ที่เป็นจริงหรืออาจเป็นการเชื่อมโยงสู่โนทัศน์ที่สัมพันธ์และเกี่ยวข้องกัน เป็นการขยายโนทัศน์นั้นทำให้เกิดความรู้ที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น	เผชิญกับปัญหาหรือสถานการณ์ใหม่ที่สามารถใช้กฎเกณฑ์ทั่วไปหรือการวางนัยทั่วไปจากกระบวนการอุปนัยมาตรวจสอบความถูกต้องด้วยกระบวนการนิรนัยร่วมกัน	ขั้นที่ 4 ตรวจสอบข้อสรุป (Deductively Validates : D)	เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำข้อสรุปทั้งหมดจากการแก้ปัญหาด้วยกระบวนการอุปนัย มาตรวจสอบด้วยกระบวนการนิรนัยร่วมกันเพื่อเปรียบเทียบความน่าเชื่อถือของแต่ละข้อสรุป
	แลกเปลี่ยนเรียนรู้เปลี่ยนแปลงจากรูปแบบเดิม นำผลการประยุกต์ใช้หรือผลการค้นพบข้อมูลมาแสดงเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิด ทักษะและเจตคติ มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันและปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนซึ่งก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้	นำไปใช้ตรวจสอบกับโจทย์ปัญหาใหม่ที่เกี่ยวข้องกัน เพื่อวางนัยทั่วไปของข้อสรุปนั้น พร้อมทั้งให้เหตุผลที่สนับสนุนความน่าเชื่อถือของข้อสรุปนั้น	ขั้นที่ 5 วางนัยทั่วไปและให้เหตุผล (Generalize and Reason : G)	เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำข้อสรุปที่ผ่านการตรวจสอบด้วยกระบวนการนิรนัยแล้วมาตรวจสอบกับโจทย์ปัญหาใหม่ที่เกี่ยวข้องกัน เพื่อวางนัยทั่วไปของข้อสรุปนั้น พร้อมทั้งให้เหตุผลที่สนับสนุนความน่าเชื่อถือของข้อสรุป
การเปิดโอกาสให้เกิดการปฏิบัติจริง ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในปัญหาหรือสถานการณ์ผ่านรูปแบบการปฏิบัติจริงและแสดงผลลัพธ์ที่ปฏิบัติออกมาได้		สรุปผลกรณีเฉพาะเพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหา	ขั้นที่ 6 ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (Apply to Everyday Life : A)	เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ข้อสรุปที่ได้มีการวางนัยทั่วไปแล้วไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ที่มา : ผู้เขียน

จากตารางที่ 1 พบว่า กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนควรประกอบด้วย 6 ขั้นตอนและมีกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบในส่งเสริมการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ดังผลการสังเคราะห์

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (D_1 : Development)

2.1 ร่างรูปแบบการเรียนการสอน โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จากแนวคิดของนักการศึกษาในการสร้างองค์ประกอบของรูปแบบ ได้แก่ Anderson (1997), Joyce & Weil (2009) และ khaemmanee (2007) พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนประกอบไปด้วย 1) หลักการหรือแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นจากขั้นตอนการสอนในทฤษฎีการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนโดยการสืบเสาะทางคณิตศาสตร์ มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน (EISDGA) (จากตารางที่ 1) 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล

2.2 ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนและแบบทดสอบวัดความสามารถให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนคณิตศาสตร์ระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนคณิตศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน รวม 7 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามที่ Saiyot, L. and Saiyot, A. (1995) ได้กล่าวไว้จากแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) และตรวจสอบคุณภาพด้วยวิธีการนำผลคะแนนตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำค่าเฉลี่ยที่ได้เทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.50 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 2) แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ ตรวจสอบคุณภาพด้วยวิธีการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 ท่าน ข้อสอบต้องมีค่าเฉลี่ย IOC ใช้เกณฑ์ 0.5 ขึ้นไป สามารถนำไปใช้ได้

ผลการตรวจสอบคุณภาพ พบว่า

1. ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนด้านความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในภาพรวมระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.82$, $S.D.=0.24$) แสดงดังตารางที่ 2

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบเมื่อดำเนินการหาดัชนีความสอดคล้อง พบว่า ข้อสอบมีความตรงเชิงเนื้อหาสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ มีค่าประเมินดัชนีความสอดคล้อง IOC ในช่วง 0.86 – 1.00 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 0.5 สามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ

จากนั้นผู้วิจัยทำการปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในด้านการใช้ภาษาในแบบทดสอบให้ข้อคำถามชัดเจนมากขึ้น และเพิ่มสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เป็นแหล่งค้นคว้าจากสื่อออนไลน์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ทำการจัดพิมพ์เพื่อนำไปทดลองนำร่องต่อไป

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน

รายการประเมิน	n = 7		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{x}$	S.D.	
1. ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน	4.62	0.23	มากที่สุด
2. ทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	4.62	0.23	มากที่สุด
3. การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน	4.86	0.26	มากที่สุด
4. องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน			
4.1 หลักการ	4.75	0.29	มากที่สุด
4.2 วัตถุประสงค์	4.82	0.19	มากที่สุด
4.3 เนื้อหา	4.95	0.13	มากที่สุด
4.4 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.91	0.13	มากที่สุด
4.5 สื่อและแหล่งเรียนรู้	4.79	0.39	มากที่สุด
4.6 การวัดและประเมินผล	4.86	0.26	มากที่สุด
ภาพรวม	4.82	0.24	มากที่สุด

ที่มา : ผู้เขียน

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (R_2 : Research)

3.1 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนกับกลุ่มทดลองนักร้องเพื่อทำการทดลองในการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบ ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูล กลุ่มทดลองนักร้องเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 29 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสุรคณิคม เพื่อส่งเสริมการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาครู

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ฉบับที่ 1 – 2 แบบอัตนัยเขียนตอบ จำนวน 16 ข้อ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนกับกลุ่มทดลองนักร้อง โดยมีแบบแผนการทดลองที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ตามที่ Buason (2019) ได้ให้แนวทางไว้คือ One-Group Pretest-Posttest Design ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) กับนักศึกษาในกลุ่มทดลองนักร้องโดยใช้แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์

2. ดำเนินการทดลองจัดการเรียนสอนกับกลุ่มทดลองนักร้อง โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยทำการทดลอง 3 หน่วยการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เซต 10 ชั่วโมง หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความสัมพันธ์ 8 ชั่วโมง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ฟังก์ชัน 8 ชั่วโมง รวมเวลาจัดกิจกรรม 26 ชั่วโมง

3. หลังเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ฉบับเดียวกับแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ก่อนเรียน

4. ตรวจสอบให้คะแนนจากการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลอง นำคะแนนที่ได้ไปหาค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อหาสอบคุณภาพ ตามที่ Buason (2011) ได้เสนอวิธีการหาค่าคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เป็นการพิจารณาว่ารูปแบบการเรียนการสอนสามารถพัฒนาการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ได้หรือไม่ อย่างไร โดยมีผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5 หรือร้อยละ 50 จากสูตร $E.I. = \frac{P_2 - P_1}{Total - P_1}$ เมื่อ P_1 แทน ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนของผู้เรียนทุกคน, P_2 แทน ผลรวมของคะแนนหลังเรียนของผู้เรียนทุกคน และ $Total$ แทน ผลคูณของจำนวนผู้เรียนคูณกับคะแนนเต็ม

ผลการทดลองใช้ พบว่า จากการทดสอบวัดความสามารถการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์คะแนนเต็ม 96 คะแนน ผลรวมคะแนนของการทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 882.75 ผลรวมคะแนนของการทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 2057.20 และคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนโดยผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

จำนวนนักศึกษา	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนน		ดัชนีประสิทธิผล
		ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบหลังเรียน	
29	96	882.75	2057.20	0.62

ที่มา : ผู้เขียน

จากตารางที่ 3 พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.62 แสดงว่านักศึกษามีความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น 0.62 หรือร้อยละ 62

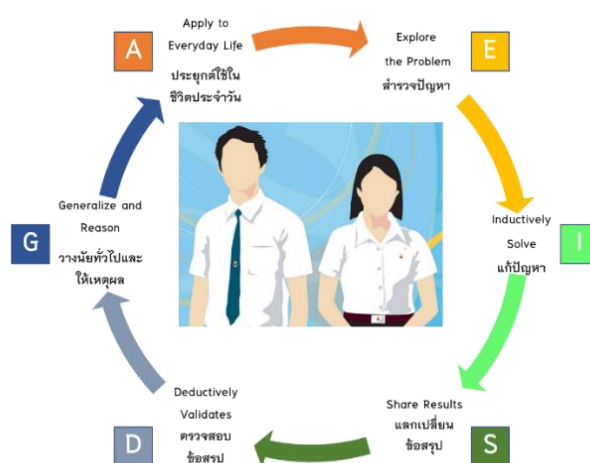
ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (D_2 : Development)

ผู้วิจัยทำการการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนฉบับสมบูรณ์ โดยผลการวิจัย (R_2) พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนต้องได้รับการปรับปรุงด้านเวลาในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้นตอนในการจัดกิจกรรมในคาบเรียน โดยให้ความสำคัญในการจัดสรรให้เวลาทำกิจกรรมในขั้นที่ 3 – 5 เพิ่มมากขึ้น เพราะผลจากทดลองพบว่า นักศึกษาส่วนมากยังมีการพัฒนาสามารถให้เหตุผลแบบนิรนัยสูงขึ้นเพียงเล็กน้อย ซึ่งอาจเป็นผลมาจากขั้นที่ 3 ที่ผู้เรียนต้องแลกเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหาและคำตอบและได้เรียนรู้วิธีการให้เหตุผลแบบอุปนัยที่อาจแตกต่างกันส่งผลไปสู่ขั้นที่ 4 ที่ผู้เรียนต้องนำข้อสรุปจากกระบวนการอุปนัยมาตรวจสอบด้วยกระบวนการนิรนัยร่วมกันแล้วจึงนำเข้าสู่ขั้นที่ 5 ที่ผู้เรียนต้องนำข้อสรุปที่ผ่านการตรวจสอบด้วยกระบวนการนิรนัยแล้วมาตรวจสอบกับโจทย์ปัญหาใหม่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทั้ง 3 ขั้นที่กล่าวมาจะช่วยพัฒนาความสามารถในการเหตุผลแบบนิรนัย จากการทดลองอาจมีการให้เวลาในการทำกิจกรรมน้อยเกินไปจึงส่งผลต่อการพัฒนาสามารถให้เหตุผลแบบนิรนัย ส่วนขั้นตอนที่ 6 ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนต้องอาศัยการหาข้อมูล วิเคราะห์และสังเคราะห์เพิ่มเติม อาจใช้เวลาว่างหลังจากคาบเรียนปกติในการดำเนินการในขั้นนี้ได้และมานำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในคาบถัดไป ในส่วนของสื่อและแหล่งเรียนรู้มีการเพิ่มเติมสื่อออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการแก้ไขและปรับปรุงเพื่อนำไปขยายผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนกับนักศึกษาครูกลุ่มที่ใหญ่ขึ้นต่อไป

ผลการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสรณนิยมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สำหรับนักศึกษาครู พบว่า

รูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้และการวัดและประเมินผล โดยมีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบ่งออกได้เป็น 6 ขั้นตอนตาม EISDGA คือ ขั้นที่ 1 สำรวจปัญหา ขั้นที่ 2 แก้ปัญหา ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนข้อสรุป ขั้นที่ 4 ตรวจสอบข้อสรุป ขั้นที่ 5 วางนัยทั่วไปและให้เหตุผล ขั้นที่ 6 ประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน และผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีคุณภาพด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบ่งออกได้เป็น 6 ขั้นตอนตาม EISDGA
ที่มา : ผู้เขียน

การหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสรณนิยม เพื่อส่งเสริมความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สำหรับนักศึกษาครู พบว่า

ผลการหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนโดยการหาค่าดัชนีประสิทธิผล มีค่าเท่ากับ 0.6177 ซึ่งแสดงว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นทำให้นักศึกษามีความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น 0.62 คิดเป็นร้อยละ 62.00

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนของการวิจัย ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาสรุปและอภิปราย ดังนี้

1.การสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสรณนิยมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สำหรับนักศึกษาครูที่ผู้วิจัยสร้าง ขึ้นโดยการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยผู้วิจัยได้ยึดแนวทางในการนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของ Joyce & Weil (2009) ได้นำเสนอหลักการสำคัญในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน เป็นการกล่าวถึงลักษณะของธรรมชาติของวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นความรู้ทางคณิตศาสตร์ที่มนุษย์สร้างขึ้นผ่านกระบวนการสืบเสาะและการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้สรณนิยมที่กล่าวว่า ความรู้เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างและถูกตรวจสอบความน่าเชื่อถือผ่านกระบวนการทางสังคม โดยรูปแบบการเรียนการสอนส่งเสริมการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์มุ่งเน้นให้นักศึกษาครูได้ใช้เหตุผลแบบอุปนัยในการสร้างความคิดเบื้องต้นทางคณิตศาสตร์จากประสบการณ์รอบตัวและได้ใช้เหตุผลแบบนิรนัยในการตรวจสอบความคิดเบื้องต้นทางคณิตศาสตร์นั้น ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติของคณิตศาสตร์ที่เป็นการฝึกนักศึกษาในการใช้การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ที่จะเป็นเครื่องมือในการศึกษาความรู้ทางคณิตศาสตร์และเป็นการเตรียมพร้อมนักศึกษาครูคณิตศาสตร์ให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์อย่างมีความหมายให้กับผู้เรียนผ่านกระบวนการการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ต่อไป

ส่วนที่ 2 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนมีการผสมผสานทฤษฎี แนวคิด เกี่ยวกับลักษณะและธรรมชาติของวิชาคณิตศาสตร์ ทฤษฎีการเรียนรู้สรณนิยม การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ การจัดการเรียนการสอนโดยการสืบเสาะทางคณิตศาสตร์และการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เป็นการนำเสนอทฤษฎีและแนวคิดเพื่อวางเป้าหมายและแนวทางรูปแบบการเรียนการสอนแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีและแนวคิดที่นำมาใช้ในการจัดทำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนรวมถึงแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ถูกพัฒนาขึ้น สอดคล้องกับ Joyce, Weil, and Calhoun (2009) ที่กล่าวว่า รูปแบบการสอน ต้องมีการวางเป้าหมาย ทฤษฎีแนวคิดหรือสมมติฐานและข้อตกลงเบื้องต้นที่ใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของ Pattamavilai and Uamcharoen (2016) และงานวิจัยของ Phairojphiriyakun (2021) ที่ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนต้องอาศัยทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องในเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนทั้งสิ้น

ส่วนที่ 3 – 4 การกำหนดองค์ประกอบและองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนซึ่งองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Anderson (1997), Joyce & Weil (2009) and khaemmanee (2007) ที่ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของ Pattamavilai and Uamcharoen (2016) และงานวิจัยของ Phairojphiriyakun (2021) ซึ่งการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนต้องมีการกำหนดองค์ประกอบและองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนที่ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของรูปแบบที่สร้างหรือพัฒนาขึ้น ส่งผลให้คุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามหลักการในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน มีคุณภาพด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน

2. การหาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เป็นอีกส่วนหนึ่งในการยืนยันว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพและมีความพร้อมที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป นั้น พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสรณนิยมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สำหรับนักศึกษาครู มีค่าเท่ากับ 0.62 ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5 หรือร้อยละ 50 นอกจากนี้ ผลดังกล่าวแสดงว่านักศึกษาครูมีความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น 0.62 คิดเป็นร้อยละ 62.00 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบมีขั้นตอนที่ชัดเจน สอดคล้องกับธรรมชาติในการสร้างความรู้ทางวิชาคณิตศาสตร์ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการสืบเสาะทาง

คณิตศาสตร์และการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ซึ่งนำไปสู่การออกแบบขั้นตอนของกิจกรรม โดยการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่เรียกว่า EISDGA ที่นักศึกษาจะได้ฝึกการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ทั้ง 2 ประเภทอย่างเป็นขั้นตอน ภายใต้ทฤษฎีสมรรถนะและแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะทางคณิตศาสตร์ประกอบไปด้วย ขั้นที่ 1 E (Explore the Problem) สำรวจปัญหาโดยผู้สอนนำเสนอปัญหาหรือสถานการณ์เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ข้อมูลในปัญหาร่วมกับความรู้เดิมที่ตนเองมีอยู่ในการแก้ปัญหา ขั้นที่ 2 I (Inductively Solve) ผู้เรียนแก้ปัญหาด้วยกระบวนการอุปนัยผ่านการสังเกต วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากโจทย์ปัญหาร่วมกับความรู้เดิมที่ตนเองมีอยู่ โดยการแก้ปัญหาของผู้เรียนสามารถมีได้มากกว่า 1 แบบ ขั้นที่ 3 S (Share Results) แลกเปลี่ยนข้อสรุปวิธีการแก้ปัญหาและคำตอบซึ่งกันและกัน เพื่อให้ผู้เรียนทำความเข้าใจวิธีการแก้ปัญหาและคำตอบของผู้อื่นที่อาจแตกต่างจากของตนเอง ขั้นที่ 4 D (Deductively Validates) ตรวจสอบข้อสรุปทั้งหมดจากการแก้ปัญหาด้วยกระบวนการอุปนัยมาตรวจสอบด้วยกระบวนการนิรนัยร่วมกันเพื่อเปรียบเทียบความน่าเชื่อถือของแต่ละข้อสรุป ขั้นที่ 5 G (Generalize and Reason) ผู้เรียนนำข้อสรุปที่ผ่านการตรวจสอบด้วยกระบวนการนิรนัยแล้วมาตรวจสอบกับโจทย์ปัญหาใหม่ที่เกี่ยวข้องเพื่อวางนัยทั่วไปของข้อสรุปนั้น พร้อมทั้งให้เหตุผลที่สนับสนุนความน่าเชื่อถือของข้อสรุป ขั้นที่ 6 A (Apply to Everyday Life) ผู้เรียนนำข้อสรุปที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยด้านการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลและการพิสูจน์ทางคณิตศาสตร์ งานวิจัยของ Lapyingyong (2018) ที่ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การพิสูจน์ทางคณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการพิสูจน์ทางคณิตศาสตร์ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจข้อความที่จะพิสูจน์ ขั้นที่ 2 เขียนข้อความให้อยู่ในรูปประโยคตรรกศาสตร์ ขั้นที่ 3 เลือกวิธีพิสูจน์ และขั้นที่ 4 เขียนแสดงบทพิสูจน์ ส่งผลให้ความสามารถในการพิสูจน์ทางคณิตศาสตร์คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการพิสูจน์ทางคณิตศาสตร์หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 60 พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 งานวิจัยของ Norqvist et al. (2019) ศึกษาวิธีการเรียนการสอนและการเรียนรู้แบบลอกเลียนแบบ ซึ่งผลการวิจัยชี้ว่าผู้เรียนที่ฝึกแก้ปัญหาโดยการให้เหตุผลอย่างสร้างสรรค์มีประสิทธิภาพสูงกว่าผู้เรียนที่ฝึกโดยลอกเลียนแบบ ขั้นตอนการทำงานจากครูผู้สอนในการทดสอบหลังเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวกับทฤษฎีสมรรถนะที่นำมาใช้ในการกิจกรรมการเรียนรู้ งานวิจัยของ Slater (1993) ศึกษาประสิทธิภาพของวิธีสอนตามแนวคิดสมรรถนะในการสร้างสรรค์ความรู้ พบว่าการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดดังกล่าวสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้ดีขึ้น และงานวิจัยของ Singmui and Nilsrakhu (2017) ศึกษาเรื่องความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบบูรณาการตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่เรียนผ่านกิจกรรมมีความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหลังผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ได้ถึงระดับ 3 และระดับ 4

ดังนั้นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในครั้งนี้ มีผลการศึกษาที่น่าเชื่อถือทั้งในด้านผลการศึกษาที่เป็นปัจจุบันและการศึกษาอย่างเป็นขั้นตอนด้วยการประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา จึงทำให้ได้รูปแบบการเรียนการสอนที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ EISDGA ซึ่งเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สำหรับนักศึกษาครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สำหรับครูผู้สอนในการนำไปใช้ ผู้สอนสามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนไปเป็นแนวทางการพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ได้และควรศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ชัดเจน ในการนำไปใช้จัดกิจกรรมอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ทั้งแบบอุปนัยและนิรนัยรวมถึงการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นระบบ

2. สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับธรรมชาติและการเรียนรู้ในรายวิชาคณิตศาสตร์ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดทำเป็นนโยบายหรือแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ภายใต้รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นให้กับครูคณิตศาสตร์ในสถานศึกษาได้

3. สำหรับศึกษานิเทศก์ สามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนไปขยายผลให้กับครูคณิตศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นการพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิธีการหรือรูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์เพื่อสร้างรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ในระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป

Reference

- American Association for the Advancement of Science (AAAS). (1993). *Benchmarks for Science Literacy*. New York: Oxford University.
- Anderson, T. P. (1997). *Using models of instruction*. In C. R. Dills and A. J. Romiszowski (eds). *Instructional Development Paradigms*. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publications.
- Buakhao, N., Nualpang, K. & Jenjit, A. (2019). *The Effects of Learning Management Using 4Ex2 Instructional Model and Higher-Order Questions on Mathematical Concepts and Reasoning Ability of Grade 8 students*. *Journal of Education Naresuan University*, 24(1), 153-165
- Buason, R. (2011). *Research and Development of Educational Innovations (2nd ed)*. Nakhon Sawan: Rimping Karnpim.
- Buason, R. (2019). *Research and Development of Educational Innovations*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House.
- Chupan, W., Panicharoen, K. & Prommas, J. (2020). The effects of cognitively guided instruction on think-pair-share techniques on mathematical reasoning ability and communicative competence of eighth grade students. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*, 2(4), 1-13.

- Dewey, J. (1910). *How We Think*. Boston: D.C. Heath & co., publishers.
- Dossey, J. A., et al. (2002). *Mathematics methods and modeling for today's mathematics classroom: A contemporary approach to teaching grades 7-12*. Pacific Grove CA: Brooks/Cole.
- Ernest, D. (1993). *Management: Theory and Practice (4th ed)*. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Ernest, D. (1996). *Personnel: Management People at Work*. New York: The McMillan.
- Fakkham, S., Nualpang, K. & Angganapattarakajorn, W. (2018). The Effects of Learning Management by Using Concept Attainment Model and Higher - Order Questions on Mathematical Concepts and Reasoning Ability of Mathayomsuksa II Students. *Journal of Humanities and Social sciences Surin Rajabhat University*, 20(2), 97-113
- Joyce, B., and Weil, M. (2009). *Models of Teaching (8th ed)*. New York: Courtesy of Reece Galleries.
- Joyce, B., Weil, M., and Calhoun E. (2009). *Models of Teaching*. Pennsylvania State University: Pearson/Allyn and Bacon Publishers
- Khaemmanee, T. (2007). *INSTRUCTION MODEL: Various choices*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House.
- Lapyingyong, N. (2018). A Development of Learning Model of Mathematical Proofs for Abilities in Writing Proofs. *Ratchaphruek Journal*, 16(1), 37- 45.
- Norqvist, M., Jonsson, B., et al. (2019). Investigating algorithmic and creative reasoning strategies by eye tracking. *The Journal of Mathematical Behavior*, (55), 1-14.
- Pattamavilai, K. and Uamcharoen, S. (2016). The Development of an Instructional Model to Enhance Reasoning, Problem Solving and Communication Skills in Mathematics of Eleventh Grade Students. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(3), 377-391
- Phairojphiriyakun, N. (2021). *The Development of Teaching and Learning Management Model to Enhance Mathematics Problem-Solving Competency for Mattayomsuksa 6 Students. Social Sciences Research and Academic Journal*, 17(1), 17-31
- Phanphattanakun, K. (2012). *Principles of Mathematics* [Unpublished manuscript]. Faculty of Science and Technology, Chiang Rai Rajabhat University.
- Phattaphon, M. (2019). *Research and development for curriculum development and learning*. Bangkok: Leadership Center for Curriculum Innovation and Learning.
- Saiyot, L. and Saiyot, A. (1995). *Educational Research Techniques (5th ed)*. Bangkok: Suweerivasarn Company Limited.
- Singmui, CH. and Nilsrakhu, W. (2017). Ability to reason mathematically through integrated mathematics learning activities based on constructivist theory on probability. *The 22nd Annual Meeting in Mathematics (AMM 2017)*, Proceedings of AMM 2017.

- Slater, T. (1993). *The Effectiveness of a Constructivist Epistemological Approach to the Astronomy Education of Elementary and Middle Level in Service Teachers*. *Dissertation Abstracts International*, 54(7): 2528 A.
- Stipek D. (2002). *Motivation to learn: From theory to practice (4th ed)*. Needham Heights, MA: Allyn & Bacon
- Von Glasersfeld, E. (2001). *Radical constructivism and teaching. Perspectives*, 31(2), <http://vonglasersfeld.com/244.2>

การจัดทำต้นฉบับบทความเพื่อพิจารณาเผยแพร่ในวารสารการวิจัยกาสะลองคำมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

กำหนดการเผยแพร่

วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย กำหนดการเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ
ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน
ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม
(เปิดรับบทความตลอดทั้งปี)
Online E-ISBN: 2697-5017

กระบวนการพิจารณาบทความ

บทความทุกบทความจะต้องผ่านการพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงแก้ไข และให้ความคิดเห็นว่าควรรับลงตีพิมพ์หรือไม่ รวมทั้งจัดส่งผลการประเมินยังผู้เขียนบทความ โดยตลอดกระบวนการพิจารณาผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เขียนบทความ จะไม่ทราบชื่อซึ่งกันและกัน (Double-blind peer review) นอกจากนี้ข้อคิดเห็นของบทความที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน ไม่ถือว่าเป็นทัศนคติและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

การเตรียมต้นฉบับบทความ

วารสารวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีมาตรฐานการเขียนต้นฉบับที่เป็นรูปแบบของวารสารฯ ดังนั้นจึงขอให้ผู้นิพนธ์ได้เตรียมต้นฉบับ และตรวจสอบความถูกต้องของบทความก่อนส่งอย่างเคร่งครัด โดยมีรายละเอียดและการจัดรูปแบบของวารสารฯ ดังนี้

1. บทความที่เสนอขอตีพิมพ์ ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยเผยแพร่ หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาเพื่อเผยแพร่จากที่ใดมาก่อน
2. ผู้นิพนธ์ต้องระบุประเภทของบทความที่ส่งว่าเป็นบทความประเภทใด ลงในแบบฟอร์ม “แบบฟอร์มเสนอบทความเพื่อตีพิมพ์ วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย”
3. บทความที่เสนอมาเพื่อรับการพิจารณาผู้นิพนธ์จะต้องเขียนบทความตามรูปแบบ (Template) ต้นฉบับบทความวารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เท่านั้น
4. การพิมพ์ให้จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Office Word ระยะเวลาบรรทัดเดียว โดยจัดหน้ากระดาษแบบ A4 ตั้งค่าหน้ากระดาษสำหรับการพิมพ์ห่างจากขอบทุกด้าน ด้านละ 1 นิ้ว (2.5 เซนติเมตร) และให้ใส่หมายเลขกำกับทุกหน้า
5. รูปแบบตัวอักษร ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษให้ใช้แบบ TH SarabunPSK ตลอดทั้งบทความ
6. ความยาวของบทความ รวมตาราง ภาพประกอบ ตัวอย่าง แผนภูมิ กราฟ รวมทั้งเอกสารอ้างอิง ให้อยู่ระหว่าง 12-15 หน้า

องค์ประกอบของบทความ

- บทความแต่ละประเภทที่เสนอมาเพื่อรับการพิจารณา ควรมีองค์ประกอบหัวข้อในบทความ ดังนี้
1. บทความวิจัย ควรมีลักษณะเป็นงานเขียนที่ประมวลองค์ความรู้ด้วยหลักการทางวิชาการในสาขาวิชานั้น ๆ อย่างลุ่มลึก มีกระบวนการที่เป็นลำดับขั้นตอน ชัดเจน ทั้งนี้บทความวิจัยควรมีองค์ประกอบ เช่น บทนำ วัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด วิธีการศึกษาวิจัย ผลการศึกษา การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัย
 2. บทความวิชาการ ควรมีลักษณะเป็นงานเขียนที่กำหนดประเด็นอธิบาย หรือวิเคราะห์อย่างลุ่มลึกตามหลักวิชาการ อาจจะนำความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เข้ามาสังเคราะห์อย่างเป็นระบบสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจนให้แก่ผู้อ่าน ทั้งนี้บทความวิชาการควรมีองค์ประกอบ เช่น บทนำ เนื้อเรื่อง และส่วนสรุป
 3. บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ ควรมีลักษณะทั้งลึกซึ้งทางวิชาการ ทันสมัย แสดงถึงความสามารถในการปริทัศน์ ทบทวนข้อเขียนทางวิชาการที่พิมพ์แล้ว อย่างมีเหตุ มีผลทางวิชาการ โดยนำมาเรียบเรียงให้เป็นข้อเขียนที่มีความลึกซึ้งทางวิชาการ สร้างความเข้าใจให้มากขึ้นโดยผู้นิพนธ์ ทั้งนี้บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือควรมีองค์ประกอบ เช่น บทนำ เนื้อเรื่อง และส่วนสรุป

การส่งต้นฉบับบทความและการติดต่อ

ผู้นิพนธ์ต้องส่งต้นฉบับบทความทั้งรูปแบบไฟล์ word และ pdf พร้อมกับแบบฟอร์มนำเสนอบทความผ่านระบบวารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย แบบออนไลน์ (Thaijo) ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) website: วารสาร <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/ksk/index>

ทั้งนี้ให้ถือว่าวันที่ผู้นิพนธ์ส่งบทความเป็นวันรับบทความ (received)

การติดต่อ กองบรรณาธิการ วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย email: kasalongkham.crru@gmail.com

อัตราค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความ

วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์ดังนี้

- นักศึกษา และบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย บทความละ 3,000 บาท
- นักศึกษา และบุคลากรทั่วไป บทความละ 4,000 บาท

บัญชีธนาคาร ธนาคารกรุงศรีอยุธยา สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ชื่อบัญชี “วารสารการวิจัยกาสะลองคำ” เลขที่บัญชี “422-1-40380-1”
(ชำระเมื่อบทความผ่านการพิจารณาจากกองบรรณาธิการขั้นต้นแล้ว)

การพิจารณา การประเมิน และการตอบรับการเผยแพร่บทความ

กองบรรณาธิการ พิจารณากลับกรองบทความขึ้นต้น และแจ้งผลการพิจารณาตอบรับหรือปฏิเสธบทความให้ผู้พิมพ์ทราบภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับบทความ หากบทความมีรูปแบบ หรือองค์ประกอบไม่ตรงตามหลักเกณฑ์การจัดทำต้นฉบับที่วารสารฯ กำหนด กองบรรณาธิการจะส่งต้นฉบับบทความให้ปรับปรุงแก้ไขใหม่ (revised) ภายใน 15 วัน อนึ่งบทความอาจได้รับการปฏิเสธหากไม่ได้คุณภาพ หรือมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับนโยบายการตีพิมพ์บทความของวารสารฯ หรือผู้พิมพ์ไม่แก้ไขให้ตรงกับหลักเกณฑ์ข้อเสนอแนะจากวารสารฯ

การประเมินบทความ เมื่อต้นฉบับบทความผ่านการพิจารณาจากกองบรรณาธิการขึ้นต้นแล้ว ทางวารสารฯ จะเสนอต่อผู้ประเมินบทความ จำนวน 3 ท่าน (Double-blind peer review) โดยกองบรรณาธิการจะเป็นผู้พิจารณาเลือกจากผู้เชี่ยวชาญหรือเกี่ยวข้องสอดคล้องกับสาขาวิชาของเนื้อหาบทความ เพื่อเป็นผู้เห็นชอบการเผยแพร่บทความภายใต้เกณฑ์มาตรฐานของวารสารฯ โดยข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับและไม่เปิดเผยชื่อ-สกุล รวมทั้งหน่วยงานของทั้งผู้พิมพ์และผู้ประเมินบทความจนกว่าบทความจะได้รับการเผยแพร่ ใช้ระยะเวลาการพิจารณาแต่ละบทความประมาณ 1 เดือน ทั้งนี้บทความที่ผ่านการประเมินจากผู้ประเมินบทความ จะต้องได้รับผลการประเมินในระดับดี ดีมาก หรือดีเด่น ตามความเห็นของผู้ประเมินทั้ง 3 ท่าน หากได้รับผลประเมินไม่ผ่านจากผู้ประเมินทั้ง 3 ท่าน ถือว่า บทความเรื่องนั้นไม่ผ่านการประเมิน วารสารฯ ไม่สามารถรับตีพิมพ์ได้ กรณีที่บทความที่ไม่ผ่านการประเมินจากผู้ประเมิน 1 ท่าน จากจำนวน 3 ท่าน จะได้รับการประเมินจากผู้ประเมินท่านที่ 3 หากไม่ผ่านการประเมินอีกครั้งจึงถือว่าบทความดังกล่าวไม่ผ่านการประเมิน ผลการประเมินของผู้ประเมินถือเป็นสิ้นสุด โดยไม่มีการทบทวนบทความที่ไม่ผ่านการประเมิน

การตอบรับการเผยแพร่บทความ บทความที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ประเมิน จะได้รับการพิจารณาอีกครั้งโดยกองบรรณาธิการ โดยเป็นการพิจารณาถึงรูปแบบของบทความ การใช้ภาษา และความถูกต้องเรียบร้อยของบทความ เมื่อแก้ไขเสร็จสมบูรณ์แล้วให้ถือวันที่บรรณาธิการให้ความเห็นชอบการแก้ไขบทความครั้งสุดท้ายเป็นวันแก้ไขบทความ (revised) และให้ถือวันที่บรรณาธิการมีหนังสือตอบรับการตีพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษรแจ้งการเผยแพร่บทความเป็นวันตอบรับการตีพิมพ์บทความ (accepted)

การเผยแพร่บทความที่ได้รับการตอบรับจากวารสารการวิจัยภาษาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จะได้รับการเผยแพร่ผ่านระบบวารสารวิจัยการสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ออนไลน์ (Thaijo) ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) โดยเรียงลำดับก่อนหลังของบทความตามการพิจารณาของกองบรรณาธิการ

จริยธรรมการตีพิมพ์ (Publication Ethics)

วารสารการวิจัยการสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ให้ความสำคัญต่อการรักษามาตรฐานทางวิชาการ และมาตรฐานด้านจริยธรรมของบทความที่จะตีพิมพ์เผยแพร่ออกสู่สังคม ดังนั้นจึงกำหนดให้ผู้เกี่ยวข้องกับการวารสารฯ ต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิชาการ ดังนี้

บทบาทและหน้าที่ของผู้นิพนธ์ (Author)

1. บทความที่ผู้นิพนธ์ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารฯ จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์ หรือเผยแพร่ในที่ใดมาก่อน
2. ผู้นิพนธ์ ต้องไม่นำบทความดังกล่าวเสนออื่นตีพิมพ์กับวารสารอื่น ๆ พร้อมกัน จนกว่าจะได้รับการปฏิเสธการตีพิมพ์จากทางวารสารฯ แล้ว
3. ผู้นิพนธ์ต้องเขียนบทความตามรูปแบบที่วารสารฯ กำหนดไว้ใน “คู่มือวารสารการวิจัยการสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย” เท่านั้น
4. ผู้นิพนธ์ต้องทำการอ้างอิงตามระบบการอ้างของวารสารฯ ทุกครั้ง เมื่อนำผลงานหรือข้อความของผู้อื่นมาเสนอ หรืออ้างอิงประกอบเนื้อหาในบทความของตน
5. ชื่อผู้นิพนธ์ที่ปรากฏในบทความ ต้องเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในบทความนั้นจริง
6. ผู้นิพนธ์ต้องนำเสนอข้อมูลในบทความตามข้อเท็จจริง มีหลักการทางวิชาการ
7. หากบทความของผู้นิพนธ์มีความเกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ ผู้เข้าร่วม อาสาสมัคร หรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีความเปราะบาง ผู้วิจัยควรปฏิบัติตามหลักการทางจริยธรรมในมนุษย์ ก่อนดำเนินการเก็บข้อมูล และควรระบุถึงการได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ประกอบในบทความ
8. ผู้นิพนธ์ต้องระบุแหล่งทุนที่ให้การสนับสนุนการศึกษาวิจัย (ถ้ามี)

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการ และกองบรรณาธิการ (Editor in Chief)

1. บรรณาธิการ และกองบรรณาธิการ มีหน้าที่รักษาคุณภาพทางของวารสารฯ ให้มีมาตรฐานที่ดี และทันสมัยอยู่เสมอ
2. บรรณาธิการ และกองบรรณาธิการ มีหน้าที่พิจารณา ตรวจสอบคุณภาพของบทความที่ส่งมาเพื่อขอรับการตีพิมพ์จากวารสารฯ ทุกบทความ โดยพิจารณาถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และขอบเขตของวารสารฯ รวมทั้งตรวจสอบคุณภาพของกระบวนการประเมินบทความก่อนการตีพิมพ์
3. บรรณาธิการ และกองบรรณาธิการ ต้องใช้หลักการพิจารณาบทความอย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ เป็นหลักสำคัญ ไม่มีอคติต่อผู้นิพนธ์ และบทความที่พิจารณา
4. บรรณาธิการ และกองบรรณาธิการ จะไม่เปิดเผยชื่อผู้นิพนธ์ และชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต่อบุคคลอื่น ๆ
5. บรรณาธิการ และกองบรรณาธิการ ต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ หรือผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ
6. บรรณาธิการ และกองบรรณาธิการ ต้องไม่ปิดกั้น ปรับเปลี่ยน ดัดแปลงผลการพิจารณาแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความกับผู้นิพนธ์
7. บรรณาธิการ และกองบรรณาธิการ ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกระบวนการ และขั้นตอนต่าง ๆ ของวารสารฯ อย่างเคร่งครัด

บทบาทและหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ (Reviewer)

1. ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ ต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการ พิจารณาบทความด้วยความละเอียดภายใต้หลักการและเหตุผลทางวิชาการ ปราศจากอคติต่อเนื้อหาในบทความ
2. ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์ และต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความให้กับบุคคลภายนอกก่อนการตีพิมพ์เผยแพร่
3. ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ ต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะรับประเมินอย่างแท้จริง กรณีที่ไม่สามารถประเมินบทความได้ หรือมีเหตุที่ไม่สามารถประเมินได้ต้องแจ้งบรรณาธิการวารสารฯ ทันที
4. ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากบทความที่ทำการประเมิน
5. ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องรักษาขอบเขตระยะเวลาที่ใช้ในการประเมินไม่ให้เกินกำหนด
6. กรณีที่ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ พบว่า บทความที่กำลังประเมินมีการคัดลอกผลงานผู้อื่น ต้องแจ้งแก่บรรณาธิการวารสารฯ ทันที พร้อมทั้งแสดงหลักฐานประกอบที่ชัดเจน

แบบฟอร์มเสนอบทความเพื่อตีพิมพ์วารสารการวิจัยกาสละองค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มได้ที่

https://drive.google.com/file/d/1mNnMvs4opUj6_se1l0dkmy7VpxeXD98_/view

รูปแบบ (Template) ต้นฉบับบทความวารสารการวิจัยกาสละองค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

การพิมพ์ต้นฉบับบทความขอให้ผู้นิพนธ์ดำเนินการจัดรูปแบบของบทความตามระเบียบของวารสารฯ โดยสามารถดาวน์โหลดรูปแบบต้นฉบับบทความ ได้ที่

<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/ksk/about/submissions> หรือพิมพ์เองโดยมีรายละเอียด

ดังนี้

1. ชื่อเรื่อง (Title) ต้องมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ใช้อักษรตัวหนา ขนาด 18pt จัดอยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษ
2. ชื่อผู้นิพนธ์ (Author) ต้องมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ใช้อักษรตัวหนา ขนาด 14pt จัดพิมพ์อยู่ชิดขวาของหน้ากระดาษ ระบุข้อมูลเฉพาะชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนเท่านั้น (ไม่ต้องใส่ตำแหน่งวิชาการ) หากมีผู้เขียนร่วมให้ระบุข้อมูลเช่นเดียวกับผู้เขียนโดยพิมพ์ลดบรรทัดลงมา
3. บทคัดย่อ (Abstract) ต้องมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ใช้อักษรตัวปกติ ขนาด 16pt จัดแนวพิมพ์ลักษณะกระจายแบบไทย (Thai distributed) ควรมีเนื้อหาประกอบด้วย ความสำคัญและที่มาของปัญหา พร้อมกับวัตถุประสงค์ ระเบียบวิธีวิจัย ผลการวิจัย บทสรุป โดยแต่ละภาษาจำกัดจำนวนคำประมาณ 250-300 คำ และจบภายในย่อหน้าเดียว
4. คำสำคัญ (Keywords) ต้องมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ใช้อักษรตัวหนา ขนาด 14pt จำกัดประมาณ 3-5 คำ
5. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เขียนในรูปแบบเชิงอรรถ (footnote) ใช้อักษรขนาด 14pt ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ มีข้อมูลได้แก่ 1) สถานภาพหรือตำแหน่งวิชาการ สาขาวิชา/ภาควิชา คณะมหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานที่สังกัด และ 2) email ของผู้นิพนธ์
6. ส่วนเนื้อหาของบทความ (Content) เช่น บทนำ วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุปและอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ ในกรณีที่บทความได้รับทุนอุดหนุนการศึกษวิจัย ให้ระบุชื่อแหล่ง

ทุน ปึงบประมาณลงในส่วนของกิตติกรรมประกาศ การพิมพ์หัวข้อใช้อักษรตัวหนา ขนาด 16pt จัดพิมพ์อยู่ชิดซ้ายของหน้ากระดาษ เนื้อความพิมพ์ใช้อักษรปกติ ขนาด 16pt จัดพิมพ์ลักษณะกระจายแบบไทย

7. เอกสารอ้างอิง การพิมพ์หัวข้อใช้อักษรตัวหนา ขนาด 16pt จัดพิมพ์อยู่ชิดซ้ายของหน้ากระดาษ เนื้อความพิมพ์ใช้อักษรปกติ ขนาด 16pt จัดข้อความแบบพิมพ์ชิดซ้ายของหน้ากระดาษ
8. การใช้ภาษาไทย ให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์ และชื่อบัญญัติตามหลักการของราชบัณฑิตยสถาน ควรหลีกเลี่ยงการเขียนภาษาอังกฤษปนภาษาไทยโดยไม่จำเป็น กรณีมีความจำเป็นให้เขียนคำศัพท์ภาษาไทย ตามด้วยในวงเล็บภาษาอังกฤษ โดยคำแรกให้ขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ ส่วนอักษรที่เหลือทั้งหมดให้พิมพ์ด้วยตัวพิมพ์เล็ก ยกเว้นชื่อเฉพาะทุกคำให้ขึ้นต้นด้วยพิมพ์ใหญ่ การปรากฏของศัพท์คำเดิมอยู่หลายที่ในบทความ ให้ใช้คำศัพท์ภาษาไทยตามด้วยวงเล็บภาษาอังกฤษเฉพาะครั้งแรกเท่านั้น
9. การแทรก ตาราง รูปภาพ ตัวอย่าง แผนภูมิ และกราฟ ให้ใช้คำว่า “ภาพที่ ...” ตลอดทั้งบทความ เพื่อให้ง่ายต่อการลำดับหมายเลขภาพ โดยให้อยู่ด้านล่างของรูปภาพ นั้น ๆ พร้อมทั้งคำอธิบายสั้น ๆ ที่สื่อความหมายได้สาระครบถ้วน รวมทั้งการอ้างอิงรูปภาพ ใช้ลักษณะอักษรแบบ TH SarabunPSK ขนาด 14 หนา และการเขียนการอ้างอิงที่มาของภาพ ให้ใช้การเขียนในลักษณะการอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา ทั้งนี้ภาพอาจจัดทำเป็นขาว-ดำ หรือสีก็ได้ โดยให้ผู้นิพนธ์บทความคัดเลือกเฉพาะที่จำเป็น สอดคล้อง และสัมพันธ์กับเนื้อหาของบทความเท่านั้น
10. การเขียนเอกสารอ้างอิง ให้ใช้รูปแบบการเขียนอ้างอิงตามระบบ APA (7th edition) (สามารถดาวน์โหลดได้จากหน้าเว็บไซต์ชื่อ “คู่มือวารสารการวิจัยการสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย” โดยจะต้องระบุการอ้างอิงให้ครบทุกรายการ เรียงลำดับตามอักษรทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
11. กองบรรณาธิการ วารสารการวิจัยการสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีแนวนโยบายยกระดับคุณภาพบทความ ภายหลังจากผู้นิพนธ์ได้ปรับแก้ไขบทความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว ทางวารสารจะแจ้งให้ผู้นิพนธ์แปลรายการเอกสารอ้างอิงภาษาไทยให้เป็นภาษาอังกฤษทุกรายการ โดยเรียงลำดับรายชื่อตามอักษร A-Z เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานของวารสารในฐานข้อมูล ACI ซึ่งเป็นฐานข้อมูลระดับอาเซียน

การเขียนการอ้างอิงและบรรณานุกรมตามหลักเกณฑ์ APA (7th edition)

การเขียนการอ้างอิงตามหลักเกณฑ์ APA (7th edition) สำหรับในการเขียนลงในวารสารการวิจัย การสะลงคำ นั้น จะแบ่งการอ้างอิงออกเป็น 2 ส่วนที่สัมพันธ์กัน คือ (1) การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา (Citing References in Text) และ (2) การอ้างอิงแบบรายการ (References)

การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา (Citing references in text)

การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา หมายถึง การอ้างอิงที่ใช้กับข้อความที่ผู้ค้นพบคัดลอกหรืออ้างข้อความ มา โดยมีลักษณะการระบุชื่อและปีที่พิมพ์ไว้ในเนื้อหา ในกรณีที่อ้างอิงเนื้อหาหรือคัดลอกข้อความโดยตรงมาจากข้อความต้นฉบับ ควรระบุเลขหน้าไว้ด้วยโดยพิมพ์ต่อท้ายปี พ.ศ. คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) หากเป็นกรณีที่เป็นการสรุปสาระสำคัญมาอาจไม่ต้องระบุเลขหน้าได้

1. การอ้างอิงในเนื้อหาใช้ระบบนาม-ปี มีรูปแบบการเขียนดังนี้

1.1 ผู้แต่ง 1 คน

ไทย	ชื่อ/สกุล/(ปี)	หรือ (ชื่อ/สกุล,/(ปี)
อังกฤษ	สกุล/(ปี)	หรือ (สกุล,/(ปี)

***เครื่องหมาย/หมายถึงเว้นวรรค 1 ระยะ

ตัวอย่าง

องอาจ อินทนิเวศ (2557) ได้วิจัยเรื่อง ... กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเชียงรายมีการดำเนินชีวิต ...
... ได้อย่างวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง (ปรมินทร์ อริเดช, 2562)
Inthaniwet (2021) note a single tone ...
... an annual Buddhist ceremony (Inthaniwet, 2021)

1.2 ผู้แต่ง 2 คน

ไทย	ชื่อ/สกุล/และ/ชื่อ/สกุล/(ปี)	หรือ (ชื่อ/สกุล/และ/ชื่อ/สกุล,/(ปี)
อังกฤษ	สกุล/and/สกุล/(ปี)	หรือ (สกุล/&/สกุล,/(ปี)

ตัวอย่าง

องอาจ อินทนิเวศ และสุรพงษ์ วงศ์ปาน (2557) ได้วิจัยเรื่อง ... ระบบเศรษฐกิจในเขตชายแดน
เชียงรายมีการ ...
... ได้อย่างวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง (ปรมินทร์ อริเดช และปวีณา ลีตระกูล, 2562)
Inthaniwet and Aridach (2021) note a single tone ...
... an annual Buddhist ceremony (Leetrakoun & Wangpan, 2021)

1.3 ผู้แต่ง 3 คนขึ้นไป*

ไทย	ชื่อ/สกุล/และคณะ/(ปี)	หรือ (ชื่อ/สกุล/และคณะ,/(ปี)
อังกฤษ	สกุล/et al./(ปี)	หรือ (สกุล/et al.,ปี)

ตัวอย่าง

ยุทธศิลป์ ชูมณี และคณะ (2560) ได้วิจัยเรื่อง ... แรงดันไฟฟ้าดังกล่าวจะส่งแรงขับไปยัง ...
... กระแสคลื่นเหนี่ยวนำส่งไปส่งเครื่องปฏิกรณ์ (ปรมินทร์ อริเดช และคณะ, 2562)
Inthaniwet et al. (2021) note a single tone ...
... an annual Buddhist ceremony (Inthaniwet et al., 2021)

2. การอ้างอิงมากกว่าสองแหล่งข้อมูล

กรณีที่ต้องการอ้างอิงให้เขียนเรียงลำดับอักษร ดังนี้

... ผลการศึกษามีความสอดคล้องกับ ปรมินทร์ อริเดช (2561) และองอาจ อินทนิเวศ (2562) ที่พบว่า

... อย่างมีประสิทธิภาพ (ปรมินทร์ อริเดช, 2561; องอาจ อินทนิเวศ, 2562)
... (Inthaniwet & Leetrakun, 2020; Aridach et al., 2021)

3. การอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลระดับทุติยภูมิ

3.1 การอ้างอิงหน้าบทความ

ไทย ชื่อ¹/สกุล¹/ (ปี, /อ้างถึงใน/ชื่อ²/สกุล², /ปี) ...
อังกฤษ สกุล¹/ (ปี, /as cited in/สกุล², /ปี) ...

3.2 การอ้างอิงท้ายบทความ

ไทย ... (ชื่อ¹/สกุล¹/ปี/อ้างถึงใน/ชื่อ²/สกุล², /ปี) ...
อังกฤษ ... (สกุล¹, /ปี/as cited in/สกุล², /ปี) ...

4. การอ้างอิงจากบทสัมภาษณ์

กรณีไม่มีการเผยแพร่สาธารณะ ให้เขียนอ้างอิงในเนื้อหาเท่านั้นโดยไม่ต้องใส่เป็นรายการอ้างอิงท้ายเล่ม

ไทย ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์/สกุลผู้ถูกสัมภาษณ์/(การสื่อสารส่วนบุคคล, /วัน/เดือน/ปี) หรือ
(ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์/สกุลผู้ถูกสัมภาษณ์, /การสื่อสารส่วนบุคคล, /วัน/เดือน/ปี)
อังกฤษ อักษรย่อชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์/สกุลผู้ถูกสัมภาษณ์/(personal communication, /เดือน/วัน/ปี)
หรือ
(สกุลผู้ถูกสัมภาษณ์, /อักษรย่อชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์, /personal communication, /เดือน/วัน/ปี)

ตัวอย่าง

คนอง วังฝายแก้ว (การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)
(สุวรรณ จันทวิสาสารกิจ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 28 ตุลาคม 2548)
E.-M. Paradis (personal communication, February 24, 2020)
(Brown, J., personal communication, April 27, 2010)

5. การอ้างอิงข้อมูลกรณีที่ไม่มีชื่อผู้เขียน
ไทย (“ชื่อเรื่อง”,/ปีที่เผยแพร่)
อังกฤษ (“Title”,/ปีที่เผยแพร่)

ตัวอย่าง

(“แม่สล่อง: ดนตรีสร้างสรรค์เชิงวิชาการ”, 2564)
(“Bosanova Basic Bass”, 2010)

*กรณีที่ไม่มีวันที่เผยแพร่ปรากฏ ให้ใส่ ม.ป.ป. หรือ n.d.

*กรณีที่มีปรากฏเฉพาะ พ.ศ. หรือ ค.ศ. ให้ใส่แค่ ปี เท่านั้น

*ถ้าชื่อมีความยาวเกินไป ให้ใส่เฉพาะ คำแรกๆ ของชื่อเรื่องเท่านั้น

6. การอ้างอิงราชกิจจานุเบกษา
การอ้างอิงราชกิจจานุเบกษาท้ายข้อความในเนื้อหานี้ ให้ใช้ชื่อย่อกฎหมายและตามด้วยปี ดังนี้

ตัวอย่าง

(พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564, 2561)

รูปแบบการอ้างอิงเนื้อหาที่มีผู้แต่งลักษณะต่าง ๆ แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อหาพื้นฐานสำหรับงานเดี่ยว (Basic citation styles)

ผู้แต่ง	การอ้างอิงในเนื้อหาหน้าข้อความ		การอ้างอิงในเนื้อหาท้ายข้อความ	
	ครั้งแรก	ครั้งต่อมา	ครั้งแรก	ครั้งต่อมา
ผู้แต่ง 1 คน	องอาจ อินทนิเวศ (2557) Satriani (2014)	(องอาจ อินทนิเวศ, 2557)	(องอาจ อินทนิเวศ, 2557) (Satriani, 2014)	(องอาจ อินทนิเวศ, 2557) (Satriani, 2014)
ผู้แต่ง 2 คน	ประมินทร์ อริเดช และ เดช ชนะ ศรีรัตนลัม (2563) Leetrakun and Inthaniwet (2021)	ประมินทร์ อริเดช และ เดช ชนะ ศรีรัตนลัม (2563) Leetrakun and Inthaniwet (2021)	(ประมินทร์ อริเดช และ เดช ชนะ ศรีรัตนลัม, 2563) (Leetrakun & Inthaniwet, 2021)	(ประมินทร์ อริเดช และ เดช ชนะ ศรีรัตนลัม, 2563) (Leetrakun & Inthaniwet, 2021)
ผู้แต่ง 3 คน ขึ้นไป	ปวีณา ลีตระกูล และคณะ (2564) Leetrakun et al. (2021)	ปวีณา ลีตระกูล และคณะ (2564) Leetrakun et al. (2021)	(ปวีณา ลีตระกูล และคณะ, 2564) (Leetrakun et al., 2021)	(ปวีณา ลีตระกูล และคณะ, 2564) (Leetrakun et al., 2021)
ผู้แต่งเป็น หน่วยงาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย (2563) National Research Council (2020)	มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย (2563) National Research Council (2020)	(มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย, 2563) (National Research Council, 2020)	(มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย , 2563) (National Research Council, 2020)
ผู้แต่งเป็น หน่วยงาน (โดยใช้ชื่อย่อ)	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม (อว, 2563) International Monetary Fund (IMF, 2019)	อว (2563) IMF (2019)	(กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม [อว], 2563) (International Monetary Fund [IMF], 2019)	(อว, 2563) (IMF, 2019)

การเขียนรายการอ้างอิง (References)

การเขียนรายการอ้างอิง หมายถึง การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลหรือนำมาเขียน เป็นส่วนสำคัญสำคัญที่ระบุไว้ส่วนท้ายสุดของบทความ รายการอ้างอิงจะบอกถึงรายละเอียดของแหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาทุกรายการ การเขียนรายการอ้างอิงจะต้องเรียงลำดับอักษรตัวหน้าของรายการอ้างอิงตามหลักไวยากรณ์ การเขียนรายการอ้างอิงมีรูปแบบการเขียน ดังนี้

หนังสือ (ลักษณะรูปเล่ม)

1) ผู้แต่ง 1 คน

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปีพิมพ์)*/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)*/สำนักพิมพ์.
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปีพิมพ์)*/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)*/สำนักพิมพ์.***

ตัวอย่าง

องอาจ อินทนิเวศ. (2563). *ทักษะกิตติารศาสสิก* (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงราย:ไต้เร็กการพิมพ์.
Ongsakul, S. (2014). *Lanna History* (10th ed.). Amarin Printing & Publishing.

2) ผู้แต่ง 2 คน

ไทย ชื่อ/สกุล/และ/ชื่อ/สกุล/(ปีพิมพ์)*/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)*/สำนักพิมพ์.
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./&/สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปีพิมพ์)*/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)*/สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

องอาจ อินทนิเวศ และ ยุทธศิลป์ ชุมณี. (2564). *วัฒนธรรมชาติพันธุ์ในพื้นที่ภาคเหนือ*. สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
Inthaniwet, O., & Aridach, P. (2021). *Qualitative Research*. Routledge.

3) ผู้แต่ง 3-20คน ให้ใส่ชื่อทุกคน

ไทย ชื่อ¹/สกุล¹,/ชื่อ²/สกุล²,/ชื่อ³/สกุล³,/ชื่อ⁴/สกุล⁴,/ชื่อ⁵/สกุล⁵,/ชื่อ⁶/สกุล⁶,/และชื่อ⁷
/////////สกุล⁷/(ปีพิมพ์)*/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)*/สำนักพิมพ์.
อังกฤษ สกุล¹,/อักษรย่อชื่อ¹./สกุล²,/อักษรย่อชื่อ²./สกุล³,/อักษรย่อชื่อ³./สกุล⁴,
/////////อักษรย่อชื่อ⁴./&/สกุล⁵,/อักษรย่อชื่อ⁵/(ปีพิมพ์)*/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่).
/////////สำนักพิมพ์.

4) ผู้แต่ง 21 คนขึ้นไป ให้ใส่ชื่อและสกุลของผู้แต่งคนที่ 1-19 ตามด้วยเครื่องหมาย , . . . ก่อนชื่อคนสุดท้าย

ไทย ชื่อ¹/สกุล¹,/ชื่อ²/สกุล²,/ชื่อ³/สกุล³,/ชื่อ⁴/สกุล⁴,/ชื่อ⁵/สกุล⁵,/ชื่อ⁶/สกุล⁶,/ชื่อ⁷
/////////สกุล⁷,/ชื่อ⁸/สกุล⁸,/ชื่อ⁹/สกุล⁹,/ชื่อ¹⁰/สกุล¹⁰,/ชื่อ¹¹/สกุล¹¹,/ชื่อ¹²/สกุล¹²,/
/////////ชื่อ¹³/สกุล¹³,/ชื่อ¹⁴/สกุล¹⁴,/ชื่อ¹⁵/สกุล¹⁵,/ชื่อ¹⁶/สกุล¹⁶,/ชื่อ¹⁷/สกุล¹⁷,/
/////////ชื่อ¹⁸/สกุล¹⁸,/ชื่อ¹⁹/สกุล¹⁹,/.../ชื่อคนสุดท้าย/สกุลคนสุดท้าย/(ปีพิมพ์)./
/////////ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)*/สำนักพิมพ์.

อังกฤษ สกุล¹,/อักษรย่อชื่อ¹./สกุล²,/อักษรย่อชื่อ²./สกุล³,/อักษรย่อชื่อ³./สกุล⁴,/
 /////อักษรย่อชื่อ⁴./สกุล⁵,/อักษรย่อชื่อ⁵./สกุล⁶,/อักษรย่อชื่อ⁶./
 /////สกุล⁷,/อักษรย่อชื่อ⁷./สกุล⁸,/อักษรย่อชื่อ⁸./สกุล⁹,/อักษรย่อชื่อ⁹./
 /////สกุล¹⁰,/อักษรย่อชื่อ¹⁰./สกุล¹¹,/อักษรย่อชื่อ¹¹./สกุล¹²,/อักษรย่อชื่อ¹²./
 /////สกุล¹³,/อักษรย่อชื่อ¹³./สกุล¹⁴,/อักษรย่อชื่อ¹⁴./สกุล¹⁵,/อักษรย่อชื่อ¹⁵./
 /////สกุล¹⁶,/อักษรย่อชื่อ¹⁶./สกุล¹⁷,/อักษรย่อชื่อ¹⁷./สกุล¹⁸,/อักษรย่อชื่อ¹⁸./
 /////สกุล¹⁹,/อักษรย่อชื่อ¹⁹./.../สกุล^{คนสุดท้าย},/อักษรย่อชื่อ^{คนสุดท้าย}./ (ปีพิมพ์)./
 /////ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์.

หนังสือ (ลักษณะอิเล็กทรอนิกส์ ไม่มีเลข DOI)

ไทย ชื่อ/สกุล./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./URL

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./URL

ตัวอย่าง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3-5 ปี*.

<http://drive.google.com/file/d/1HiTWiRh1Er73hVYIMh1c>

หนังสือแปล

ไทย สกุล,/อักษรย่อชื่อ./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่องภาษาต้นฉบับ/[ชื่อหนังสือภาษาไทย]/
 ///// (พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่องภาษาต้นฉบับ/[ชื่อหนังสือภาษาอังกฤษ]/
 ///// (พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์

บทในหนังสือ

ไทย ชื่อ/สกุล./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทหรือชื่อบทความ./ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.)./ชื่อหนังสือ/
 ///// (น./เลขหน้า)./สำนักพิมพ์.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทหรือชื่อบทความ./In/ชื่อบรรณาธิการ/
 ///// (Ed. หรือ Eds.)./ชื่อหนังสือ/(pp./เลขหน้า)./สำนักพิมพ์.

*กรณีที่ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง ให้ใส่ชื่อเรื่องแทน ตัวอย่าง แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 ...

บทความในวารสารแบบรูปเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่มี DOI

ไทย ชื่อ/สกุล./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./เลขของปีที่(เลขของฉบับที่)./
 /////เลขหน้า.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./เลขของปีที่(เลขของฉบับที่)./

////////เลขหน้า.

ตัวอย่าง

องอาจ อินทนิเวศ. (2563). องค์ความรู้ภูมิปัญญาด้านดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ขมุในจังหวัดเชียงราย. *วารสารวิจิตรศิลป์*, 10(1), 140-155.

บทความในวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (มี DOI)

ไทย ชื่อ/สกุล./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./เลขของปีที่(เลขของฉบับที่)./
////////เลขหน้า./https://doi.org/เลขdoi

อังกฤษ สกุล./อักษรย่อชื่อ./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./เลขของปีที่(เลขของฉบับที่)./
////////เลขหน้า./http://doi.org/doi

ตัวอย่าง

Herbst-Damm, K. L., & Kulik, J. A. (2005). Volunteer support, marital status, and the survival times of terminally ill patients. *Health Psychology*, 24(2), 225-229.
http://doi.org/10.1037/0278-6113.24.2.225

*กรณีที่มี DOI แบบที่ใช้เดิม ยาวและซับซ้อน ผู้เขียนสามารถเลือกใช้ DOI แบบสั้นหรือแบบยาวก็ได้

หนังสือพิมพ์ และหนังสือพิมพ์ออนไลน์

ไทย ชื่อ/สกุล./ (ปี./วัน/เดือน)./ชื่อคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้า.*

อังกฤษ สกุล./อักษรย่อชื่อ./ (ปี./เดือน/วัน)./ชื่อคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้า.*

* กรณีเป็นเอกสารออนไลน์ให้เติม URL ต่อจากเลขหน้า

ตัวอย่าง

ปรมินทร์ อริเดช. (2564, 18 มกราคม). เติลนิวส์ว่าไรตี้. *เติลนิวส์*, 4.

Brody, J. E. (2007, December 11). Mental reserves keep brain agile. *The New York Time*,
http://www.nytimes.com

วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต และวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (Doctoral dissertation/
Master's thesis)

1) วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต และวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ที่ไม่ได้ตีพิมพ์

ไทย ชื่อ/สกุล./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์
////////หรือ วิทยานิพนธ์บัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]./ชื่อมหาวิทยาลัย.

อังกฤษ สกุล./อักษรย่อชื่อ./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[Unpublished doctoral
////////dissertation or Unpublished master's thesis]./ชื่อมหาวิทยาลัย.

ตัวอย่าง

องอาจ อินทนิเวศ. (2561). *ทำนองเทศน์มหาชาติ “ระบำเทศน์” ใน 7 จังหวัดล้านนา* [วิทยานิพนธ์ปริญญา
ดุขุภักดิ์บัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหิดล.

Jang, M. S. (2014). *A structural equation model on core competence of nursing students*
[Unpublished doctoral dissertation]. Choong-Ang University.

- 2) วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขุภักดิ์บัณฑิต และวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จากเว็บไซต์
(ไม่อยู่ในฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์)

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขุภักดิ์บัณฑิต หรือ
//////วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]./ชื่อเว็บไซต์./URL

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[Doctoral dissertation or
//////Master's thesis]./ชื่อเว็บไซต์./URL

รายงาน

- 1) รายงานที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่น

ไทย ชื่อหน่วยงาน./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)

ตัวอย่าง

National Cancer Institute. (2019). *Taking time: Support for people with cancer*.

U.S. Department of Health. <http://www.camcer.gov/publication/patient-education/takingtime.pdf>

- 2) รายงานที่จัดทำโดยผู้เขียนรายบุคคลสังกัดหน่วยงานรัฐหรือองค์กรอื่น

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)

เอกสารประกอบการประชุม/การประชุมวิชาการ ที่ไม่มี proceeding (Symposium)

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปี,/วันที่,/เดือน)./เรื่องที่ประชุม./ในชื่อ/(ประธาน),/ชื่อการประชุม/
//////[Symposium]./ชื่อสถานที่ประชุม.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปี,/เดือน,/วันที่)./Title of contribution./In/ชื่อ/(Chair),
//////Title of symposium/[symposium]./Conference Name,/Location.

การนำเสนองานวิจัย หรือการนำเสนอโปสเตอร์ (Paper/ Poster Presentation)

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปี,/วันที่,/เดือน)./ชื่อ paper หรือ poster/[Paper หรือ
//////Poster presentation]./ชื่อการประชุม,/สถานที่.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปี,/เดือน,/วันที่)./ชื่อ paper หรือ poster/[Paper หรือ Poster
//////presentation]./Conference Name,/Location.

รายงานการประชุมวิชาการ (Proceeding)

1) ลักษณะรูปเล่มหนังสือ

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี)/ชื่อบทความ./ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.)/ชื่อหัวข้อการประชุม./
////////ชื่อการประชุม/(น./เลขหน้า)/ชื่อฐานข้อมูล.*

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปี)/ชื่อบทความ./In/ชื่อบรรณาธิการ/(Ed. หรือ Eds.),/
////////ชื่อหัวข้อการประชุม./ชื่อการประชุม/(pp./เลขหน้า)/ชื่อฐานข้อมูล.*

*กรณีมีเลข DOI หรือ URL ให้เติมต่อท้ายจากชื่อฐานข้อมูล ตัวอย่าง ชื่อฐานข้อมูล./https://doi.org/xxxx

ตัวอย่าง

พุทธพร ลิ้มเศษ. (2561). บทประพันธ์เพลง ใจบ้าน สำหรับวงดนตรีแจ๊ส. ใน งามอาจ อินทนิเวศ (บ.ก.),
อัครศิลปิน คีตศิลป์แผ่นดินไทย. การประชุมวิชาการระดับชาติด้านดุริยางคศิลป์และทัศนศิลป์
ครั้งที่ 1 (น. 53-63).

2) ลักษณะวารสาร

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี)/ชื่อเรื่อง:/ชื่อเรื่องย่อ./ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/
////////เลขหน้า./URL

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปี)/ชื่อเรื่อง:/ชื่อเรื่องย่อ./ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขฉบับที่),/
////////เลขหน้า./URL

เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์ (เอกสารประกอบการเรียน)

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี)/ชื่อเอกสาร/[เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์]/คณะ,/มหาวิทยาลัย.

อังกฤษ ชื่อ/สกุล/(ปี)/ชื่อเอกสาร/[Unpublished manuscript]/คณะ,/มหาวิทยาลัย.

ตัวอย่าง

อนรรฆ จรรย์ยานนท์. (2559). แนวคิด ทฤษฎีด้านดนตรีวิทยา [เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์]. วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล.

เว็บไซต์

ไทย ชื่อ/สกุลผู้เขียน/(ปี,/วัน/เดือนที่เผยแพร่)/ชื่อบทความ./ชื่อเว็บไซต์./URL

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อผู้เขียน/(ปี,/เดือน/วันที่เผยแพร่)/ชื่อบทความ./ชื่อเว็บไซต์./URL

*กรณีไม่มีวันที่เผยแพร่ปรากฏ ให้ใส่ (ม.ป.ป.) หรือ (n.d.)

*กรณีที่มิปรากฏเฉพาะ พ.ศ. หรือ ค.ศ. ให้ใส่แค่ (ปี) เท่านั้น

*กรณีชื่อผู้เขียนและชื่อเว็บไซต์เป็นชื่อเดียวกัน ให้ตัดชื่อเว็บไซต์ออก

ราชกิจจานุเบกษา

ไทย ชื่อกฎหมาย./ (ปี./วัน/เดือน)./ราชกิจจานุเบกษา./เล่ม/ตอนที่./หน้า/เลขหน้า.

ตัวอย่าง

พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564. (2563, 7 ตุลาคม).

ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนที่ 82 ก. หน้า 1-195.

การเขียนรายการอ้างอิงภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ (Translate Thai Reference)

การเขียนรายการอ้างอิงภาษาไทยให้เป็นภาษาอังกฤษ มีวิธีการเขียนที่คล้ายคลึงกับการเขียนรายการอ้างอิงตามรูปแบบของภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ในแต่ละประเภทของสารสนเทศ มีรายละเอียดดังนี้

1. ชื่อผู้เขียน ขึ้นต้นด้วยนามสกุลของผู้เขียน และต่อด้วยชื่อย่อ
2. ชื่อสำนักงานหรือกระทรวง เขียนเป็นชื่อภาษาอังกฤษ
3. ปีที่พิมพ์ เปลี่ยนจาก พ.ศ. เป็น ค.ศ.
4. ชื่อเรื่อง ชื่อวิทยานิพนธ์ ชื่อบทความ ชื่อวารสาร และชื่องานประชุมวิชาการ แปลเป็นภาษาอังกฤษ

ตัวอย่าง

องอาจ อินทนิเวศ. (2562). *ดนตรีชาติพันธุ์ในจังหวัดเชียงราย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

Translate Thai Reference

Inthaniwet, O. (2019). *Ethnomusicology in Chiangrai* (2th ed.). Chiangrai Rajabhat University Press.

หมายเหตุ

- การอ้างอิงข้อมูลจากแหล่งข้อมูลระดับทุติยภูมิ ควรระบุรายการอ้างอิงท้ายเล่ม ให้ใส่เฉพาะชื่อผู้แต่งทุติยภูมิเท่านั้น
- ชื่อบทความภาษาอังกฤษใช้ตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะคำแรก ชื่อเฉพาะ และคำแรกหลังเครื่องหมาย (:

วิธีจัดเรียงรายการอ้างอิง

การเรียงตามลำดับอักษร

ภาษาไทย ใช้หลักการการเรียงคำเช่นเดียวกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน โดยเรียงตามรูปพยัญชนะ ก-ฮ ส่วนคำขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ ให้เรียงตามรูปสระ ดังนี้

อะ อัว อัวะ อา อำ อี อี อี อู อุ เอะ เอ เอาะ เอา เอ็น เอีย เอียะ เอื้อ เอื้อะ แอ แอะ โอะ โอะ โอะ

ภาษาอังกฤษ ใช้หลักการเรียงคำใน Dictionary โดยเรียง A-Z

การเรียงลำดับงานหลายงานที่มีชื่อผู้แต่งคนแรกเป็นชื่อเดียวกัน

- 1) ถ้าชื่อผู้แต่งทุกคนเหมือนกัน ให้จัดเรียงตาม ปีที่พิมพ์

ตัวอย่าง ประมินทร์ อริเดช. (2559).
 ประมินทร์ อริเดช. (2561).

- 2) ถ้าชื่อผู้แต่งที่แตกต่างกัน ให้จัดเรียงตาม งานที่มีชื่อผู้แต่งคนเดียว มาก่อนรายการอ้างอิงที่มีชื่อผู้แต่งคนอื่นร่วม
- 3) ถ้าชื่อผู้แต่งคนแรกเป็นคนเดียวกัน และชื่อผู้แต่งคนที่สอง หรือคนที่สามต่างกัน ให้จัดเรียงตาม ลำดับอักษรตัวแรกของชื่อสกุลของผู้แต่งคนที่สอง และคนที่สามตามลำดับ
- 4) ถ้าชื่อผู้แต่ง คนแรกมีชื่อสกุล เหมือนกัน ให้จัดเรียงตาม ลำดับอักษรย่อชื่อต้น และชื่อกลางของชื่อผู้แต่งคนแรก

ขั้นตอนในการจัดทำวารสารการวิจัยกาสละองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

